

DOGOVORI

*glasilo SZDL
ljubljana center*

**SKUPŠČINSKA
PRILOGA**

št. 3/82
Ljubljana, 29. junija 1982

GRADIVO ZA SEJE ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE LJUBLJANA CENTER

-
- 4. seja zbora združenega dela
  - 4. seja zbora krajevnih skupnosti
  - 4. seja družbenopolitičnega zbora
-

**Seja zborov bodo v četrtek, 15. julija 1982
ob 17. uri**

POSEBNO OBVESTILO DELEGACIJAM ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA IN DELOVNIH SKUPNOSTI

DELEGATE ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA IN DELOVNIH SKUPNOSTI OBVEŠČAMO, DA SKUPŠČINA SR SLOVENIJE DOSTAVLJA NEPOSREDNO VSEM ORGANIZACIJAM ZDRUŽENEGA DELA IN DELOVNIM SKUPNOSTIM **POROČEVALEC SKUPŠČINE SR SLOVENIJE IN SKUPŠČINE SFRJ ZA DELEGATE**, V KATEREM SO OBJAVLJENA VSA POMEMBNEJŠA GRADIVA ZA ZASEDNA ZBOROV SKUPŠČINE SR SLOVENIJE IN SKUPŠČINE SFRJ.

VODJEM DELEGACIJ ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA IN DELOVNIH SKUPNOSTI PREDLAGAMO, DA V SVOJI ORGANIZACIJI OZIROMA SKUPNOSTI POSKRBIJO ZA TO, DA BO SKUPŠČINSKI POROČEVALEC PREJEMALA DELEGACIJA ZA DELEGIRANJE DELEGATOV V ZBOR ZDRUŽENEGA DELA.

POROČEVALEC SKUPŠČINA SR SLOVENIJE BO SLUŽIL DELEGACIJAM ZLASTI PRI INFORMIRANJU O DELU SKUPŠČINE SR SLOVENIJE IN SKUPŠČINE SFRJ, POSEBNO PA V PRIMERIH, KO BO OBČINSKA SKUPŠČINA KOT KONFERENCA DELEGACIJ OBRAVNAVALA POSAMEZNA VPRAŠANJA IZ PROGRAMA DELA TEH SKUPŠČIN.

Sekretariat skupščine občine Ljubljana Center

Na podlagi 44. člena poslovnika za delo skupščine občine Ljubljana Center

SKLICUJEM

4. sejo zboru združenega dela skupščine občine Ljubljana Center, ki bo

v četrtek, 15. julija 1982, ob 17. uri

v veliki sejni dvorani na Magistratu, Ljubljana, Mestni trg 1.
Predlagam naslednji

DNEVNI RED:

1. Izvolitev komisije za verifikacijo pooblastil delegatov
2. Verifikacija pooblastil delegatov
3. Potrditev zapisnika 3. seje zboru združenega dela
4. Obravnava:
  - a) poročila o izvajanju resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 v letu 1982
  - b) osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 ter
  - c) poročila o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981–1985 v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja
5. Obravnava poročila o stanju in razvoju civilne zaščite v občini Ljubljana Center
6. Obravnava osnutka odloka o določitvi stopnje za obračunavanje amortizacije za osnovna sredstva določenih uporabnikov družbenih sredstev v občini Ljubljana Center
7. Izvolitev delovnih teles občinske skupščine in zborov
8. Obravnava gradiva in določitev delegatov za sejo zboru občin skupščine mesta Ljubljane
9. Vprašanja delegatov

Ljubljana, 29. junija 1982

Predsednik ZZD:

Ivo Kastelič, l. r.

GRADIVO:

- za točke 4/a, 4/b, 5 in 6 dnevnega reda je objavljeno v tej prilogi
- za točko 3 in 7 dnevnega reda bodo prejeli kasneje predsedniki konferenc delegacij
- za točko 4/c dnevnega reda je objavljeno v Poročevalcu skupščine SRS, Priloga IV/82
- za točko 8 dnevnega reda je objavljeno v delegatskem gradivu za seje SML številka 3

Na podlagi 44. člena poslovnika za delo skupščine občine Ljubljana Center

SKLICUJEM

4. sejo zбора krajevnih skupnosti skupščine občine Ljubljana Center, ki bo

v četrtek, 15. julija 1982, ob 17. uri

v prostorih Magistrata (vinska klet) v Ljubljani, Mestni trg 1.

Predlagam naslednji

DNEVNI RED:

1. Izvolitev komisije za verifikacijo pooblastil delegatov
2. Verifikacija pooblastil delegatov
3. Potrditev zapisnika 3. seje zбора krajevnih skupnosti
4. Obravnava:
  - a) poročila o izvajanju resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 v letu 1982
  - b) osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 ter
  - c) poročila o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981–1985 v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja
5. Obravnava poročila o stanju in razvoju civilne zaščite v občini Ljubljana Center
6. Obravnava osnutka odloka o določitvi stopnje za obračunavanje amortizacije za osnovna sredstva določenih uporabnikov družbenih sredstev v občini Ljubljana Center
7. Izvolitev delovnih teles občinske skupščine in zborov
8. Obravnava gradiva in določitev delegatov za sejo zбора občin skupščine mesta Ljubljane
9. Vprašanja delegatov

Ljubljana, 29. junija 1982

Predsednik zбора KS:

Ela Zupančič, l. r.

GRADIVO:

- za točke 4/a, 4/b, 5 in 6 dnevnega reda je objavljeno v tej prilogi
- za točko 3 in 7 dnevnega reda bodo delegati prejeli kasneje
- za točko 4/c dnevnega reda je objavljeno v Poročevalcu skupščine SRS, Priloga IV/82 – delegacije krajevnih skupnosti prejmejo po 2 izvoda
- za točko 8 dnevnega reda je objavljeno v delegatskem gradivu za seje SML številka 3

Na podlagi 44. člena poslovnika za delo skupščine občine Ljubljana Center

SKLICUJEM

4. sejo družbenopolitičnega zбора skupščine občine Ljubljana Center, ki bo

v četrtek, 15. julija 1982, ob 17. uri

v bankečni dvorani na Magistratu, Ljubljana, Mestni trg 1.

Predlagam naslednji

DNEVNI RED:

1. Potrditev zapisnika 3. seje družbenopolitičnega zбора
2. Obravnava:
  - a) poročila o izvajanju resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 v letu 1982
  - b) osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985
  - c) poročila o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981–1985 v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja
3. Obravnava poročila o stanju in razvoju civilne zaščite v občini Ljubljana Center
4. Izvolitev delovnih teles občinske skupščine in zborov
5. Obravnava gradiva in določitev delegatov za sejo zбора občin skupščine mesta Ljubljane
6. Vprašanja delegatov

Ljubljana, 29. junija 1982

Predsednik DPZ:

Igor Makovec, l. r.

GRADIVO:

- za točke 2/a, 2/b, in 3 je objavljeno v tej prilogi,
- za točki 1 in 4 bodo delegati prejeli kasneje
- za točko 2/c je objavljeno v Poročevalcu skupščine SRS, Priloga IV/82
- za točko 5 je objavljeno v delegatskem gradivu za seje SML številka 3

POROČILO O IZVAJANJU RESOLUCIJE O POLITIKI URESNIČEVANJA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1981-1985 V LETU 1982

Skupščina občine Ljubljana Center je v decembru 1981 sprejela resolucijo o politiki uredničenja družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981-1985 v letu 1982. Zaostajanje v uredničenju planskih nalog v letu 1981, zaostreni pogoji poslovanja na domačem trgu in predvsem v ekonomskih odnosih s tujino ter obveznosti za vračanje najetih posojil v tujini so bili že ob sprejemanju resolucije za leto 1982 okviri, ki so nakazovali za leto 1982 bistveno skromenejše možnosti za gospodarsko rast, življenjski standard in investicijska vlaganja ter nadaljevanje hitrejšega porasta izvoza in omejevanja uvoza. Na teh osnovah so v resoluciji o politiki uredničenja družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981-1985 v letu 1982 predvidene nižje stopnje rasti materialnih okvirov dela in razvoja občine in poudarjene temeljne usmeritve za doseganje gospodarske stabilizacije in usklajevanja vseh oblik porabe z zoženimi materialnimi možnostmi.

Izvršni svet s tem poročilom na osnovi razpoložljivih podatkov o dosežkih in problematiki v gospodarskem in družbenem razvoju občine v prvih mesecih letošnjega leta, podaja oceno izvajanja uredničenja resolucijskih usmeritev in nalog ter opozarja na probleme pri njihovem izvajanju. Pri tem v prvem delu ocenjuje uredničenje temeljnih usmeritev in materialnih okvirov dela in razvoja občine, v drugem delu pa uredničenje usmeritev, ciljev in nalog po posameznih področjih.

I. URESNIČEVANJE TEMELJNIH USMERITEV IN MATERIALNIH OKVIROV DELA IN RAZVOJA

1. Z resolucijo o politiki uredničenja družbenega plana občine v letu 1982 je bilo kot temeljna usmeritev razvoja sprejeto vsestransko izkoriščanje virov za **povečanje priliva konvertibilnih deviz**. Sprejeta je bila obveznost, da se v letu 1982 poveča skupni izvoz najmanj za 10%, ob tem pa mora izvoz na konvertibilno področje naraščati hitreje od te stopnje. Uvoz se lahko realno poveča le za 2% in je lahko usmerjen predvsem v uvoz surovin in reprodukcijskega materiala za potrebe proizvodnje za izvoz.

Primerjava dosežkov na področju blagovne menjave s tujino (vir podatkov: obdelava carinskih deklaracij, pri čemer niso zajete storitve oplemenitenja blaga) v letošnjem I. trimesečju kaže na prizadevanja organizacij združenega dela, da kljub občutnim težavam v zagotavljanju surovin in reprodukcijskega materiala skušajo slediti resolucijskim usmeritvam. Dosežena dinamika blagovne menjave s tujino v začetku letošnjega leta kaže na dokajšen porast izvoza blaga v primerjavi z enakim obdobjem lani ter na izboljšanje strukture izvoza v korist konvertibilnega območja.

V I. trimesečju letošnjega leta so organizacije združenega dela iz občine Ljubljana Center realizirale izvoz v višini 472.651.000 din in s tem presegle raven enakega lanskoletnega obdobja za 156%. Na konvertibilna področja je bilo izvoženega blaga za 438.111.000 din ali za 189% več kot lani. S tem se je delež konvertibilnih področij v skupnem izvozu povečal od 82,1% na 92,7% ali za 13% in je tudi večji od deleža v mestnem in republiškem merilu (72,3%).

V enakem obdobju je bil v občini Ljubljana Center skupno realiziran uvoz v višini 1.283.875.000 din in je bil za 85% večji kot v enakem obdobju lani. S konvertibilnih področij so organizacije uvozile za 127% več kot v enakem lanskem obdobju, kar se je odrazilo tudi v povečanju deleža tega področja v skupnem uvozu od 57,4% lani na 70,2% letos. Uvoz je bil v I. trimesečju namenjen pretežno za pokrivanje potreb po reprodukcijskem materialu - 65,9%, medtem ko je bilo za opremo namenjeno le 6% in za široko potrošnjo 28,1%. V primerjavi z lanskoletnimi razmerji je opazen občuten premik v korist reprodukcijskega materiala, medtem ko se je za več kot polovico zmanjšal delež opreme in za več kot tretjino delež široke potrošnje.

Dinamika uvoza blaga je sicer zaostajala za porastom izvoza, vendar je obseg uvoza blaga v primerjavi z obsegom izvoza blaga še vedno večji. Ocenjujemo, da je sorazmerno visok uvoz v I. trimesečju odraz težnje gospodarstva, da si pravočasno zagotovi surovine in repromaterial, da pa bodo potrebni nadaljni naporii združenega dela za občutno izboljšanje pokrivanja uvoza blaga z izvozom blaga, torej za doslednejšo vezavo uvoza na hitrejšo povečanje izvoza.

Plan kot instrument usmerjanja ekonomskih odnosov s tujino v letošnjem letu ne bo izpolnil pričakovane vloge, saj se plani na podlagi sprejetih meril v SISEOT še usklajujejo z zahtevano bilanco blagovne menjave.

Sprememba deviznih blagovnih režimov ter občutno zmanjšanje razpolaganja z devizami, kar sicer omogoča vzdrževanje zunanje likvidnosti SFRJ v letu 1982, po drugi strani dodatno zožuje možnosti za zagotavljanje surovin in reprodukcijskega materiala za nemoten potek in obseg proizvodnje, s tem pa tudi v določeni meri zmanjšuje možnosti za izvoz blaga.

V tako zaostrenih pogojih za uredničenje letošnjih stopenj in razmerij v ekonomskih odnosih s tujino, bo potrebno, za zadržanje relativno ugodne dinamike iz začetka leta, tudi v nadaljevanju vso pozornost usmeriti v dogovorno zagotavljanje surovin in repromateriala na domačem trgu, v skupno organiziranje posredovanja izvoza v zunanjetrgovinskih organizacijah, v intenziviranje in vsebinsko bogatitev gostinsko-turistične ponudbe in v nadaljnje povečanje izvajanje investicijskih del v tujini.

Izvršni svet se v neposrednih stikih z organizacijami združenega dela aktivno vključuje v izvozno-uvozno in celotno podano problematiko posameznih organizacij in v njeno reševanje.

2. Za leto 1982 ni bil predviden začetek nobene večje nove **investicijske naložbe** niti v gospodarstvu, niti v družbenih dejavnostih na območju občine. Sredstva akumulacije se vlagajo le v zaključevanje investicijskih naložb začelih v preteklih letih, v najnujnejša vlaganja obstoječih zmogljivosti ter v združevanja sredstev v dohodkovnih in reprodukcijskih celotah. Se vse premalo pa je konkretno narejenega pri pripravi novih in izvozno usmerjenih razvojnih programov, ki bi služili za pripravo investicijskih programov za investicije v naslednjih letih.

3. Za letošnje leto je bila z resolucijo predvidena 1% realna rast **družbenega proizvoda**, ki naj bi jo ob zaostrenih pogojih gospodarjenja dosegli predvsem z notranjimi organizacijskimi in ekonomskimi aktiv-

nostmi ter z izkoriščanjem notranjih rezerv v smeri povečevanja produktivnosti dela.

Pri razporejanju dohodka in oblikovanju sredstev za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih potreb je bila še naprej sprejeta usmeritev, ki podreja obseg in rast vseh vrst potrošnje hitrejši rasti akumulacije. Tako naj bi v globalu sredstva za realne osebne dohodeke ohranila raven leta 1981, rast sredstev za zadovoljevanje skupnih družbenih potreb in rast sredstev za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb pa bi zaostajali za rastjo dohodka.

Ob nadaljevanju inflacije in poslabševanju razmerij oz. neskladij med ponudbo in povpraševanjem so bile v gospodarstvu občine Ljubljana Center v I. trimesečju dosežene sorazmerno visoke stopnje rasti nominalnih vrednosti posameznih elementov oblikovanja in razporejanja celotnega prihodka in dohodka. Tako je bil celotni prihodek za 31% večji kot v enakem obdobju lani. Ob upoštevanju vpliva povečanja cen za 28,9% pa je bil realno višji za 2%. Doseženi dohodek je bil ob poslabšani stopnji ekonomičnosti poslovanja višji za 25% in je za 8% zaostajal za višino, ki so jo planirale gospodarske organizacije združenega dela. Realizirana razmerja v razporejanju dohodka v globalu sicer kažejo hitrejšo naraščanje razporejenih sredstev za akumulacijo (30%) od rasti dohodka (25%), delež sredstev za akumulacijo v dohodku pa se je nekoliko znižal (od 25,6% na 25,5%). Pri razporejanju dohodka je gospodarstvo razporedilo za skupno in splošno družbeno porabo ter za druge namene 39,9% dohodka (lani 39,1%).

Ob tem se je povečala udeležba sredstva za splošno družbeno porabo* (od 2,1% na 2,2%), medtem ko je udeležba sredstev za skupno družbeno porabo ostala enaka (18,1%). Pri delitvi razporejenega dohodka opazamo zmanjšanje deleža sredstev namenjenih za osebno potrošnjo delavcev – tako čistih osebnih dohodkov (od 30,1% na 29,9%) kakor tudi sredstev za skupno porabo (od 5,2% na 4,7%). Dinamika sredstev za osebne dohodeke pa je bila v primerjavi z lanskim trimesečjem za pet indeksnih točk hitrejša od rasti doseženega dohodka. Skupno razporejena sredstva za osebne dohodeke so za 0,6 indeksne točke naraščala hitreje od rasti primerljivega dohodka (dohodek z amortizacijo po predpisanih stopnjah). Značilen za letošnje prvo trimesečje je tudi hitrejši porast razporejenega dohodka (31%) od rasti doseženega dohodka (25%). Razlika v višini in dinamiki kaže na povečevanje izgub, ki so bile v letošnjem I. trimesečju kar štirikrat večje od enakega obdobja lani, gospodarskih organizacij, ki so poslovale z izgubo pa je bilo 28 ali 6 več kot lani. Izgube so večje tudi v organizacijah združenega dela družbenih dejavnosti in sicer za 51% v primerjavi z lanskim trimesečjem, izkazuje pa jih 9 organizacij združenega dela.

Osnovne usmeritve za doseganje realne rasti družbenega proizvoda se s 25% rastjo dohodka ob hitrejši rasti cen v I. trimesečju niso uresničevale, upoštevati pa je potrebno, da je I. letno trimesečje sorazmerno kratko obdobje, ki je v veliki meri odvisno od sezonskih vplivov in ostalih nihanj na tržišču. Osnovne značilnosti gospodarskih dosežkov v letošnjem I. trimesečju kažejo na neuresničevanje resolucijskih usmeritev, saj akumulativna sposobnost gospodarstva realno pada, razporejanje dohodka za vse oblike porabe pa presega resolucijske okvire s tem, da so sredstva za osebne dohodeke, splošno in skupno porabo naraščala hitreje od rasti doseženega dohodka.

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Center se je aktivno vključil v analiziranje vzrokov za tako stanje in v neposrednih stikih z organizacijami združenega dela opozarja, da je potrebno intenzivirati vse napore za dvig produktivnosti in ekonomičnosti poslovanja, po drugi strani pa vztraja na izpolnjevanje resolucijskih usmeritev v razporejanju dohodka, saj bo le-tako mogoče zagotoviti boljše materialno osnovo za delo in razvoj v zaostrenih pogojih poslovanja. Pri reševanju problematike izgub zahteva izvršni svet od organizacij združenega dela dosledno postopanje v skladu z zakonom o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela, pri čemer pa ugotavlja, da je izgube v organizacijah združenega dela, ki so širšega in posebnega družbenega pomena potrebno reševati skupaj tudi s pristojnimi organi širših družbenopolitičnih skupnosti.

4. Gibanje cen v začetku letošnjega leta kaže, da se v okviru republike sprejete resolucijske usmeritve ob 15% stopnji rasti cen v letu 1982 ne uresničujejo. To potrjuje tudi dosežena rast cen na drobno 28,9%, cen pri proizvajalcih za 22,4% in cen na debelo za 35,3% v primerjavi z enakim lanskim obdobjem. V primerjavi z decembrom leta 1981 pomeni to že skoraj polovica za leto 1982 sprejete dinamike cen. V občinski pristojnosti oz. v Ljubljani je v skupno dogovorjeni mestni pristojnosti le 15% cen proizvodov in storitev, medtem ko so vse ostale cene izven njene pristojnosti in jih kontrolirata republika oziroma zveza. Skupnost za cene mesta Ljubljane je pri družbeni kontroli cen upoštevala resolucijske usmeritve in družbeni dogovor o izvajanju politike cen v letu 1982. Sprejela je program ukrepov za izvajanje politike cen v letu 1982, s kriteriji, ki omogočajo selektiven pristop pri potrjevanju cen z namenom, da bi se zmanjšala deficitarnost nekaterih dejavnosti oziroma v določeni meri odpravilo zaostajanje v cenah nekaterih storitev. V pripravi je metodologija spremljanja cene stanovanjske graditve.

V prvih mesecih letošnjega leta je ob velikem pritisku za povečanje cen skupnost potrdila le tiste cene, ki so bile v skladu s predpisi in niso presegale družbeno dogovorjene meje podražitve, t. j. 16% za storitve in 15% za izdelke.

Ob ugotovitvi, da so se cene iz pristojnosti skupnosti za cene mesta Ljubljane gibale skladno z dogovorom o izvajanju politike cen v letu 1982, pa je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da se nadaljuje izreden pritisk za dvig cen, ki so v pristojnosti tako mesta kakor tudi republike in zveze.

Izvajanje restriktivne politike cen zaostre pogoje gospodarjenja tudi v organizacijah in dejavnostih, ki so za občane še posebej pomembne. Močne podražitve energije in drugih ključnih proizvodov in storitev v lanskem letu, pri čemer se ob neuskkljenih cenah storitev oz. proizvodov s stroški poslovanja občutno poslabšujejo finančni rezultati v komunalnem gospodarstvu, prometu, predelavi živil itd.

5. V prvem trimesečju letošnjega leta se je nadaljevalo že v letu 1981 ugotovljeno upadaje zaposlovanja. Tako beležimo v primerjavi z lanskim prvim trimesečjem padec zaposlenih v gospodarstvu za 3,2% oziroma v primerjavi z decembrom lanskega leta za 2%, v gospodarstvu pa je padec glede na prvo trimesečje lanskega leta za 0,6% in v primerjavi z decembrom za 0,7%.

Na področju gospodarstva se je upoštevalo prednostno pravico do dodatnega in novega zaposlovanja samo v zunanjetrgovinskih, inženiring organizacijah združenega dela ter v drobnem gospodarstvu.

Op.: V ta sredstva se štejeta tudi dodatno uvedena davka iz osebnih dohodkov v skupnem odstotku 0,9%, ki pa se namenjata za intervencije v kmetijstvu oz. v proizvodnjo hrane.

Na področju negospodarstva se nove kapacitete (Kulturni dom Ivana Cankarja, ZD Ljubljana) zapolnjujejo predvsem s presežkom delavcev v drugih dejavnostih tega področja, v manjši meri pa tudi na račun omejenega zaposlovanja na režijskih in administrativnih delih v temeljnih, delovnih in sestavljenih OZD ter upravi.

Zaposlovanje pripravnikov z višjo in visoko strokovno izobrazbo se je v tem času sicer povečalo, vendar še ne v taki meri, kot je bilo pričakovati. Zaposlovanje novih delavcev gre v pretežni meri tudi na račun zmanjšanja števila nadur in honorarnih zaposlitev. Vir možnih zaposlitev novih mladih kadrov so tudi dela in naloge, sproščene z odhodom delavcev, ki izpolnijo pogoje za upokožitev in jim ne podaljšujejo delovnega razmerja. Zaposlovanje delavcev iz drugih republik je manjše, posebej še, ker se v OZD, ki zaposlujejo največ delovne sile iz drugih republik (gradbene in komunalne OZD) z zmanjšanjem investicij zmanjšujejo potrebe po dodatnem zaposlovanju.

6. **Krajevne skupnosti** se pri sprejemanju in realizaciji načrta razvoja krajevnih skupnosti za leto 1982 srečujejo z nekaterimi težavami. Ena od težav, ki jih ovira pri načrtovanju in realizaciji, je zmanjšan dotok finančnih sredstev za potrebe krajevnih skupnosti iz naslova samoupravnega sporazuma o načinu združevanja in uporabe sredstev namenjenih za uresničevanje skupnih interesov in potreb v krajevnih skupnostih. V vseh krajevnih skupnostih se odpira vprašanje financiranja programov dela krajevnih konferenc SZDL.

Prizadevanja krajevnih skupnosti, da se bo v vseh oblikah osebnega izjavljanja in organiziranja delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih v še večji meri uveljavljal demokratičen način izražanja, soočenja, usklajevanja, odločanje in nadzor nad uresničevanjem interesov in potreb krajanov, so prišla do izraza ob razreševanju problematike gostinstva in turizma v krajevni skupnosti Stara Ljubljana in krajevni skupnosti Trg osvoboditve ter pri razgrnitvi zazidalnih načrtov v krajevnih skupnostih. Nasprotno pa prizadevanja krajevnih skupnosti za poglobljanje, krepitev in razvoj socialističnih samoupravnih odnosov na področju hišne samouprave še niso dala pričakovanih rezultatov. V vseh krajevnih skupnostih kasnimo z ustanavljanjem skupnosti stanovalcev in njihovih organov.

7. **Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita** v občini se razvijata in krepi v skladu s sprejetimi usmeritvami na temelju koncepta, doktrine in sistema splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Poseben poudarek je dan izpopolnitvi mobilizacije oboroženih sil in vseh materialnih, proizvodnih in drugih zmogljivosti za delovanje v izrednih razmerah, neposredni vojni nevarnosti in vojni, krepitevi bojne sposobnosti teritorialne obrambe, civilne zaščite in obrambnemu usposabljanju prebivalstva. Razvoj obrambnih priprav v nekaterih krajevnih skupnostih ni zadovoljivo skladen z načrtanimi cilji.

8. Na osnovi analize spremenjenih pogojev razvoja občine Ljubljana Center v obdobju 1981 - 1985 ter na osnovi sprejetega odloka o pripravi sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981 - 1985 je bil v občini sprožen postopek spremembe obstoječih **srednjeročnih planskih dokumentov** vseh samoupravnih organizacij in skupnosti, kakor tudi za spremembe in dopolnitve srednjeročnega družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981 - 1985, katerih priprava je v teku.

II. URESNIČEVANJE USMERITEV, CILJEV IN NALOG PO POSAMEZNIH PODROČJIH

1. GOSPODARSTVO

Trgovina je gospodarsko področje, ki s svojo dejavnostjo oblikuje 56% dohodka gospodarstva občine in tako odločilno vpliva na skupne dosežke gospodarstva v določenem obdobju. V začetku letošnjega leta pa ugotavljamo, da so trgovinske organizacije dosegle boljše rezultate, kot so bili doseženi poprečno v gospodarstvu občine in je bila dinamika osnovnih elementov oblikovanja in razporejanja dohodka hitrejša od poprečne v gospodarstvu, ugodnejši pa so bili tudi kazalci uspešnosti poslovanja. Celotni prihodek je bil za 36% višji kot v enakem obdobju lani, doseženi dohodek za 40%, za osebne dohodke in skupno porabo v okviru organizacij združenega dela so trgovinske organizacije razporedile za 33% več sredstev in za akumulacijo za 51% več sredstev kot v primerjalnem obdobju. Ob nespremenjenem številu delavcev je tako porasla produktivnost za 41%, poprečni mesečni čisti osebni dohodek pa je bil v višini 13.911 dinarjev za 32% višji kot v enakem obdobju lani. Počasnejša rast poprečno uporabljenih poslovnih sredstev glede na dohodek je vplivala na porast rentabilnosti poslovanja za 9%. Za 18% se je povečala tudi akumulativna sposobnost trgovine. Pozitivno dinamiko elementov in kazalcev uspešnosti poslovanja izkazujejo vse tri panoge v trgovini s tem, da je med njimi najhitrejši porast celotnega prihodka dosežen v zunanji trgovini (47%) in najnižji v trgovini na drobno (18%), medtem ko se je v zunanji trgovini dohodek povečal najmanj (za 32%), največ pa v trgovini na debelo (za 49%). Tako gibanje dohodka ob dinamiki celotnega prihodka kaže na slabšanje ekonomičnosti poslovanja v zunanji trgovini in v primerjavi s lanskim trimesečjem boljše ekonomičnost poslovanja v trgovini na debelo in trgovini na drobno. Odrasla gibanja je tudi gibanje sredstev za akumulacijo v posameznih panogah, saj so le-ta najhitreje naraščala v trgovini na debelo (za 61%), sledi trgovina na drobno (za 57%), medtem ko se je akumulacija najmanj povečala v zunanji trgovini (za 35%). Pri razporejanju dohodka so trgovinske organizacije združenega dela v vseh treh panogah trgovine povečale delež akumulacije v dohodku.

Ob teh sorazmerno ugodnih dosežkih trgovine v pretečenem obdobju letošnjega leta in vlogi tega področja pri realizaciji izvoznih nalog v letošnjem letu, ki se v določeni meri tudi odraža v uvodoma ugotovljenih ugodnih tendencah na področju zunajtrgovinske menjave, pa se nadaljujejo oziroma zaostrejujejo nekateri problemi, ki bodo predvidoma vplivali na poslabšanje položaja trgovine v nadaljnjem obdobju letošnjega leta. Poudarjena usmerjenost v izvoz, ob skrajno omejenih možnostih uvoza zmanjšuje blagovne fonde na domačem trgu. S tem se občutno poslabšuje preskrbljenost tržišča z določenimi vrstami blaga široke potrošnje in - kar ima še dalekosežnejše posledice - z reprodukcijskim materialom. Pričakovano upadanje obsega prodaje na domačem trgu se bo poleg stroškovno zelo zahtevnega posredovanja v zunajtrgovinskem prometu odrazilo v slabših finančnih rezultatih trgovine, s tem pa se bo znižala materialna osnova za delo in razvoj tega področja gospodarstva.

Izvajanje nalog posameznih panog trgovine, sprejetih z resolucijo o politiki uresničevanja družbenega plana občine v letu 1982, bo tako potekalo v še težjih pogojih. Zato bodo potrebni toliko večji naporji za njihovo uresničitev. Posebej velja to za intenziviranje

aktivnosti zunanjetrgovinskih organizacij združenega dela, za raziskavo zunanjih tržišč in iskanje možnosti za plasman izvozno usmerjene proizvodnje; za izvajanje osnovne naloge trgovine na debelo kot oskrbovalca proizvodnje s potrebnimi domačimi surovinami in repromateriali in vlogo trgovine na drobno, da z ustreznimi organiziranostjo in povezanostjo zagotovi pokrivanje osnovnih potreb široke potrošnje.

Podatki o gibanju **industrijske proizvodnje** v začetku letošnjega leta kažejo, v primerjavi z enakim lanskoletnim štirimesečnim obdobjem na povečanje količinskega obsega proizvodnje za 5,1%. To je ob upoštevanju težav v preskrbi z reprodukcijskim materialom in surovinami, dokaj ugodno in nad pričakovano dinamiko za letošnje leto. Pozitivno dinamiko kaže tudi izvoz, saj so v I. trimesečju industrijske organizacije združenega dela izvozile za 94% več kot v enakem obdobju lani. Ocene industrijskih organizacij o stanju oskrbljenosti z repromaterialom in surovinami pa kažejo, da se le-ta poslabšuje in o dobri oskrbljenosti z domačimi materiali poroča le še 27% industrijskih organizacij, medtem ko je oskrbljenost z uvoženimi materiali že v 53% ocenjena kot slaba in v 41% organizacij združenega dela kot kritična. Ob nadaljevanju takega trenda oskrbljenosti lahko pričakujemo tudi počasnejšo rast industrijske proizvodnje v naslednjih mesecih.

Finančni rezultati industrije pa v začetku letošnjega leta niso ugodni. Pod ravnišo I. trimesečja lani je bil realiziran celotni prihodek (indeks 96) in je le ob skrajnem varčevanju s porabljenimi sredstvi uspelo doseči industriji za 15% večji dohodek kot lani. Pri razporejanju dohodka so se sredstva za osebne dohodke povečala bistveno hitreje kot dohodek (indeks 130), za akumulacijo pa je bilo razporejeno za 16% manj sredstev kot lani. Ob 0,6% manjšem številu delavcev je bil dohodek na delavca višji za 16%, povprečni čisti osebni dohodek delavca pa je v višini 13.54 din za 33% presežek nivo enakega lanskega obdobja. Rentabilnost poslovanja in akumulativna sposobnost industrije sta se poslabšali (za 18% oziroma za 37%).

Dosežki industrije v pretečenem obdobju letošnjega leta kažejo na uresničevanje naloge v doseganju rasti obsega proizvodnje in v povečevanje izvoza, medtem ko se finančni rezultati področja slabšajo. Poslabšuje se tudi oskrbljenost proizvodnje z reprodukcijskim materialom in surovinami. To bo ogrozilo izvajanje proizvodnih in izvoznih usmeritev za letošnje leto in kaže na nujnost tesnejšega povezovanja v reprodukcijskih povezavah, kar je posebno pomembno za industrijske organizacije združenega dela v občini Center, ki so vse predelovalnega značaja in v veliki meri navezane tudi na uvoz.

Večji poudarek bodo morale industrijske organizacije združenega dela dati tudi proučitvi možnosti za prenos določenih za industrijsko proizvodnjo nerentabilnih proizvodnih faz v enote drobnega gospodarstva, saj na tem področju v občini še ni zaslediti občutnejših premikov.

Med konkretnimi investicijskimi naložbami je bila za letošnje leto načrtovana delna modernizacija v tovarni Rog na Trubarjevi cesti, ki poteka v načrtovanih okvirih.

Področje **turizma in gostinstva** ima v pospešeni izvojni aktivnosti gospodarstva pomembno vlogo. Podatki v začetku letošnjega leta kažejo v primerjavi z lanskim I. trimesečjem povečanje števila gostov (za 11,9%) v zmogljivostih organizacij združenega dela iz občine Ljubljana Center. Število tujih gostov se je pri tem povečalo nekoliko počasneje od skupnega porasta

števila gostov tako, da se je njihov delež v skupnem številu celo nekoliko znižal – od 21,6% na 21,3%. Pozitivna pa je ob tem ugotovitev, da se je o siceršnjem skrajšanju povprečne dobe bivanja povprečna doba bivanja tujih gostov podaljšala. Izkoriščenost prenočitvenih zmogljivosti se je z doseženim porastom števila gostov povečala za 7,5%.

Skupni finančni dosežki turistično-gostinskega področja gospodarstva so v I. trimesečju nekoliko presežli povprečje dinamike gospodarstva – celotni prihodek je bil v primerjavi z enakim obdobjem lani večji za 33%, dohodek za 28% in za akumulacijo razporejena sredstva iz dohodka za 46%. Vendar pa se je sezonski značaj dela tega področja odrazil tudi v izgubah, predvsem v turističnih temeljnih organizacijah združenega dela. Kljub sorazmerno ugodni dinamiki finančnih pokazateljev področja kot celote je potrebno opozoriti na nadaljevanje poslabševanja ekonomičnosti poslovanja (indeks 99), na delež akumulacije akumulacije dohodka, ki je kljub povečanju v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za 13%, za polovico manjši kot povprečno v gospodarstvu in na višino povprečnih čistih osebnih dohodkov delavcev v teh dejavnostih, ki so se sicer povečali hitreje kot dohodek na delavca, vendar so v višini 12.030 din na predzadnjem mestu med posameznimi področji gospodarstva.

Za skupen nastop in celovitejšo skupno turistično-gostinsko ponudbo Ljubljane je bil sprejet skupni program turistične ponudbe v Ljubljani za leto 1982, ki se izvaja. Za izvajanje tega programa kakor tudi za obdobje do leta 1985 je v podpisovanju družbeni dogovor o združevanju in namenski uporabi turistične taks občine na območju mesta Ljubljane za obdobje 1982–1985. Ustrezen družbeni dogovor o združevanju in namenski uporabi turistične takse v SR Sloveniji pa je v obravnavi.

Na osnovi spremenjenega in dopoljenega odloka o poslovnem času bodo gostinske organizacije združenega dela sprejele nov samoupravni sporazum o odpiranju gostinskih obratov v turističnem predelu mesta Ljubljane za nedelje in praznike, s čemer bo kot ena od sestavin celovite skupne ponudbe urejen obratovlani čas za potrebe tako tujih gostov kot občanov Ljubljane.

Za realizacijo najustreznejšega koncepta povezovanja in združevanja gostinskih in turističnih organizacij se vodijo razgovori med in v okviru posameznih organizacij združenega dela, vendar razen osnutka statusnih sprememb oz. preoblikovanja temeljnih in delovnih organizacij ter sestavljene organizacije združenega dela združenih GHT podjetij konkretnjših pobud predvsem za ustrezno povezovanje turističnih organizacij združenega dela ni.

V okviru prenov starega mestnega jedra je bila na Starem trgu odprta nova restavracija Romeo, z odložitvijo nadaljevanja izgradnje Ploščadi Borisa Kraigherja pa se odlagajo nove investicije na tej lokaciji.

Omejevanje obsega gradbenih del doma je usmerilo **gradbene organizacije združenega dela** na večje angažiranje zmogljivosti za opravljanje vseh faz gradbenih in zaključnih del v gradbeništvu kakor tudi projektiranje na tuja gradbišča. Podatki o realiziranem izvozu gradbeništvu v letošnjem prvem trimesečju to preusmeritev tudi potrjujejo, saj se je z izrednim povečanjem izvoza delež tega področja v skupno realiziranem izvozu gospodarstva občine povečal od 0,6% lani na 5,5% v letošnjih prvih mesecih. Ob tem je narejen določen premik tudi v tesnejšem povezovanju med gradbenimi organizacijami združenega dela, saj je enoten in skupen nastop pogoj za učinkovito in dolgoročno izvajanje gradbenih del v tujini kakor tudi za

racionalno izrabo zmogljivosti doma ob zoženem obsegu dejavnosti.

V I. trimesečju so gradbene organizacije združenega dela v zoženih okvirih delovanja realizirale za 24% večji celotni prihodek – kar je bistveno pod povprečnim 31% porastom v gospodarstvu, s sorazmerno še počasnejšo rastjo porabljenih sredstev, to je z večjo ekonomičnostjo uporabe porabljenih sredstev, pa je bil doseženi dohodek za 34% višji kot v enakem obdobju lani. Dinamika razporejenih sredstev za osebne dohodke delavcev je bila ob tem bistveno počasnejša in najnižja v gospodarstvu (indeks 114, povprečno v gospodarstvu 128), kar je omogočilo gradbenim organizacijam združenega dela, da so za akumulacijo namenile za 52% več sredstev kot lani. Razporeditev dohodka v korist akumulacije je predvsem odraz izredne zadržanosti v gibanju poprečnih čistih osebnih dohodkov delavcev, saj so se le-ti pri 44% večjem doseženem dohodku na delavca povečali za 28% in so bili v višini 11.991 din najnižji v gospodarstvu občine.

Dosežke gradbenih organizacij v začetku letošnjega leta lahko ocenimo kot sorazmerno ugodne, še večji poudarek pa bo za izboljšanje doseženih trendov razvoja potrebno dati dodatnemu dohodkovnemu, proizvodnemu in tehnološkemu povezovanju gradbenih organizacij v širšem jugoslovanskem prostoru.

Promet in zveze je gospodarsko področje, ki ga v občini Ljubljana Center v glavnem zastopajo organizacije združenega dela s širšim regijskim in republiškim značajem, kar velja za delovne in temeljne organizacije v sestavi Železniškega gospodarstva, kakor tudi za organizacije združenega dela v okviru Združenih PTT organizacij Slovenije, medtem ko področje taksi storitev, ki so širšega pomena za mesto Ljubljana, opravlja TOZD Taksi v okviru DO LPP SOZD Integral.

Z resolucijskimi usmeritvami kakor tudi s programi razvoja v okviru samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet oz. območne skupnosti za PTT promet je bil za letošnje leto predviden razvoj železniškega gospodarstva v okviru enostavne reprodukcije in le najnujnejšega obsega modernizacije ter razvoj PTT storitev v okviru sprejetega programa dopolnjevanja telefonskih zmogljivosti in dokončanja investicij iz preteklih let. Podatki o rezultatih poslovanja železniškega gospodarstva v začetku letošnjega leta kažejo, da izredni razkorak med cenami železniških storitev in porastom stroškov poslovanja ter amortizacije ob manjšem dotoku prispevka sredstev za kritje stroškov enostavne reprodukcije od planiranega in družbeno dogovorjenega, povzroča v železniškem gospodarstvu velike izgube. Le-te vplivajo na skupne finančne dosežke celotnega področja prometa. Izguba železniškega gospodarstva predstavlja 71% vseh izgub gospodarstva občine.

Celotni prihodek prometa je bil v začetku leta tako le za 7% višji kot v enakem obdobju lani, doseženi dohodek pa kar za 30% nižji. Ob 29% večjih razporejenih sredstvih za osebne dohodeke je tako ostalo za razporeditev v akumulacijo v prometu za 58% manj sredstev kot lani. Kljub poprečnim slabim rezultatom poslovanja s področja prometa in zvez pa so bili poprečni čisti osebni dohodki delavcev v tem področju v višini 13.735 din za 32% višji kot v enakem obdobju lani in za 279 din višji kot v gospodarstvu občine.

V okviru dejavnosti PTT prometa je bila v januarju letošnjega leta aktivirana nova telefonska centrala v Cankarjevem domu s skupno zmogljivostjo 16.000 telefonskih priključkov in izvršena montažna dela v RATC Ljubljana Center II., kjer bo s tem pridobljeno 4.000 novih telefonskih priključkov.

Z usklajeno politiko med občinami in mestom do obstoja in razvoja taksi dejavnosti v Ljubljani bo potrebno v okviru DO Ljubljanski potniški promet SOZD Integral v letu 1982 rešiti položaj TOZD Taksi, ki je tudi v I. trimesečju posloval z izgubo.

Na področju **agroživilstva in preskrbe** je za zagotovitev preskrbe prebivalstva s kmetijskimi pridelki, ki jo v Ljubljani občine urejajo skupno in enotno na ravni mesta in preko organizacij vključenih v SIS za preskrbo mesta Ljubljane, skupščina občine Ljubljana Center skupaj z ostalimi občinami mesta Ljubljane uvedla 0,4% davek iz osebnih dohodkov delavcev za zagotavljanje pospeševanja razvoja kmetijstva in sprejela skupaj z ostalimi ljubljanskimi občinami in mestom Ljubljana odlok o ustanovitvi sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane občin mesta Ljubljane. Sklad je bil konstituiran v juniju letošnjega leta. Pripravljen je tudi osnutek programa za usmerjanje sredstev iz tega sklada za zagotavljanje preskrbe mesta Ljubljane z osnovnimi živili in program pospeševanja razvoja kmetijstva ljubljanskih občin v skladu z dogovorom o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1982 v SR Sloveniji.

V skladu z družbenim dogovorom o oblikovanju in vzdrževanju blagovnih rezerv zadolžene organizacije združenega dela hranijo in obnavljajo blagovne rezerve.

Med nosilci nalog na področju agroživilstva se pripravljata skupni program in proučuje možnosti za združevanje dela in sredstev v večji novi organizaciji, ki bi vključevala SOZD HP, KIT in ŽITO.

Delovna organizacija Semenarna pripravlja svoj koncept nadaljnega razvoja delovne organizacije kot organizatorja in povezovalca temeljnih in delovnih organizacij semenarske dejavnosti.

Na podlagi sklenjenega družbenega dogovora o pospeševanju razvoja **drobnega gospodarstva** v občini so udeleženci družbenega dogovora že pričeli s pripravami za izdelavo predloga srednjeročnega programa razvoja drobnega gospodarstva, ki je v osnutku že sprejet. Z uresničevanjem svojih nalog po družbenem dogovoru, bodo zagotovljeni ugodnejši pogoji za razvoj obstoječih in za organiziranje novih enot drobnega gospodarstva, predvsem pa storitvenih dejavnosti drobnega gospodarstva s poudarkom na deficitarnih storitvah in na osebnem delu s sredstvi v lasti občanov.

Tako so že doseženi določeni pozitivni premiki na področju uresničevanja davčne politike, pri izvajanju dogovora o uresničevanju politike cen za področje posameznih deficitarnih obrtnih strok in na področju kreditiranja storitvenih dejavnosti.

V okviru Gospodarske zbornice občin ljubljanskega območja tečejo dogovori o ustanovitvi informacijskega centra pri Gospodarskem razstavišču, ki bo zagotavljal izmenjavo informacij in boljšo povezanost zmogljivosti drobnega gospodarstva z ostalimi področji gospodarstva, kakor tudi usmerjanje zdomcev v ustrezne dejavnosti drobnega gospodarstva.

Nekatere že sprejete olajšave pri opravljanju osebne dela s sredstvi občanov se kažejo tudi v porastu nekaterih dejavnosti. Na področju osebnega dela se je v tem obdobju povečalo število obratovalnic samostojnih obrtnikov, ki opravljajo obrtno dejavnost za 10, odprta sta bila dva nova gostinska obrata, zmanjšalo pa se je število avtoprevoznikov za 4. V porastu je tudi število oseb, ki opravljajo obrtne storitve kot postranski poklic tako, da se je število v tem obdobju povečalo za 15 in opravlja obrtne storitve kot postranski poklic v občini že 114 občanov.

Nekoliko manj ugodni kot so dosežki na področju

osebne dela s sredstvi v lasti občanov pa so dosežki v združenem delu drobnega gospodarstva na področju obrti in osebnih storitev. V I. trimesečju se je celotni prihodek tega področja povečal za 35%, vendar pa ob 41% večjih porabljenih sredstev doseženi dohodek le še za 25%. Ob hitrejšem porastu razporejenih sredstev za skupno in splošno družbeno porabo ter ostale namene so se razporejena sredstva za osebne dohodke povečala za 24%, prav tako pa tudi sredstva razporejanja v akumulacijo za 24%. Taka dinamika posameznih elementov v razporeditvi dohodka je omogočila, da so poprečni čisti osebni dohodki delavcev v teh organizacijah združenega dela povečali za 23% in so znašali 12.043 din, medtem ko se je akumulativna sposobnost tega področja gospodarstva ponovno poslabšala (indeks 89).

Za hitrejšo uveljavljanje boljšega položaja drobnega gospodarstva tako v združenem delu kakor tudi v enotah osebnega dela je potrebno, da udeleženci dogovora o pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva občine čimprej pripravijo dokončni predlog programa razvoja teh gospodarskih dejavnosti in ga tudi sprejmejo ter prično pospešeno izvajati.

2. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Planirana sredstva SIS družbenih dejavnosti občin in mesta Ljubljane so v letu 1982 za 17,3% večja kot v letu 1981;

- po oceni nominalne rasti dohodka v Ljubljani (18,0%) bodo zaostajala sredstva za družbene dejavnosti za 3,9%.

Od 1. 1. 1982 so SIS družbenih dejavnosti občin in mesta Ljubljane zbirale sredstva v višini prispevnih stopenj 22,26 iz dohodka in BOD ter za raziskovalno dejavnost še v višini 0,003 iz dohodka. Od januarja 1982 so v prispevno stopnjo SIS za kulturo zajeta tudi sredstva obveznosti Ljubljane za izgradnjo Kulturnega doma Ivan Cankar.

V I. trimesečju letošnjega leta so bili opravljeni poračuni viška natečenih sredstev, glede na planirana sredstva v preteklem letu, istočasno so bili opravljeni izračuni in usklajevanja glede novih prispevnih stopenj za SIS družbenih dejavnosti od 1. 5. 1982 dalje. Spremenjene prispevne stopnje so v globalu nižje za 1,895.

V prvih petih mesecih letošnjega leta je bilo zbranih 39,9% planiranih sredstev za SIS v letu 1982. Predvidena dinamika dotoka sredstev po republiški oceni znaša za to obdobje 38,2%. Dotok sredstev je ta čas višji od planiranega, vendar sredstva niso v celoti porabljena. Po šestih mesecih bo ugotovljen presežek sredstev za SIS družbenih dejavnosti. Na osnovi tega bodo ustrezno spremenjene prispevne stopnje v drugem polletju letošnjega leta.

V I. trimesečju letošnjega leta so se začele priprave za spremembe in dopolnitve srednjeročnih planskih aktov SIS, s čimer naj bi se skupna poraba prilagodila zoženim materialnim možnostim. Zožene materialne možnosti zahtevajo racionalizacijo del in opravil na nekaterih področjih družbenih dejavnosti. Že v tem letu bodo zato združena nekatera dela in opravila za delovanje delegatskega sistema samoupravnih interesnih skupnosti. Naloge bo opravljala strokovna služba SIS v okviru Komiteja za družbene dejavnosti. Izvršujejo se tudi priprave na združevanje oziroma ustrezno reorganiziranje vzgojnovarstvenih organizacij. Pripravljena je analiza stanja. Na osnovi te analize je izdelana varianta, po kateri naj bi se začetku združevalo računovodska dela, vzporedno s tem bodo potekale priprave na orga-

nizacijske in samoupravne spremembe, ki jih združevanje zahteva.

Pripravljeni so samoupravni sporazumi o ustanovitvi samoupravnih interesnih skupnosti in so v fazi podpisovanja.

V tem letu se izvajajo investicijske naloge na področju družbenih dejavnosti predvsem o okviru združene amortizacije in samoprispevka.

Na posameznih področjih družbenih dejavnosti se uresničujejo sledeče naloge:

Na področju **vzgoje in izobraževanja** se izvaja zagotovljeni program v dosedanjem obsegu, delež vključitve učencev v celodnevno osnovno šolo pa se je v šolskem letu 1981 do 1982 povečal od 18% na 21%, v šolskem letu 1982 do 1983 načrtujemo 4 nove oddelke COŠ in sicer 2 oddelka 7. razreda na osnovni šoli Tone Tomšič in zaradi povečanega vpisa po en oddelk 1. razreda na osnovni šoli Tone Tomšič in osnovni šoli Tone Čufar.

Kljub zoženim materialnim možnostim si osnovne šole prizadevajo izvajati program šole v naravi, čeprav v program občinske izobraževalne skupnosti ni vključeno sofinanciranje te oblike šolskega dela. Občinska izobraževalna skupnost je namenila 100.000 din sredstev iz minimalne operativne rezerve k oskrbnemu dnevu, ki ga plačujejo starši. Ker planske opredelitve omejujejo širjenje programov SIS v tem srednjeročnem obdobju, Občinska izobraževalna skupnost ne more planirati sredstev za to dejavnost.

Obnavljanje šolskih knjižnic je posebno pereče v dijaških domovih in šolah srednjega usmerjenega izobraževanja. Ker tudi ta oblika šolskega dela ni v sklopu zajamčenega programa, Občinska izobraževalna skupnost sredstev v ta namen ne more zagotavljati.

Možnost razrešitve tega problema je v sporazumu med Mladinsko knjigo in interesno skupnostjo, ki naj bi se dogovorili za skupno sodelovanje pri vlaganju sredstev in dobavljanju knjig, učbenikov in učil.

Na področju usmerjenega izobraževanja smo si v resoluciji zadali nalogo nadaljnega izpopolnjevanja oziroma izboljševanja pogojev za izvedbo programov proizvodnega dela na šolah srednjega usmerjenega izobraževanja. Akcijo v zvezi s to nalogo je usklajeval Občinski odbor zveze sindikatov skupaj z Medobčinsko gospodarsko zbornico. Po oceni Občinskega sveta zveze sindikatov je izvedba programov proizvodnega dela zadovoljiva. Usklajevanje mreže šol srednjega usmerjenega izobraževanja še ni zaključena. Prostorska razmestitev šol v Ljubljani bo zaključena do 1. 9. 1982.

Na področju **družbenega varstva otrok** je bilo s samoupravnim sporazumom o temeljih plana občinske skupnosti otroškega varstva za obdobje 1981-1985 sprejeto izhodišče, da se bo postopno izenačeval razvoj vzgojnovarstvene dejavnosti v Ljubljani, izenačevati pa se morajo tudi osnove in merila za vrednotenje porabe dela in sredstev.

Skupščina skupnosti otroškega varstva je v maju 1982 sprejela samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela, na osnovi katerega je skupnost usklajevala cene storitev vzgojnovarstvenih organizacij. Razmerje v ceni storitev, ki jo krijejo starši se je od 50% znižala na 40%, 60% bo krija Skupnost otroškega varstva. Nove cene storitev veljajo od 1. 4. 1982, starši pa bodo povečano ceno krili od 1. 9. 1982 dalje.

Za uresničevanje planskih in resolucijskih usmeritev v zvezi z zagotavljanjem socialne varnosti in varstvenih pravic v tem obdobju je Skupnost otroškega varstva sprejela dogovor o enotnih pogojih in merilih za pridobitev pravic denarnih pomoči otrokom ljubljanskih ob-

čin in sklep o višini teh pomoči.

Občinska kulturna skupnost je pri sestavi svojih organov zagotovila vključevanje v politiko in financiranje ljubiteljsko kulturno dejavnost in dejavnost profesionalnih kulturnih organizacij.

Na področju knjižničarstva je bila v januarju 1982 izvedena dokončna združitev treh splošno-izobraževalnih knjižnic (Delavske, Mestne in Pionirske) v knjižnico Otona Župančiča. Povečane cene knjig knjižnicam otežkočajo vzdrževanje dosežene ravni. Z uvedbo članarine za razliko od dosedanjih izposojalnin, so knjižnice naredile premik v približevanju knjige širšemu krogu uporabnikov.

Na področju spomeniškega varstva bo izvedeno ovrednotenje in registriranje kulturnih spomenikov. Naloga bo izvedena v drugi polovici leta 1982. Izvaja se program zaščite kulturnih spomenikov (Robbov vodnjak, Križevniški kompleks).

Na področju ljubiteljske kulturne dejavnosti se v javnosti vse bolj uveljavljajo kulturno umetniška društva in skupine s svojimi programi.

Na področju telesne kulture se množične rekreacijske dejavnosti razvijajo v skladu s programom. Število udeležencev se je povečalo za 5%.

V okviru mestne telesno-kulturne skupnosti so bili sprejeti enotni kriteriji za sofinanciranje športne rekreacije, opravljen je tudi prenos izvajalskih funkcij na osnovne telesno-kulturne organizacije.

Nekatere naloge s področja vrhunškega športa so bile prenešene iz mesta na občine.

V občini Center nastajajo problemi v zvezi z zagotavljanjem sredstev za izvedbo telesno-kulturnega programa. Telesnokulturni skupnosti bo po oceni primanjkovalo 13.000.000 din. Razrešitev tega problema je možna v primeru, če bi se občinske telesno-kulturne skupnosti sporazumele o solidarnostnem prelivanju sredstev znotraj ljubljanskih občin. Občinska telesno-kulturna skupnost je izdelala predlog tega sporazuma, ki bo posredovan v sklepanje ostalim občinskim telesno-kulturnim skupnostim v Ljubljani.

Na področju socialnega skrbstva Center za socialno delo nadaljuje s preventivnimi oblikami delovanja, predvsem s svetovalnim delom. Center za socialno delo je razširil oblike preventivnega dela v krajevnih skupnostih. Usposobil je 9 prostovoljnih delavcev iz vrst študentov sociologije za delo z mladletniki.

Materialno ogroženim občanom in njihovim družinam se zagotavljajo družbeno denarne pomoči.

Dom upokojenecv Center razvija različne oblike zunanjih dejavnosti v skrbi za ostarele občane in se pri tem povezuje z Rdečim križem, šolami ipd.

Na področju rejništva so bile v zadnjem obdobju pridobljene nove rejniške družine.

Na področju socialnega varstva je bil izdelan pregled socialnovarstvenih pravic, ki se občanom zagotavljajo preko skupnosti socialnega varstva in zdravstva.

Enotna evidenca prejemnikov socialno-varstvenih pomoči deluje trenutno le za področje denarnih pomoči otrokom in sicer v okviru skupne strokovne službe občinskih in mestnih SIS zdravstva in socialnega varstva.

Občinska skupnost socialnega varstva je večkrat posredovala predlog na Mestno skupnost socialnega varstva za boljšo ureditev letovanja vseh otrok v Ljubljani, vendar naloga v letu 1982 ne bo realizirana.

Na področju raziskovanja je potekala akcija za ugotavljanje raziskovalnih potreb v združenem delu. Akcija ni popolnoma uspela, saj so svoje predloge posredovali skoraj izključno samo izvajalci. Na osnovi zbranih

raziskovalnih potreb je ORS izvedla razpis za raziskovalne naloge. Skupščina ORS je sprejela 10 raziskovalnih nalog in jih vključila v plan za leto 1982. Oblikovane raziskovalnega programa v tem letu še ni zaključeno. Naloge, ki jih je skupščina sprejela, bodo financirane v tem letu s polovico predlaganih sredstev, ki so potrebne za izvedbo nalog. Tako prihranjena sredstva bodo namenjena tistim raziskovalnim nalogam, ki jih bo skupščina ORS naknadno vključila v program za leto 1982.

ORS je v januarju 1982 organizirala posvetovanje o produktivnosti dela, ki ga je izvedel Zavod za produktivnost dela.

Občinska raziskovalna skupnost je pripravila metodološki pristop za ugotavljanje inovativne in raziskovalne dejavnosti v organizacijah združenega dela. Naloga bo izvedena v tretjem četletju letošnjega leta.

Na področju zdravstvenega varstva je v letošnjem letu dana prednost osnovnemu zdravstvenemu varstvu.

Pripravljen je osnutek samoupravnega sporazuma o delitvi dela v zdravstvu med osnovnim in specialistično-bolnišničnim zdravstvenim varstvom. Na osnovi pripomb, ki so jih posredovale OZD s področja zdravstvenega varstva bo pripravljen usklajen predlog samoupravnega sporazuma, ki bo posredovan v dokončni sprejem temeljnim organizacijam združenega dela, ki opravljajo osnovno zdravstveno in bolnišnično-specialistično zdravstveno dejavnost. Dograjen je nov Zdravstveni dom Ljubljana-Center. V mesecu juniju bo izveden tehnični predlog tega objekta, selitev v nove prostore bo opravljena po predvidevanjih v mesecu septembru 1982.

3. URBANIZEM

Osrednja planska naloga v letu 1982 je izdelava planskih dokumentov Ljubljana 2000. Izdeluje se osnutek prostorskega dela dolgoročnega družbenega plana, v javni razpravi pa je delovni osnutek urbanističnega načrta, ki je bil izdelan v aprilu 1982. Osnutka obeh dokumentov bosta izdelana do konca leta in javno razgrnjena v letu 1983.

Za potrebe izvajanja srednjeročnih planskih nalog so bile izdelane spremembe in dopolnitve veljavnega Generalnega urbanističnega plana in bodo v juniju predložene skupščini mesta v obravnavo.

V letu 1982 nadaljujemo z izdelavo zazidalnih načrtov, ki so bili pričeti že v prejšnjih letih:

- izdelan in razgrnjen je bil osnutek zazidalnega načrta CO-1/8 »Majda Vrhovnik« in bo v obravnavi na junijski seji občinske skupščine;

- izdelan je bil tudi osnutek zazidalnega načrta CI-2 »Aškerčeva cesta«, razgrnitev osnutka pa je bila odložena;

- izdelan je osnutek zazidalnih načrtov otokov PG-1, PG-2, PG-3 (prometna glava) in bo razgrnjen v juliju letošnjega leta.

Za novi most čez Ljubljanico pri tržnici (Mesarski most) je izdelana lokacijska dokumentacija, v izdelavi pa je tudi sinteza natečajnih rešitev kot osnova za nadaljnje urejanje Petkovškovega nabrežja.

V okviru priprave urbanistične dokumentacije za stanovanjsko gradnjo je bil izdelan osnutek sprememb in dopolnitev zazidalnega načrta CO-1/17 za območje lokacije L 1 »Tekstil«.

V pripravi so tudi spremembe in dopolnitve zazidalnega načrta CO-1/21 za območje L 5 »Plinarna«.

V okviru prenove starega mestnega jedra se nadaljujejo pripravljala dela za izdelavo zazidalnih načrtov

CO-1/18, CO-1/19 (območje med Ljubljano in grajskim pobočjem od Karlovške do Resljeve ceste) in CO-1/16 (območje med Vegovo, Cojzovo ulico, Ljubljano in Trgom osvoboditve).

4. KOMUNALNO GOSPODARSTVO

Na področju **kollektivne komunalne rabe** smo najprej pristopili k realizaciji nalog, ki jih v letu 1981 nismo uspeli realizirati. Zaključena so bila dela v Knafljevem prehodu, urejena je bila parkovna ureditev ob Prijateljevi ulici, asfaltirani pločniki na Grudnovem in Grubarjevem nabrežju, urejene so bile nove parkovne površine ob Vidovdanski ulici, ob tovarni Šumi, začasna parkovna površina ob Erjavčevi cesti in sanirana I. faza parka ob Trgu OF. Obnavlja se otroško igrišče na Taboru in dograjuje igrišče na Osojah. Zaradi položitve novih komunalnih vodov in dotrajanosti cestišč so bile sanirane Valvazorjeva, Veselova, Lipičeva, Lončarska in Metelkova ulica. Za nemoten cestni promet in zaradi večje varnosti občanov je bila izvedena preureditev semafornih naprav na križišču Aškerčeva – Gorupova in obnovljene semaforne naprave v križiščih Titova – Šubičeva in Miklošičeva – Trg OF. Na desetih prehodih za pešce, ki so najbolj obremenjeni, je bila vgrajena dodatna svetlobna oprema. Na Ilirski ulici je bilo urejeno postajališče mestnega potniškega prometa, ob vojni bolnici na Zaloški cesti pa nadstrešek. Na področju javne razsvetljave so bila izvršena dela na vseh na novo urejenih parkovnih in saniranih licah, obnovljena je bila javna razsvetjava na delu Moša Pijadove ulice, Prečni ulici, delu Trubarjeve, Hribarjevem nabrežju in delu Pražakove ulice. V stari Ljubljani je bilo zamenjanih sto konzolnih svetilk.

Poleg navedenih nalog je bilo opravljenih še vrsto drugih del kot je sanacija treh stopnišč v Tivoliju, ureditev severnega atrija na Trgu revolucije, čiščenje arkad v Gradišču, namestitve sto novih klopi, posek 65 dotrajanih dreves in nadomestitev z novimi idr.

Za ostale naloge, ki izhajajo iz resolucije za leto 1982 se v celoti pripravlja investicijsko tehnična dokumentacija.

Na področju **individualne komunalne rabe** so bila na podlagi izdelane dokumentacije zaključena dela na plinovodu, toplovodu in vodovodu za potrebe zdravstvenega doma Center. Za potrebe stanovanjsko-poslovnega objekta Rog je dokumentacija za vodovod, plinovod in toplovod izdelana, z deli se bo pričelo v drugi polovici leta, dela pa bodo dokončana do pričetka nove kurilne sezone. Dokumentacija za toplovod Čufarjeva – Tromostovje je v delu, ravno tako tudi dokumentacija za sanacijo 3900 m plinskega omrežja v KS Poljane.

5. STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Skladno z določili zakona o stanovanjskem gospodarstvu je oblikovano 70 skupnosti stanovalcev. Akcija za oblikovanje skupnosti stanovalcev bomo morali pospešiti, saj je v občini 730 hišnih svetov, ki izpolnjujejo zakonske pogoje za ustanovitev skupnosti stanovalcev.

Na področju gradnje stanovanj se nadaljujejo dela na stanovanjsko poslovnem objektu Rog, ki bodo zaključena v zadnjem trimesečju letošnjega leta. Skupščina občine bo v mesecu juniju obravnavala zazidalna načrta za gradnjo na lokaciji L1 – Tekstil in L9 vokal Igriške in Gregorčičeve ulice. Gradnja na obeh lokacijah je upočasnjena zaradi težav pri potrjevanju zazidalnih načrtov na ravni zainteresiranih krajevnih skupno-

sti. Na lokaciji L5 – Plinarna je bila izvršnega dokončna priprava zemljišč za izgradnjo I. faze.

Stanovanjska graditev v občini se v letošnjem letu usklajuje z določili zakona o stanovanjskem gospodarstvu, ki zahteva družbeno investitorstvo stanovanjske gradnje, ter usposobitev pričakovalcev stanovanj s pomočjo sredstev vzajemnosti, za kar je bil v Ljubljani v mesecu maju izveden natečaj.

V pretečenem obdobju so bila zaključena prenovitvena dela na objektih: Stari trg 6, Gornji trg 9 in 11. Za pet objektov iz programa prenove to je Ciril Metodov trg 13, 20 in 21 ter Stari trg 15 in 17 je bilo izdano gradbeno dovoljenje, z deli bi pričeli v drugi polovici leta. Za ostalih sedem objektov iz programa prenove je v delu investicijsko tehnična dokumentacija (Mestni trg 11, 17; Gornji trg 7, Žabjak 6, Čopova 7, 9 in Ciril Metodov trg 11), za območje med Stritarjevo, Trančo, Mestnim trgom ter Cankarjevim nabrežjem pa je izdelan programski del zazidalnega načrta.

V okviru izvajanja dogovora o odpravi barak ter stanovanj 6. in 7. kategorije je bilo v tem obdobju odpravljeno enajst takih enot. Dosedanji prostori so usposobljeni za hišne pritikline in poslovne prostore.

Na podlagi IV. natečaja za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj je bilo udeležencem iz naše občine odobreno 64 stanovanj. V letošnjem letu se je dvanajst družin že preselilo v nova stanovanja.

Delno nadomestitev za kritje stroškov stanarin v letošnjem letu prejema 21 občanov naše občine.

6. SPLOŠNA PORABA IN DAVČNA POLITIKA

Pri načrtovanju splošne porabe za letošnje leto je bilo določeno, da mora splošna poraba zaostajati za rastjo dohodka. Tako je bilo na plansko predvideni dohodek dogovorjeno, da se lahko sredstva za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb povečajo v primerjavi s preteklim letom samo za 15,4%.

Z družbenim dogovorom o izvajanju politike na področju splošne porabe na ravni občin v SR Sloveniji v letu 1982 pa je bilo dogovorjeno, da se vsa sredstva, ki bi preseгла ta odstotek, namenijo za intervencije v preskrbi in za razvojne programe za pridobivanje hrane ter oblikovanje, blagovnih rezerv.

Realizacija prihodkov za splošno porabo iz naslova davkov in taks je v prvih petih mesecih letošnjega leta nominalno večja za 29% v primerjavi na enako obdobje preteklega leta.

Splošna poraba v prvih petih mesecih letošnjega leta ne presega dogovorjenega odstotka nominalnega povečanja in glede na porast dohodka iznad planskih predvidevanj za rastjo dohodka več kot je pa bilo predvideno.

Vsi prihodki iznad dovoljene splošne porabe v višini 20.202.000 din so bili prenešeni na posebni račun in se uporabljajo za intervencije v preskrbi in razvojne programe za pridobivanje hrane ter oblikovanje blagovnih rezerv.

Na področju oblikovanja davčne politike so bili v dograjevanju davčnega sistema iz občinske pristojnosti v skladu z dogovorom o usklajevanju davčne politike v SR Sloveniji že v preteklem obdobju napravljeni določeni pozitivni premiki. Pri tem je potrebno zlasti poudariti, da je bila pri oblikovanju davčne politike posvečena posebna pozornost razvoju drobnega gospodarstva, ki se odvija z delovnimi sredstvi v lasti občanov. Zaradi razreševanja te problematike so bile med drugim uvedene tudi določene davčne oprostitve in olajšave in to v naslednjih primerih:

- uvedene so bile diferencirane davčne olajšave za vlaganja v razširjeno reprodukcijo,
- pri pričetku samostojnega opravljanja obrtne dejavnosti so bile uvedene diferencirane olajšave pri plačevanju davka od dohodka doseženega iz dejavnosti,
- uvedene so olajšave pri plačevanju davka od dohodka doseženega s samostojnim opravljanjem deficitarnih obrtnih dejavnosti,
- uvedene so dodatne olajšave pri plačevanju davka od dohodka doseženega s samostojnim opravljanjem obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti za učence v gospodarstvu,
- uvedene so diferencirane oprostitve davka na promet nepremičnin in pri nakupu poslovnih prostorov, v katerih bodo občani samostojno opravljali obrtno dejavnost.

Ljubljana, 10. 6. 1982

Komite za družbeno planiranje
in gospodarstvo občine Ljubljana Center

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Center je na 10. seji dne 16. 6. 1981 obravnaval poročilo o izvajanju resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981-1985 v eltu 1982 in sprejel naslednje ugotovitve in stališča:

1. V občini Ljubljana Center smo v prvih mesecih leta 1982 uspešno uresničevali resolucijske usmeritve na naslednjih področjih:

- izvoz blaga v celoti
  - povečan delež izvoza na konvertibilno področje
  - rast količinskega obsega proizvodnje
  - racionalno zaposlovanje
  - umiritev investicijske porabe.
2. Začrtanih usmeritev nismo dosegli na naslednjih področjih:
- rast družbenega proizvoda
  - obseg sredstev za akumulacijo
  - rast sredstev skupne porabe, ki presega dogovorjen okvir
  - rast cen
  - osnovna preskrba občanov (predvsem z mesom).

3. Neuresničene usmeritve narekujejo vsem nosilcem planiranja v občini, da ponovno proučijo vzroke odstopanj in bodoče razvojne možnosti ter na tej osnovi spremenijo ali dopolnijo svoje bodoče usmeritve za srednjeročno plansko obdobje.

4. Organizacije združenega dela bodo morale v svojih letnih programih dela opredeliti konkretne ukrepe, ki ustrezajo specifičnosti njihovih dejavnosti in razmeram poslovanja, za zagotovitev pozitivnih rezultatov in vsaj minimalne rasti sredstev za razširitev materialne osnove dela.

Izvršni svet predlaga zborom skupščine, da poročilo o izvajanju resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981-1985 v letu 1982 z ugotovitvami in stališči sveta sprejme.

Ljubljana, junij 1982

IZVRŠNI SVET

**SPREMEMBE IN
DOPOLNITVE
DRUŽBENEGA PLANA
OBČINE LJUBLJANA
CENTER ZA OBDOBJE
1981–1985**

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE DRUŽBENEGA PLANA OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1981–1985

OSNUTEK

Na podlagi 63., 136., 159. in 161. člena zakona o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu SR Slovenije (Ur. l. SRS, št. 1/80), Odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 (Ur. l. SRS, št. 11/82), dogovora o temeljih družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 in aneksa k temu dogovoru ter 82., 89. in 172. člena statuta občine Ljubljana Center (Ur. l. SRS, št. 2/78, 33/81) je skupščina občine Ljubljana Center na seji zбора združenega dela, na seji zбора krajevnih skupnosti in na seji družbenopolitičnega zбора dne _____ upošteva sprejemne možnosti in pogoje za razvoj v tekočem srednjeročnem obdobju sprejela

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE DRUŽBENEGA PLANA OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1981–1985

I. GLOBALNA OCENA DOSEDANJEGA RAZVOJA OBČINE Z OCENO STANJA NA PREHODU V NOVO SREDNJEROČNO OBDOBJE

a) Ozemlje

Občina Ljubljana Center leži v osrednjem delu Ljubljane in meji na vse ostale ljubljanske občine. Z njimi skupaj oblikuje mesto Ljubljana, ki je organizirano kot posebna družbenopolitična skupnost.

Ozemlje občine meri 498 hektarjev (okrog 5 kvadratnih kilometrov) strnjenegega urbanega zemljišča. Njena geografska lega v osrčju Slovenije in Ljubljane ter njena relativna majhnost sta v dosedanjem razvoju odigrala pomembno vlogo v procesu koncentracije gospodarskih, upravnih, družbenopolitičnih in kulturnih in inštitucij občinskega in mestnega kot tudi širšega pomena na ozemlju občine.

Ozemlje občine je teritorialno razdeljeno na dvanajst krajevnih skupnosti, v katerih lahko delovni ljudje in občani neposredno uresničujejo svoje samoupravne pravice in dolžnosti. Razdelitev na dvanajst krajevnih skupnosti je bila izvedena v letu 1980, ko so se 4 od dotedanjih osmih krajevnih skupnosti preoblikovale v osem novih krajevnih skupnosti.

b) Prebivalstvo

V občini Ljubljana Center ima stalno prebivališče okrog 34.500 občanov. Število stalnih prebivalcev občine se je v zadnjih desetih letih zniževalo. Temu ustrezno se je, ob stalni rasti prebivalstva v drugih ljubljanskih občinah in v mestu kot celoti, hitro zniževal delež prebivalcev Ljubljane s stalnim prebivališčem v občini Center. Ocenjujemo, da delež, ki je v letu 1948 še znašal okrog 25% vseh prebivalcev Ljubljane, v letu 1980 ne presega 10%.

Na upadanje števila prebivalcev so vplivale predvsem preselitve v druge ljubljanske občine, kjer so se inten-

zivneje gradile nove stanovanjske soseske. Medtem ko se je gostota prebivalcev v vseh drugih ljubljanskih občinah povečala, se je v občini Center znižala: še vedno pa je največja v Ljubljani.

Delež aktivnega prebivalstva v skupnem številu prebivalstva občine je v srednjeročnem obdobju 1976–1980 znašal okrog 47% in je bil nižji od povprečnega deleža v Ljubljani, ki je v istem obdobju presegal 51%.

Cilja, ki smo si ga zastavili s planom za srednjeročno obdobje 1976–1980, da bomo spremenili trend upadanja števila prebivalcev v občini in dosegli v letu 1980 okoli 40.000 stalnih prebivalcev, nismo dosegli. Na to je vplivala stanovanjska gradnja, ki je bila počasnejša od planirane, prav tako tudi premajhna intenzivnost ukrepov, ki naj bi zagotovili ponovno vračanje interesa občanov za prebivanje v središču mesta.

c) Zaposlenost

Na območju občine je zaposlenih 67.000 delavcev, kar je skoraj dvakrat več kot je stalnih prebivalcev in štirikrat več kot je aktivnih prebivalcev občine. Hitra rast zaposlovanja ob upadanju števila stalnih prebivalcev je glavni razlog za ugotovljeno nesorazmerje. Zato je dnevna migracija zaposlenih v občino iz drugih ljubljanskih občin pa tudi iz drugih okoliških krajev velika.

Rast zaposlovanja v občini je bila v vseh zadnjih letih relativno visoka tako v gospodarstvu kot negospodarstvu. Povprečna stopnja rasti zaposlenosti v družbenem sektorju je znašala v obdobju 1976–1980 okrog 1,4%. Kljub precej počasnejši rasti zaposlovanja v negospodarstvu, je struktura zaposlenih v občini Center še vedno zelo specifična v primerjavi s povprečno strukturo v Ljubljani. V Ljubljani je v negospodarstvu povprečno zaposlen vsak peti delavec, v občini Center pa je v negospodarskih dejavnostih zaposlenih dobra tretjina vseh delavcev.

Največ delavcev je zaposlenih v terciarnih in kvartarnih dejavnostih, precej v sekundarnih, zaposlenih v primarnih dejavnostih v občini pa praktično ni. Med gospodarskimi dejavnostmi so na prvem mestu zaposleni v trgovini, sledijo pa jim zaposleni v finančnih, tehničnih in drugih poslovnih storitvah ter v industriji. Med zaposlenimi v negospodarskih dejavnostih je največ delavcev na področju izobraževanja, znanosti in kulture.

Specifična struktura zaposlenih v občini po dejavnostih je glavni vzrok za prav tako specifično strukturo zaposlenih po kvalifikacijski strukturi, ki je bistveno

višja od povprečne v Ljubljani. Od skupnega števila zaposlenih ima več kot 18% delavcev visoko oziroma višjo izobrazbo v Ljubljani, dve tretjini teh pa v negospodarskih dejavnostih.

d) Družbeni proizvod

Občina Ljubljana Center se po svojem ekonomskem položaju uvršča med vodilne v Sloveniji in Jugoslaviji. Gospodarstvo na območju občine je udeleženo v Ljubljani z okrog 31%, v SR Sloveniji z okrog 7% in v SFR Jugoslaviji z okrog 1% v ustvarjenem družbenem proizvodu. V primerjavi z nekaj leti nazaj, ko je bila občina udeležena v družbenem proizvodu Ljubljane s prek 40%, v družbenem proizvodu uvršča v SFRJ na sedmo mesto, v SRS na drugo mesto in v Ljubljani na prvo mesto.

V srednjeročnem obdobju 1976-1980 je bila predvidena stopnja rasti družbenega proizvoda za Ljubljano 5,7%, za občino Ljubljana Center pa 5,1%. Ocene realizirane stopnje rasti kažejo za Ljubljano 4,8% rast, za občino Center pa 4,3%. Za nižjo realizacijo planiranih stopenj rasti družbenega proizvoda je več vzrokov. Najmočnejši vzrok je izpad rasti v letu 1976, kar je posledica sprememb v gospodarskem sistemu in izrazito restriktivne tekoče ekonomske politike v tem letu. Hitrejša dinamika rasti v naslednjih treh letih je potekala v razmerah, ko je nekoliko bolj sproščena ekonomska politika ob hitrejšem naraščanju notranjekonjunkturalne povzročila, da je večje domače povpraševanje postalo glavni vzpodbujevalec čedalje hitrejšega razvoja. Ponovna počasnejša rast v letu 1980 je bila zlasti v drugi polovici leta posledica ukrepov ZIS za izvajanje politike ekonomske stabilizacije.

Realna stopnja rasti družbenega proizvoda in stopnja rasti zaposlenosti v srednjeročnem obdobju kažeta, da rast družbene produktivnosti, ki je bila v srednjeročnem planu poudarjena kot najpomembnejši kvalitativni faktor naraščanja družbenega proizvoda, 60% - nege deleža v strukturi prirasta družbenega proizvoda in da se je zadržal visok delež, ki ga je v preteklem obdobju k prirastku družbenega proizvoda prispevalo novo zaposlovanje.

Gospodarska struktura občine, merjena z deležem posameznih gospodarskih dejavnosti v ustvarjenem družbenem proizvodu, se v srednjeročnem obdobju 1976-1980 ni bistveno spremenila, kar sicer tudi ni bilo predvideno v srednjeročnem družbenem planu občine za to obdobje. V letu 1980 je ustvarila trgovina 48% družbenega proizvoda občine, industrije 12%, finančne in druge poslovne storitve 10%, promet in zveze 9% in gradbeništvo 5%.

Prikaz primarne delitve ustvarjenega družbenega proizvoda v občini kaže, da se delitvena razmerja med posameznimi elementi delitve v srednjeročnem razdobju 1976-1980 niso bistveno spremenila. Za osebno, skupno, splošno in drugo porabo (v drugo porabo zajemamo del dohodka za obresti, del dohodka za delovno skupnost, del dohodka za zavarovalne premije ipd.) smo na začetku obdobja 1976-1980 (v letu 1976) namenjali 80% družbenega proizvoda občine in je tako za ohranjanje in razširjanje materialne osnove dela preostalo le 20% družbenega proizvoda.

Za leto 1980 ocenjujemo zmanjšanje deleža osebne, skupne, splošne in druge porabe na okrog 78% v njihovem okviru pa največje znižanje pri osebnih dohodkih. Srednjeročne planske usmeritve glede izboljšanja razmerij v delitvi družbenega proizvoda smo tako le delno realizirali.

e) Osnovna sredstva in investicije

Specifična struktura gospodarstva občine je v dosežanem obdobju vplivala na to, da največji del osnovnih sredstev v občini predstavljajo gradbeni objekti, na opremo pa odpade le manjši del. Zaradi izgradnje nekaterih novih poslovnih stavb je stopnja odpisanosti gradbenih objektov le 35%, stopnja odpisanosti opreme pa znaša dvakrat toliko. Stopnja odpisanosti osnovnih sredstev je bila v industriji in trgovini kot najpomembnejših gospodarskih panogah v občini višja kot na drugih področjih gospodarstva.

Značilnost investicijske dejavnosti v zadnjih desetih letih v občini Ljubljana Center je gradnja objektov mestnega in republiškega pomena.

Zgradili smo Trg revolucije s poslovnimi stavbami Emone, Iskre in Ljubljanske banke, Klinični center, novi RTV center, Kulturni dom Ivana Cankarja, Hotel Holiday in ter pričeli graditi Medicinsko fakulteto, poslovno stavbo Bavarski dvor in Ploščad Borisa Kraigherja.

V občini Ljubljana Center so omejene prostorske možnosti za večje naložbe. Zato se je industrija preseljevala v industrijske cone v druge ljubljanske občine, trgovina pa je svojo dejavnost širila z izgradnjo drobnoprodajne mreže in skladišč v drugih ljubljanskih občinah, pa tudi v drugih krajih Slovenije in zunaj nje.

Delež sredstev iz dolgoročnega kreditnega potenciala bank v skupnih sredstvih za investicije se je vse razdobje 1976-1980 zniževal, rasla pa je udeležba lastnih in združenih sredstev gospodarskih in drugih OZD. Takšna dinamika je tudi sicer značilna za preteklo srednjeročno obdobje v Ljubljani in republikli.

V letu 1980 sklenjen družbeni dogovor o osnovah in kriterijih za presojo investicij je na koncu srednjeročnega obdobja 1976-1980 začrtal usmeritev in naložbe z izvozno usmerjeno proizvodnjo, proizvodnjo z visoko stopnjo predelave ter v takšno, ki racionalno nadomešča uvoz prav tako pa tudi v razvojno in tehnološko intenzivno proizvodnjo.

f) Problemi in neskladnosti, dosedanjega razvoja

- Pešanje gospodarske moči občine v primerjavi z ostalimi ljubljanskimi občinami se kaže v relativno hitro padajočem deležu družbenega proizvoda občine v skupnem družbenem proizvodu Ljubljane.

- Občina ima specifično gospodarsko strukturo z visokim deležem terciarnih dejavnosti.

- Rast družbenega proizvoda smo pretežno gradili na večjem zaposlovanju in ne na večji produktivnosti; počasna rast produktivnosti tudi kaže na to, da možnosti, ki jih daje visoka kvalifikacijska struktura zaposlenih, niso bile dovolj izkoriščene.

- Visoka stopnja odpisanosti opreme otežkoča doseganje večje produktivnosti dela; na počasno rast družbene produktivnosti vpliva relativno visok delež delavcev, ki so zaposleni izven gospodarstva in neposredno ne ustvarjajo dohodka.

- Delitvena razmerja v ustvarjenem družbenem proizvodu se sicer spreminjajo v zaželeni smeri, vendar pa ne z zadostno intenzivnostjo. Zato je delež skupnih sredstev za reprodukcijo v družbenem proizvodu majhen. Še zlasti majhen pa je delež prostih sredstev, ker je največ sredstev že angažiranih, bodisi za odplačilo kreditov, objektov mestnega in republiškega pomena.

II. CILJI IN USMERITVE DRUŽBENOEKONOMSKEGA RAZVOJA V OBDOBJU 1981-1985

Delovni ljudje in občani občine Ljubljana Center si zastavljamo temeljne cilje in usmeritve prihodnjega družbenoekonomskega razvoja v skladu s potrebo, da svoj nadaljnji razvoj gradimo integrirani v homogeno družbenoekonomsko celoto mesta Ljubljane, republike in federacije. Pri opredeljevanju temeljnih ciljev izhajamo iz določil Smernic za pripravljane družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981-1985 in Dogovora o temeljnih družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981-1985.

Za to obdobje opredeljujemo naslednje **temeljne cilje in usmeritve**.

1. Nadaljnja graditev in razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov: Razvijali bomo samoupravno organiziranost delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, poglobljali samoupravne pravice in odgovornosti delavcev pri odločanju o ustvarjanju in razporejanju celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka, O NALOŽBAH V RAZŠIRJENO REPRODUKCIJO, O RAZVOJU EKONOMSKIH ODNOSOV S TUJINO IN O CENAH, dosledneje uveljavljali svobodno menjavo dela ter nadalje izgrajevali sistem samoupravnega družbenega planiranja.

2. Nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti v občini: Krepili bomo samoupravno vlogo krajevnih skupnosti, izvajali njihovo samoupravno preobrazbo ter razvijali samoupravo na vsa tista področja, ki neposredno zadevajo krajane in ki se lahko rešujejo v okviru krajevnih skupnosti ter prispevajo k humanizaciji medsebojnih odnosov.

3. Vsestransko kvaliteten in poglobljen družbenoekonomski razvoj OB DOSLEDNEM URESNIČEVANJU POLITIKE EKONOMSKE STABILIZACIJE: V obdobju 1981-1985 bomo svoje delovne in materialne potencialne preusmerili od doseganja relativno dinamične gospodarske rasti občine v doseganje njenega vsestranskega kvalitetnega razvoja. Za cilj si ob relativno nizki stopnji rasti družbenega proizvoda in zaposlenosti postavljamo večjo udeležbo produktivnosti pri ustvarjanju družbenega PROIZVODA IN novih znanstvenih dosežkov, ob bolj organiziranih tehnoloških postopkih in optimalni razporeditvi ustrezno izšolanih usposobljenih delavcev na delovnih mestih. OB TEM BO POUKARJEN NA BOLJŠI IZKORIŠČENOSTI OBSTOJEČIH ZMOGLJIVOSTI IN DELOVNEGA ČASA TER NA RACIONALNI PORABI ENERGIJE, PRIMARNIH IN SEKUNDARNIH SUROVIN IN REPROMATERIALA.

4. Povečanje reproduktivne sposobnosti gospodarstva: z DOSLEDNIM omejevanjem rasti osebne, skupne in splošne porabe za rast družbenega proizvoda, racionalno uporabo osnovnih in obratnih sredstev ter predvsem z večjo produktivnostjo moramo doseči večjo reproduktivno sposobnost gospodarstva, ki bo (omogočala združevanje sredstev v večjem obsegu, s tem pa tudi kvalitetnejši razvoj) OMOGOČALA, DA BO GOSPODARSTVO V ZOŽENIH OKVIRIH RAZVOJA LAHKO Z ZDRUŽEVANJEM SREDSTEV ZAGOTAVLJALO KVALITETNEJŠI RAZVOJ.

5. Zagotavljanje večje dohodkovne intenzivnosti gospodarstva: Kvalitetnejše gospodarjenje se mora odraziti v večji dohodkovni intenzivnosti vseh gospodarskih panog, pri čemer imajo pomembno vlogo vse tri panoge trgovine kot najmočnejše dejavnosti v občini, turizem in gostinstvo kot dejavnost z izjemnimi

prednostmi, ki jih dajeta stara Ljubljana in grad, razpoložljivega strokovnega kadra ter drobno gospodarstvo kot nujna dopolnitev ostalim gospodarskim dejavnostim.

6. Zagotovitev dohodkovno povezane, ustrezno organizirane in specializirane trgovinske dejavnosti: Trgovinske organizacije združenega dela bodo uveljavljale dolgoročno dohodkovno povezovanje s proizvodnimi organizacijami združenega dela z namenom, da aktivno sodelujejo pri skupnem načrtovanju proizvodnje in prodaje, zagotavljajo večji obseg prodaje in skupno nastopanje na tujih trgih ter sodelujejo pri načrtovanih prednostnih naložbah za povečanje izvoza. Poseben poudarek bo dan dohodkovnemu povezovanju trgovinskih organizacij združenega dela s kmetijskimi temeljnimi organizacijami združenega dela in živilsko industrijo za zagotavljanje boljše preskrbe prebivalstva z živili.

7. Uveljavljanje načrtne dolgoročne usmerjenosti v izvoz in zmanjševanje uvoza: Prvenstvena naloga gospodarskih organizacij združenega dela je zagotavljanje večjega izvoza blaga in storitev s POUKARJENO OBVEZNOSTJO BISTVENEGA POVEČANJA IZVOZA NA KONVERTIBILNA PODROČJA. Zunanjetrgovinske organizacije bodo z združevanjem dela in sredstev s proizvodnimi in drugimi organizacijami združenega dela na osnovi skupnega deviznega prihodka oz. dohodka in samoupravno povezane za organiziran in enotnejši nastop na zunanjem trgu morale prevzeti aktivnejšo vlogo pri povečanju izvoza, ob tem pa tudi za zagotavljanje potrebnega uvoza REPRODUKCIJSKEGA MATERIALA.

8. Izboljšanje in popestritev celovite turistične ponudbe v okviru dohodkovno in poslovno povezanih turističnih in gostinskih organizacij združenega dela: Z združitvijo in ustreznejšo organiziranostjo organizacij združenega dela turističnega posredovanja ter dohodkovno povezanostjo z ostalimi na turističnem trgu in izboljšana materialna osnova razvoja turizma in gostinstva, ki bo omogočala popestritev gostinske in turistične ponudbe.

9. Razvoj malega gospodarstva kot dopolnila ostalim gospodarskim dejavnostim in kot osnovne dejavnosti za zadovoljevanje potreb prebivalstva po obrtnih storitvah: Z intenzivnejšim povezovanjem z ostalimi gospodarskimi dejavnostmi na osnovi dohodkovnih odnosov, z diferenciranim pristopom h kreditiranju deficitarnih storitvenih dejavnosti v okviru malega gospodarstva, z ustrezno davčno politiko, zagotavljanjem kadrov v okviru usmerjenega izobraževanja ter ustreznejšo cenovno politiko bodo dane možnosti za hitrejši in skladnejši razvoj dejavnosti malega gospodarstva. Pri tem bo z vključitvijo tako združenega kot osebnega dela dana malemu gospodarstvu pomembna vloga v načrtovani pozitivni posameznih območij občine.

10. Racionalno gospodarjenje in omejevanje porabe vseh vrst energije in energijskih surovin, preusmeritev na domače vire: Zaradi vedno večjih težav pri nabavi zadostnih količin vseh vrst energije bodo napore vseh proizvajalcev energije usmerjeni v dolgoročno zagotavljanje virov, uporabnikov pa v vsestransko varčevanje z energijo. Na osnovi srednjeročne in dolgoročne energetske bilance Ljubljane bo zagotavljanje virov temeljilo v prvi vrsti na samoupravnem sporazumevanju o sovlaganjih v obnovo in razširitev proizvodnje električne energije in dobave premoga, ki naj bi v največji možni meri nadomestil uporabo uvoženih tekočih goriv. Poleg ukrepov za zagotavljanje virov energije pa bodo ukrepi za racionalno koriščenje energije

gospodarstvu in skrajno varčevanje ter osveščenost pri občanah pogoj za kontinuirano dobavo energije v tem srednjeročnem obdobju. Sprejeli bomo tudi ukrepe za načrtno in organizirano zbiranje odpadkov ter odpadnih surovin.

11. Na področju družbenih dejavnosti bomo skladno z ugotovitvijo, da je socialni razvoj sestavni del družbene reprodukcije IN KOT TAK TUDI POVEZAN Z REZULTATI GOSPODARSTVA, hitreje razvijali tista področja, ki neposredno ali posredno v največji meri prispevajo k rasti proizvodnje in produktivnosti dela, pri čemer bomo predvsem ohranjali raven družbenega standarda. Prednost bodo imela področja izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, otroškega varstva in osnovnega zdravstvenega varstva. Posebno pozornost in prizadevnost bo potrebno posvetiti doslednemu izvajanju nagrajevanja po delu, razvijanju družbenega standarda in zmanjševanju socialnih razlik pri doraščajočem mladem človeku.

12. Zagotovili bomo nadaljnje uveljavljanje svobodne menjave dela, tako da bomo uskladjali potrebe delovnih ljudi in občanov po storitvah družbenih dejavnosti z materialnimi možnostmi družbenega dela, uveljavili enotne normative in standarde ter skupno oblikovali programe in vsakoletno ocenjevali kvaliteto storitev.

13. Tudi v tem srednjeročnem obdobju bomo v POGOJIH EKONOMSKE STABILIZACIJE posvetili posebno pozornost (razvijanju družbenega standarda, ki bo imel prednost pred osebnim, vendar tako da bo še spodbujal človekovo delovno produktivnost in ustvarjalnost) **DRUŽBENEMU STANDARDU IN OHRANJANJU NJEGOVE DOSEŽENE RAVNI. RAZVOJ DRUŽBENEGA STANDARDA BO IMEL PREDNOST PRED OSEBNIM**, vendar tako, da bo še spodbujal človekovo delovno produktivnost in ustvarjalnost.

14. Humanizacija delovnega in življenjskega okolja: Oživili bomo staro mestno jedro, zmanjšali odseljevanje in zagotovili heterogeno socialno strukturo prebivalcev občine. Naše usmeritve so v usmerjeni stanovanjski izgradnji na že opredeljenih lokacijah, v katero bo vključena tudi učinkovitejša prenova in revitalizacija starega mestnega jedra.

15. Z usklajenim razvijanjem vseh dejavnosti v prostoru bomo **izboljševali okolje** in preprečevali njegovo nadaljnje razvrednotenje.

16. **Nadaljnje razvijanje sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.**

Intenzivno zapolnjujejo vrzeli razpoložljivega zemljišča.

Vsako od teh obdobj je zapustilo Ljubljani in občini kulturnozgodovinske značilnosti in vrednote, tako v prostorski zasnovi razvoja mesta in cestnem omrežju kot v posameznih objektih ali njihovih zaključnih grupacijah.

V prvih dveh obdobjih so za gradnjo mesta vladala bolj humana merila. Ta veljajo tako za poenotene višine objektov kot za zakonitost njihove tlorisne zasnove, ulične in tržne sisteme, ki so bili prirejani za tedanji promet pešcev, vprežnih vozil, kolesarjev in kasneje za tramvajski promet.

Manj kvaliteten razvoj pa je značilen za povojno obdobje izgraevanja Ljubljane. Hitra domografska rast (število prebivalcev se je povzpelo od 116.000 v letu 1945 na 220.000 v letu 1970), sprememba tehnologije dela, sprememba načina komuniciranja, zgledevanje po tujih prostorskih rešitvah in prostorsko neobvladane usmerjanja investicijskih naložb so povzročili tudi v prostoru občine Ljubljana Center negativne pojave, ki se kažejo v:

- porušenem ravnotežju med številom stanovalcev občine (34.500 občanov) ter številom zaposlenih v občini (67.205) (66.433 delovnih mest), kar pomeni za Ljubljano veliko dnevno migriranje, le 9.745 zaposlenih v občini Center tudi živi v občini, ostali pa se na delo vozijo od druge.

- porušeni vizualni podobi občine in mesta z močno urbano izrabo zemljišča; povprečni faktor izrabe v občini Center je 0,93 pri tem, da je urbanistično priporočen maksimalni faktor izrabe 1,00 (v Ljubljani doseženi faktor izrabe zemljišča znaša, 0,15); v nekaterih krajevnih skupnostih pa ta faktor dosega tudi 1,35,

- porušeni bivalni kvaliteti zaradi neustreznih medsebojnih odnosov grajenih struktur in pomanjkljivega naravnega okolja.

To sproža po krajevnih skupnostih občine:

- socialne probleme in stiske pri koristnikih starih objektov in prostora;

- pomanjkanje funkcionalnih površin za parkiranje; v občini primanjkuje cca 6.000 garažnih mest ali vsaj toliko parkirnih površin za prebivalce, ki živijo v občini, ter vsaj 27.500 parkirnih površin za zaposlene v občini;

- pomanjkanje funkcionalnih površin za bivalne okoliše; stanovanjski objekti v občini zaradi urbanizacije še nadalje izgublajo pritlikline v pritličjih ter že tako skromne površine v atrijskih dvoriščih in ostalem nepozidanem prostoru.,

- hude probleme zaradi ekološke onsnaženosti mestnega središča ter hrupne ogroženosti bivalnih okolišev; v Ljubljani je zastrupljenost zraka s SO₂ v najslabši meteorološki situaciji še vedno dvakrat večja in dopustne. Presegajo tudi koncentracije drugih kemičnih spojin in hrupa, ki načenjajo zdravje prebivalcev.

Za občino je značilno vsakodnevno prihajanje in odhajanje ljudi. Občina dosega pri 498 ha površine povprečno gostoto 69 domicilnih prebivalcev na hektar kar je manj kot povprečna gostota v Ljubljani, ki znaša 100 prebivalcev na ha. V delovnem času pa je zasedenimi delovnimi mesti v občini dosežena gostota 144 prebivalcev na ha. To kaže na intenzivno migriranje ob dnevnih konicah (prihodi in odhodi z dela), ko se povprečno v eni uri število ljudi v občini vsak dan poveča in potem zopet zmanjša za več kot dvakrat. Tu niso upoštevane še delovne migracije prebivalcev, ži večih v občini, ki so zaposleni izven občine, tranzitni promet, promet poslovnih obiskovalcev idr.

PROSTORSKI RAZVOJ

III. DOSEDANJI RAZVOJ, CILJI IN USMERITVE PROSTORSKEGA RAZVOJA

1. Značilnost dosedanjega razvoja v prostoru občine

Občina Ljubljana Center predstavlja za mesto Ljubljano njegovo središče – tako na mestni, regijski kot republiški ravni. Za občino in s tem Ljubljano so po prostorski zasnovi značilna vsaj tri zgodovinska obdobja:

- predpotresno obdobje nastajanja in razvoja (do leta 1985) v ožini ljubljanskih vrat med Gradom in Rožnikom;

- popotresno obdobje (1895 do 1945) prenove tedanjega mesta in postopnega širjenja proti severu in jugu;

- Obdobje po II. svetovni vojni, ko je bilo pozidano bivše ljubljansko predmestje in se v zadnjem času

Doslej premajhna skrb za prenovu namensko ali fizično dotrajanih objektov za infrastrukturno opremo, še posebej za toplovodno in plinsko napeljavo, za negovanje in ohranjanje zelenih in parkovnih površin, atrijskih dvorišč, vzdrževanje fasad idr. je le še stopnjevala pogoje za izseljevanje aktivnega prebivalstva iz občine (povprečno zmanjševanje v minulih petih letih je 500 prebivalcev na leto), kar je značilen kazalec vitalnega propadanja mestnih središč tudi v drugih evropskih mestih.

Za opisane negativne pojave v občini je kriva tudi premalo trdna urbanistična politika, ki bi dosledno branila širše družbene interese v občini pred trenutnimi investicijskimi posegi.

V občini je možno ugotoviti tudi nekatere pozitivne razvojne prostorske pristope.

Kljub pozitivnim usmeritvam Generalnega urbanističnega plana – GUP 1966, da ne bomo razvijali »nove Ljubljane« ampak bomo postopoma po potrebah oživljali obstoječi fizični fond, smo za revitalizacijo starega mestnega jedra premalo storili.

V občini se je v minulem obdobju z izjemno močjo razvila poslovna dejavnost, družbenopolitična dejavnost, zdravstveno varstvo, izobraževanje in druge družbene dejavnosti, kar je utrdilo njeno vlogo občine kot tipičnega mestnega, regionalnega in specifičnega republiškega središča. Nekateri arhitektonske rešitve so uspeli s sodobno prostorsko zasnovo ujeti nacionalno tipiko mesta ter se približati potrebam mestnega razvoja. Žal pa včasih prevladujejo prostorske zasnove lokalnih poudarkov, ki so zmanjšale možnosti organskega preobražanja celotne mestne aglomeracije.

Ostajajo pa zapostavljena prostorska reševanja posledic opisanih pristopov, kar bodo morali prednostno upoštevati novi prostorsko-urbanistični načrti, projekti in ukrepi za urejanje prostora.

2. Cilji in usmeritve prostorskega razvoja

Sistem sočasnega družbenega planiranja naj bi postal porok tudi za optimalnejši razvoj in preobrazbo prostora občine Center.

Dolgoročne usmeritve razvoja, ki zadevajo potrebne ukrepe v srednjeročnem planskem obdobju 1981–1985, so:

– Namenska izraba prostora občine bo težila k zmanjševanju razlike med številom zaposlenih in številom stanovalcev v občini; potrebno bo strogo omejiti spreminjanje namembnosti iz stanovanjskih v poslovne prostore in poskušati čim več sedanjih poslovnih prostorov spremeniti v stanovanjske.

– Strukturna izraba prostora bo težila k usklajeni gabaritni pozidavi.

– Odpravljanje in preprečevanje nastajanja žarišč onesnaževanja bivalnih predelov in uvajanje čiste tehnologije.

– Sprejeli bomo ukrepe za izvajanje rešitev, ki bodo uskladile mestni promet.

– Občina Ljubljana Center bo v bodoče vso skrb posvetila dvigu kvalitete obstoječega namensko in fizično dotrajanega zelenega fonda z namenom, da se bodočim generacijam ohrani specifična mestnega središča in da se zagotovi prebivalcem krajevnih skupnosti v občini zdravo življenje in tudi pridobi nove prebivalce.

Za oblikovanje jasne prostorske politike, urbanistično načrtovanje, projektiranje, določitev ukrepov o urejanju in vzdrževanju prostora in nadzor nad izvajanjem sprejetih dokumentov so se podpisniki dogovora o temeljih družbenega plana občine Ljubljana Center

za srednjeročno obdobje 1981–1985 sporazumeli, da bodo izdelali:

– kriterije za namensko izrabo prostora in sistemsko reševanje bodočega mestnega policentričnega razvoja;

– kriterije za ustrezno horizontalno in vertikalno gabaritno izrabo površin v občini;

– kriterije za določitev prioritet in ukrepov saniranja vseh povzročiteljev onesnaževanja;

– podrobne usmeritve za odpravljanje ključnih prometnih problemov mesta Ljubljane;

– kriterije za zaščito, prenovu in rekonstrukcijo grajenega prostora, objektov, naprav in napeljav na območju mesta ter kriterije za celotno saniranje zelenih površin rekreacijske in hortikulturne zasnove.

Ti kriteriji in usmeritve bodo oblikovani na osnovah izhodišč sistemskega reševanja prostorskega razvoja celotnega mesta.

Pri njihovi izdelavi bodo upoštevani vsi dosedanja prostorsko-urbanistični dokumenti in študije, ki so že prispevale k oblikovanju uspešne prostorske politike.

Da bi zagotovili kvalitetne arhitektonske, tehnične in ekološke rešitve tako pri novogradnjah kot pri sanaciji in rekonstrukciji objektov, naprav in okolišev občine, so se podpisniki dogovora o temeljih družbenega plana tudi obvezali, da bodo:

– sprejemali medsebojno usklajene odločitve s področja materialne proizvodnje, ki zadevajo prostorsko preobrazbo občine;

– aktivirali vso že izdelano in še uporabno prostorsko-urbanistično dokumentacijo;

– uveljavljali usmerjen in nadzorovan način nadaljnega naročanja urbanistične dokumentacije;

– uveljavljali pridobivanje kvalitetnih urbanističnih ter projektnih rešitev občine in mesta ter nadzor nad izvajanjem planiranih in projektiranih prostorskih posegov vseh vrst.

GOSPODARSKI RAZVOJ

IV. TEMELJNI CILJI IN USMERITVE GOSPODARSKEGA RAZVOJA

Obdobje 1981–1985 bodo tudi na področju gospodarskega razvoja pomenilo prehod iz kvantitete v kvaliteto. Dosežena razvojna stopnja in razvojne možnosti omejujejo dinamično rast gospodarstva v občini. Gospodarstvo bo povečalo družbeni proizvod po stopnji (2,4 odstotka letno, kar bo zagotavljalo, da gospodarska rast občine ne bo zaostajala za več kot eno odstotno točko za rastjo družbenega proizvoda ostalih ljubljanskih občin.) **1 Odstotek letno,**

Pretežni del prirasta družbenega proizvoda bo prispevala večja produktivnost dohodkovno tesneje povezanega združenega dela ob izboljševanju kvalifikacijske strukture zaposlenih in intenzivnejši uporabi znanja. Število zaposlenih v občini se bo povečalo z (1 odstotno poprečno letno stopnjo rasti, tako da se bo v tem srednjeročnem obdobju pričelo zmanjševati nesorazmerje med potrebami po delavcih in lastnim delovnim potencialom) **0,4 odstotno poprečno letno stopnjo rasti**

Vse oblike porabe se bodo podredile skupnemu cilju: povečati reprodukcijsko sposobnost gospodarstva. Rast osebne, skupne in splošne porabe bo zaostajala za 10 odstotkov za rastjo (družbenega proizvoda) **PRIMERLJIVEGA BRUTO DOHODKA.**

Osnova gospodarske rasti bo v novi kakovosti in večji učinkovitosti obstoječe gospodarske strukture ob poudarjeni vlogi povezovanja in skupnega načrtovanja razvoja proizvodnih in trgovinskih dejavnosti, DEJAVNOSTI DROBNEGA GOSPODARSTVA ter gostinstva in

turizma. Razvojni programi bodo morali ustrezati naslednjim pogojem in kriterijem:

- IZVOZNA USMERJENOST S POUKARJEM NA VEČANJU IZVOZA NA KONVERTIBILNA PODROČJA,
- VEČJI DEVIZNI PRILIV PRI OPRAVLJANJU GOSTINSKO-TURISTIČNE DEJAVNOSTI
- udeležba interesno združenih sredstev v financiranju programov,
- nadpovprečna razvojna tehnološka intenzivnost,
- visok dohodek na zaposlenega,
- racionalno in produktivno zaposlovanje,
- racionalno uporaba prostora in varovanje okolja,
- oskrba prebivalstva s prehranbenimi proizvodi v novih soseskah ter v tistih območjih, kjer le-ta ni zadovoljivo rešena,
- posodabljanje notranjega transporta in uvajanje moderne tehnologije skladiščenja,
- posodobitev gostinskih in turističnih objektov z namenom večanja celovitosti gostinsko-turistične ponudbe in povečanja inozemskega turizma,
- zmanjšanje pomanjkanja posameznih vrst storitev v okviru dejavnosti drobnega gospodarstva,
- trajno poslovno tehnično in proizvodno sodelovanje osebnega in združenega dela v dejavnosti drobnega gospodarstva,
- zagotavljanje socialne varnosti in družbeno dogovorjenih standardov DELAVCEM,
- razvijanje humanih oblik dela in bivanja,
- varovanje interesov splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

V okviru gornjih pogojev in kriterijev in POGOJEV ZA PRESTRUKTURIRANJE GOSPODARSTVA, KI SO OPREDELJENI V DOGOVORU O TEMELJIH DRUŽBENE NEGA PLANA, SR SLOVENIJE IN MESTA LJUBLJANE TER MNENJ PRISTOJNIH KOMISIJ ZA PRESOJO INVESTICIJ BODO OB UPOŠTEVANJU SPECIFIČNE STRUKTURE GOSPODARSTVA OBČINE prednostno obravnavani

- razvojni programi v naslednjih dejavnostih:
  - trgovina (zunanja trgovina, trgovina na drobno),
  - turizem in gostinstvo,
  - industrija (optika, elektrooptika in elektromedicina z inženiringom, kovinsko-predelovalna industrija, papirno-predelovalna industrija, grafična industrija)
  - drobno gospodarstvo,
  - inženiring,
  - promet in zveze,
  - gradbeništvo.

V obdobju 1981-1985 bomo v okviru dogovorjene politike ekonomskih odnosov s tujino povečali obseg ter spremenili regionalno usmerjenost zunanjetrgovinske menjave (POVEČALI DELEŽ IZVOZA NA KONVERTIBILNA PODROČJA, povečali delež menjave z deželami v razvoju), izvoz bomo povečali po povprečni letni stopnji 10%, UVOZ PA ZADRŽALI V MEJAH 2% REALNEGA PORASTA LETNO. UVOZ BO PRETEŽNO NAMENJEN LE UVOZU SUROVIN IN REPROMATERIALA IN DOSLEDNO VEZAN NA POVEČANJE IZVOZA. S TEM BOMO PRISPEVALI K IZRAVNAVANJU DEVIZNE IN PLAČILNE BILANCE SFR JUGOSLAVIJE.

Temeljne organizacije združenega dela gospodarstva se bodo kadrovske, organizacijske in materialno usposabljalne ter opremljale v skladu s sprejetimi načrti za vodenje vseh oblik splošne ljudske obrambe in samozaščite za delovanje v primeru naravnih in drugih hujših nesreč in za odpravljanje izrednih razmer. Posebno pozornost bodo posvetile zagotavljanju preiskrbe z osnovnimi živilskimi in drugimi proizvodi za potrebe prebivalstva in oboroženih sil ter zagotavljanju

surovin, reprodukcijskega materiala in rezervnih delov za proizvodnjo in opravljanje storitev; za kar bodo sklenile ustrezne samoupravne sporazume z organizacijami združenega dela - dobavitelji.

V. MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA IN RAZVOJNE MOŽNOSTI OBČINE LJUBLJANA CENTER V OBDOBJU 1981-1985

V projekciji materialnih okvirov družbenoekonomskega razvoja občine Ljubljana Center za to srednjeročno obdobje smo upoštevali doseženo stopnjo družbenoekonomskega razvoja občine, rezultate razvoja v srednjeročnem obdobju 1976-1980, ključne razvojne probleme na prehodu v novo srednjeročno obdobje, DOSEŽENE GOSPODARSKE REZULTATE V LETU 1981 IN NA ZAČETKU LETA 1982, ZOŽENE MOŽNOSTI RAZVOJA V PREOSTALEM DELU SREDNJEROČNEGA OBDOBJA, temeljne cilje in usmeritve razvoja občine Ljubljana Center, prav tako pa tudi projekcijo materialnih okvirov družbenoekonomskega razvoja Ljubljane, Slovenije in Jugoslavije. Izhajali smo iz že sprejetih ukrepov za izvajanje politike ekonomske stabilizacije v letu 1980 in ukrepov za njeno izvajanje v razdobju 1981-1985.

1. Projekcija prebivalcev

Z izgradnjo predvidenih sosesk, revitalizacijo Stare Ljubljane in prenehanjem spreminjanja namembnosti stanovanjskih v poslovne prostore se bo zaustavilo zmanjševanje števila prebivalcev v občini. Samo iz naravnega prirastka pričakujemo v razdobju 1981-1985 povečanje za 500 prebivalcev.

Ne glede na predvideni naravni prirast prebivalcev ter preselitev v občino v novo zgrajene stanovanjske površine, predvidevamo določen odliv prebivalstva - zlasti iz stanovanj VI. in VII. kategorije - vendar pa bo končno število prebivalcev leta 1985 preseglo 34.500. Starostna struktura se bo nekoliko spremenila v prid mlajših občanov. Aktivnih prebivalcev bo nekaj manj kot polovico (47 odstotkov), oseb z osebnim prihodkom (upokojenci) bo 26 odstotkov vzdrževanih prebivalcev pa 27 odstotkov.

V.2. Projekcija zaposlovanja

Število zaposlenih delavcev na območju občine se bo povečalo za okrog (3.380) 1000. Povprečna letna stopnja rasti zaposlovanja bo znašala (1%) 0,4%, pri čemer se razmerje med zaposlenimi v gospodarstvu in negospodarstvu ne bo bistveno spremenilo. Glede na predvideno omejeno rast zaposlovanja bomo vso pozornost posvetili višji udeležbi strokovnega in visokostrokovnega dela v bolj organiziranih delovnih procesih ter relativnemu zmanjševanju števila režijskih delavcev in se zavzemali, da se bo kvalifikacijska struktura zaposlenih še naprej izboljševala.

Pri politiki zaposlovanja bomo dajali prednost zaposlovanju mladih strokovnih kadrov, omejevali dopolnilno in nadurno delo in delo upokojencev ter zagotavljali delo usposobljenim invalidnim osebam.

V strukturi zaposlenih po stalnem bivališču ne računamo s pomembnejšimi premiki - še vedno bo tudi v prihodnjih petih letih prisotna intenzivna dnevna migracija zaposlenih v občini Ljubljana Center.

V. 3. Projekcija rasti družbenega proizvoda

Glede na zaostrene pogoje gospodarjenja v srednjeročnem obdobju 1981-1985 ter glede na že doseženo visoko stopnjo gospodarske razvitosti občine ocenjujemo, da bomo v obdobju 1981-1985 povečali družbeni

proizvod občine po povprečni letni stopnji rasti (2,4%) 1%. Takšna stopnja je BISTVENO nižja od tiste, ki smo jo planirali za preteklo srednjeročno obdobje, pa tudi nižja od planiranih stopenj v Ljubljani in republiki.

V letu 1985 bo ustvarjeni družbeni proizvod občine (19,3) 16,9 milijarde dinarjev (v cenah 1980) in bo za (2,2) 0,7 milijarde višji od ustvarjenega v izhodiščnem letu 1980 (17,1) 16,2 milijarde.

V Ljubljani bo v letu 1985 realiziran družbeni proizvod (71,6) 64,6 milijarde dinarjev. Udeležba občine Center v ustvarjenem družbenem proizvodu v letu 1985 bo (27%) 26%, kar pomeni nadaljevanje trenda iz zadnjih desetih let, ko se je udeležba Centra stalno zniževala. Kljub znižanju bo delež občine v DP Ljubljane še vedno najvišji med ljubljanskimi občinami.

Družbeni proizvod na zaposlenega, ki je v letu 1980 znašal (250.000) 244.000 din, se bo v letu 1985 povzpел na (270.000) 252.000 din, oziroma bo porasel z indeksom (107) 103 ali za (1,4%) 0,6% vsako leto. To kaže na dvig družbene produktivnosti z enakim odstotkom.

Bistveno višji bo povprečni družbeni proizvod na prebivalca, pri katerem pa moramo upoštevati dosednji razkorak v skupnem številu zaposlenih in skupnem številu stalnih prebivalcev v občini. Ta bo znašal (560.000) 490.000 DIN IN BO ZA (13%) 4,3% VEČJI KOT V LETU 1980.

(Tudi v obdobju 1981-1985 se gospodarska struktura občine ne bo bistveno menjala. Posamezne gospodarske dejavnosti bodo v največji meri zadržale dosedanje deleže v ustvarjenem družbenem proizvodu občine tudi najpomembnejše. Delež trgovine se bo, ob njeni počasnejši rasti od povprečne v občini, malenkostno znižal, še vedno pa bo dosegal izredno visokih 47,7%. Nasprotno se bo delež industrije malo zvišal. Tako bo ta dejavnost še vedno ohranila po pomenu drugo mesto v občini, pred finančnim in drugim tehničnim storitvami, ki bodo - enako kot v tekočem srednjeročnem obdobju - ponovno povečale svojo udeležbo v ustvarjalnem družbenem proizvodu.

Med drugimi dejavnostmi, ki bodo malenkostno zvišale svoj delež, velja omeniti še gostinstvo in turizem, ki v občinskem DP sodelujeta sicer le s 5,8%, vendar vključujeta skoraj 60% PD, ki ga v Ljubljani realizirata ti dve dejavnosti.)

SPREJETE USMERITVE NA PODROČJU EKONOMSKIH ODNOSOV S TUJINO BODO V PREOSTALEM DELU SREDNJEROČNEGA OBDOBJA VPLIVALE NA GOSPODARSKO RAST POSAMEZNIH PODROČIJ TAKO, DA BODO HITREJŠO RAST LAHKO DOSEGALE TISTE DEJAVNOSTI IN TISTE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA, KI BODO USMERJENE V KONVERTIBILNI IZVOZ TER TISTE, KI NISO VEZANE NA UVOZ. POLEG NALOG INDUSTRIJE IN TRGOVINE PRI REALIZACIJI PREDVIDENE GOSPODARSKE RASTI IN POVEČANIH IZVOZNIH OBEVZ GOSPODARSTVA OBČINE, BO POSEBEN PoudAREK DAN IZKORIŠČANJU MOŽNOSTI ZA USTVARJANJE DEVIZNEGA PRILIVA V GRADBENIŠTVU, TRANSPORTU IN TURIZMU TER POSREDNEM VKLJUČEVANJU DEJAVNOSTI MALEGA GOSPODARSTVA V MEDNARODNO DELITEV DELA.

GOSPODARSKA STRUKTURA OBČINE SE V OBDOBJU 1981-1985, RAZEN MANJŠIH PRIMIKOV V DELEŽIH POSAMEZNIH PODROČIJ V USTVARJENEM DRUŽBENEM PROIZVODU, NE BO BISTVENO MENJALA. DELEŽ TRGOVINE BO OSTAL Približno 47%. NEKOLIKO SE BO Povečal DELEŽ INDUSTRIJE - OD 12,6 NA 12,9%, KI BO OHRANILA DRUGO MESTO V USTVARJANJU DRUŽBENEGA PROIZVODA OBČINE. NA TRETJEM MESTU OSTANE PODROČJE FINANČNIH, TEHNIČNIH IN DRUGIH POSLOVNIH STORITEV S Povečanjem SVOJEGA DELEŽA V DRUŽBENEM PROIZVODU OD 9,1% NA 9,5%. MED DEJAV-

NOSTMI KI BODO NEKOLIKO ZVIŠALE SVOJ DELEŽ, STA ŠE GOSTINSTVO IN TURIZEM - OD 7,1% NA 7,2%, MEDTEM KO SE BO DELEŽ GRADBENIŠTVA ZNIŽAL OD 5,3% NA 4,0% IN PROMETA - Od 9,2% na 9,1%.

4. Projekcija delitve družbenega proizvoda

Uresničevanje politike ekonomske stabilizacije ter zlasti nujnost krepitve lastne sposobnosti organizacij združenega dela za razširjeno reprodukcijo narekuje potrebo po počasnejši rasti osebne, skupne in splošne porabe od rasti družbenega proizvoda. Zato izhajamo v projekciji delitve družbenega proizvoda iz (predpostavke, da bodo v tem srednjeročnem obdobju sredstva za osebne dohodke ter skupno in splošno porabo naraščala za 10% počasneje od rasti družbenega proizvoda. Poleg te, smo v projekciji izhajali še iz) naslednjih predpostavk:

(- Realna rast družbenega proizvoda v občini bo naraščala po povprečni letni stopnji 2,4%.

- Rast druge porabe bo sledila rasti družbenega proizvoda; del dohodka za obresti bo izkazoval nekoliko višjo rast, del dohodka za delovno skupnost pa bo zaostajal za 10% za rastjo družbenega proizvoda.

- Rast amortizacije (po predpisanih in nad predpisanimi minimalnimi stopnjami) bo za 25% prehitela rast družbenega proizvoda.

- Sredstva za izboljševanje in razširjanje materialne osnove dela v OZD bodo naraščala za okrog 25% hitreje od družbenega proizvoda.

- Dolgoročna sredstva iz kreditnega potenciala bank bodo v zaostrenih pogojih pri koriščenju prirasta depozitov nosilcev družbenih sredstev in zaradi manjše rasti varčevanja prebivalstva zmanjšala svoj delež v skupnih sredstvih za reprodukcijo v materialni proizvodnji; v večjem delu razdobja 1981-1985 se bodo ta sredstva realno zmanjševala.

- Rast drugih sredstev bo sledila rasti družbenega proizvoda.

- Rast inozemskih sredstev predstavlja v tem petletnem obdobju izredno omejene možnosti za priliv dodatne akumulacije iz tujine (novih kreditov), namesto neto priliva, kot je izhajal iz predhodne ocene, računamo, da bo prišlo do močnega neto odliva sredstev v tujino (odplačevanje kreditov)

- REALNA RAST DRUŽBENEGA PROIZVODA V OBČINI BO PO PRAVILNI LETNI STOPNJI 1%.

- RAST OSEBNE, SKUPNE IN SPLOŠNE PORABE BO ZAOSTAJALA ZA 10% ZA RASTJO PRIMERLJIVEGA BRUTO DOHODKA

- RAST SREDSTEV ZA DRUGE NAMENE (DEL ZA DELOVANJE DSSS, ZAVAROVALNE PREMIJE, OBRESTI ITD.) BO SLEDILA RASTI DRUŽBENEGA PROIZVODA.

- RAST AMORTIZACIJE BO HITREJŠA OD RASTI DRUŽBENEGA PROIZVODA.

- sredstva za izboljševanje in razširjanje materialne osnove dela v OZD bodo naraščala za okrog 25% hitreje od družbenega proizvoda.

- dolgoročna sredstva iz kreditnega potenciala bank bodo v zaostrenih pogojih pri koriščenju prirasta depozitonosilcev družbenih sredstev in zaradi manjše rasti varčevanja prebivalstva BISTVENO zmanjšala svoj delež v skupnih sredstvih za reprodukcijo v materialni proizvodnji; v večjem delu razdobja 1981-1985 se bodo ta sredstva realno zmanjševala.

- rast drugih domačih sredstev bo sledila rasti družbenega proizvoda.

- ODPLAČEVANJE KREDITOV V TUJINI BO Povečalo NETO ODLIV SREDSTEV AKUMULACIJE V TUJINO.

Na podlagi tako opredeljenih predpostavk je projekcija posameznih elementov delitve ustvarjenega družbenega proizvoda občine naslednja (v MILIJONIH DIN, 1976-1980 tekoče cene, 1981-1985 cene 1980):

Opis	1976-1980		1981-1985	
	Vred.	%	Vred.	%
	(4.230	7,4	6.900	7,5)
Amortizacija	4.205	7,4	9.192	11,2
	(18.075	31,5	27.324	29,6)
Čisti osebni dohodek	17.969	31,8	23.430	28,5
Izločitve za skupne in splošne družbene potrebe	(17.753	30,9	25.987	28,2)
	17.583	31,1	22.271	27,0
Izločitve za druge namene	(6.984	12,1	12.902	14,0)
Izločitve za skupne potrebe delav.	(3.380	5,9	4.745	5,1
	3.557	6,3	4.067	4,9
Za razširitev materialne osnove združenega dela	(7.010	12,2	14.384	15,6)
	6.424	11,4	12.310	15,0
Skupaj razporejeni družbeni proizvod	(57.432	100	92.242	100)
	56.505	100	82.326	100

Delež sredstev osebne, skupne, splošne in druge, porabe v družbenem proizvodu občine se bo zmanjšal (za več kot 3-odstotne točke. V enaki meri se bo povečal delež sredstev za ohranjanje in razširitev materialne osnove dela)

OD 81,2% NA 73,8%, POVEČAL PA SE BO DELEŽ SREDSTEV ZA OHRANJANJE IN RAZŠIRITEV MATERIALNE OSNOVE DELA. V SREDSTVIH ZA OHRANJANJE IN RAZŠIRITEV MATERIALNE OSNOVE DELA SE BO ZARADI POVEČANIH MINIMALNIH STOPENJ AMORTIZACIJE BISTVENO POVEČAL DELEŽ SREDSTEV AMORTIZACIJE.

Iz sprememb v strukturi delitve družbenega proizvoda so razvidni premiki, ki so povezani z izvajanjem razvojne politike in stabiliziranjem trga in se odražajo v zmanjšanem deležu osebnih dohodkov ter sredstev za skupno in splošno porabo ter v porastu deleža sredstev temeljnih organizacij za financiranje razširjene reprodukcije.

V tem srednjeročnem obdobju se bo bistveno spremenila struktura sredstev za reprodukcijo v materialni proizvodnji (V MILIJONIH DIN, 1976-1980 tekoče cene, 1981-1985 cene 1980):

Opis	1976-1980		1981-1985	
	Vred.	%	Vred.	%
	(4.230	20,5	6.900	24,7)
Amortizacija	4.205	19,6	9.192	34,4
Izločanje za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela	(7.010	34,0	14.384	51,5)
Dolgoročna sredstva iz kreditnega potenciala bank	6.424	30,0	12.310	46,0
	(7.388	35,9	5.473	19,6)
Druga domača sredstva	8.292	38,7	4.226	15,6
Inozemska sredstva	(988	4,8	1.552	5,5)
(Neto priliv oz. odliv)	988	4,6	1.383	5,2
	(991	4,8	-362	-1,3)
	1.522	7,1	-362	-1,4
Skupaj sredstva za reprodukcijo	(20.607	100	27.947	100)
V materialni proizvodnji	21.431	100	26.749	100

Največje strukturne spremembe pri sredstvih za reprodukcijo bodo prisotne pri lastnih sredstvih TOZD. V obdobju 1981-1985 se bo močno povečal delež lastnih sredstev TOZD (amortizacija in akumulacija v TOZD), in sicer za več kot (21) 30 poenov. Nasprotno tendence bodo pri dolgoročnih sredstvih iz kreditnega potenciala bank, katerih delež

se bo znižal za (16) 23 poenov. Delež inozemskih sredstev bo potrebno črtati v celoti, saj za obdobje 1981-1985 predvidevamo neto odliv (poldruga odstotka) sredstev akumulacije v tujino.

Tako oblikovana sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji smo v nadaljevanju razporedili po namenih financiranja, ter jih reducirali na razpoložljiva sredstva za vlaganje v osnovna sredstva gospodarstva.

Povečanje potrebe po dolgoročnih skupnih vlaganjih v energetske in surovinske osnovne in izven SR Slovenije, večje kreditiranje prodaje blaga, skupna vlaganja v tujino (in uvedba prispevka za odpravo posledic potresa v Črni Gori v razdobju 1981-1985) bodo v razdobju 1981-1985 močno obremenila skupna sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji in vplivih na znižanje deleža razpoložljivih sredstev za vlaganje v osnovna sredstva gospodarstva. NA NJIHOVO ZNIŽANJE BODO VPLIVALE TUDI OBVEZNOSTI DO VPLAČEVANJA OBVEZNEGA POSOJILA ZA KREDITIRANJE HITREJŠEGA RAZVOJA GOSPODARSKO NEZADOSTNO RAZVITIH REPUBLIK IN SAP KOSOVO. ORGANIZACIJE ZDRUŽEVANJA DELA BODO VEČJI DELEŽ TEH OBVEZNOSTI KOT DOSLEJ PORAVNAVALE Z NEPOSREDNIM ZDRUŽEVANJEM DELA IN SREDSTEV NA DOHODKOVNIH OSNOVAH V RAZVOJNE PROGRAME ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA GOSPODARSTVA NEZADOSTNO RAZVITIH REPUBLIK IN SAP KOSOVO.

- milijon din
- v cenah leta 1980

Opis	1976-1980	1981-1985
- družbeni proizvod	(82.075 74.884	92.242 82.326
- skupaj sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji	(30.393 31.217	27.947 26.749
- delež sredstev v družbenem proizvodu	(37,0 41,7	30,3 32,5
- razpoložljiva sredstva za vlaganja v osnovna sredstva	(14.706 10.150	11.438 9.886
- delež sredstev v družbenem proizvodu (%)	(17,9 13,6	112,4 12,0

Delež sredstev za reprodukcijo v materialni proizvodnji se bo v razdobju 1981-1985 znižal za več kot (6) 9 poenov. Visok izpad dolgoročnih sredstev iz kreditnega potenciala bank in zlasti inozemskih sredstev je vzrok za takšno znižanje, katerega bo le delno ublažila predvidena hitrejša rast amortizacije in akumulacije v TOZD. Oblikovanje višjih sredstev za reprodukcijo je možno predvideti le ob spremembah temeljnih predpostavk; to je zvišanje letne stopnje rasti družbenega proizvoda, ali ob predvidenem večjem zaostajanju posameznih oblik porabe za rastjo družbenega proizvoda. Take spremembe pa težko pričakujemo, saj že predvidene usmeritve predpostavljajo uresničitev velikih in dolgoročnih sprememb dosežanih gibanj.

V obdobju 1981-1985 se bo znižal tudi delež razpoložljivih sredstev za vlaganja v osnovna sredstva gospodarstva (za 5 poenov) IN TO OD 13,6% NA 12%.

Poleg relativnega pada sredstev predvidevamo, da bo v naslednjem obdobju realiziran tudi absolutni padec in da bo v obdobju 1981-1985 na razpolago ZA (3,3 milijarde) 264 MILIJONOV DIN MANJ SREDSTEV ZA VLAGANJA V OSNOVNA SREDSTVA GOSPODARSTVA KOT V PRETEKLEM SREDNJEROČNEM OBDOBJU

OZ. ZA 1,5 MILIJARDE DIN MANJ KOT JE BILO PRVOTNO PREDVIDENO ZA TO SREDNJEROČNO OBDOBJE.

VI. PROJEKCIJA RAZVOJA GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI

1. Trgovina

Trgovina je najpomembnejša gospodarska dejavnost v občini; ustvarja 47 odstotkov vsega družbenega proizvoda občine in zaposluje 21 odstotkov vseh zaposlenih v občini. Delež družbenega proizvoda trgovine se v zadnjih petih letih ni bistveno spremenil, stopnja rasti pa je bila enaka povprečni rasti družbenega proizvoda v gospodarstvu.

Za občino Center je trgovina kot ekološko čista dejavnost z dolgoletno tradicijo perspektivno gospodarsko področje tudi v srednjeročnem planskem obdobju 1981 - 1985. Možnost za nadaljnji razvoj ima predvsem v dohodkovni povezanosti s proizvodnimi področji, kjer bo uveljavljena racionalna delitev dela, skupna raziskava trga, skupno načrtovanje proizvodnje in prodaje ter združevanje sredstev za skupno sprejete prednostne naložbe. S skupnimi naložbami bodo trgovinske in proizvodne organizacije omogočile realizacijo sprejetih nalog, istočasno pa bodo skrbele za vzgojo kadrov in s tem za boljšo kvalifikacijsko strukturo delavcev.

Da se odpravi neustrezna organiziranost trgovinske dejavnosti, se bodo OZD s tega področja povezovale v širše asociacije združenega dela ter s tem izkoristile prednosti, ki jih nudi taka organizacija.

Trgovinske OZD bodo pospešeno razvijale sodobne metode trženja in pri tem zlasti uvajale obliko inženiringa. V okviru teh prizadevanj bodo na področju informatike in računovodstva razvijale organizacijske in računalniške software pakete.

V trgovini na debelo bodo OZD uveljavljale načelo enotnega jugoslovanskega trga, samoupravno se bodo povezovale s proizvodnjo in med seboj, da bi zagotovile skladno in celovito oskrbo poslovnih partnerjev. Z združevanjem in specializacijo po panožnem načelu bodo odpravljale medsebojno neloyalno konkurenco, širile skladiščne zmogljivosti ter v skladu z blagovnimi tokovi razvijale funkcijo organizatorja blagovnega prometa in soustvarjalca v proizvodnji.

Organizacije združenega dela zunanje trgovine se bodo preusmerile iz klasične komercialne trgovine v dolgoročno gospodarsko sodelovanje preko konzorcijev in z vključevanjem inženiring organizacij. Načrtovale in organizirale bodo skupno in enotno nastopanje na tujih trgih in s tem zmanjševale stroške poslovanja in povečevale devizni prihodek. Prioritetna naloga zunanjetrgovinskih organizacij združenega dela v tem obdobju je zagotavljanje večjega izvoza blaga in storitev **ZLASTI NA KONVERTIBILNO PODROČJE**, kar bodo realizirali s sovlaganjem v proizvodnjo za izvoz, z raziskavami tržišča in z usmerjanjem proizvodnih programov odvisno od tržnih možnosti. Z **ZMANJŠANJEM UVOZA BODO POSREDNO PREUSMERJALE PROIZVODNJO NA IZRABO DOMAČIH SUROVIN IN REPRIMATERIALA**. Ob tem bodo morale svoje kadrovske potencialne preusmeriti od dosedanje uvozne orientiranosti k pospešenemu delovanju za povečevanje izvoza. Pomembno vlogo pri usposabljanju proizvodnje za izvoz imajo tudi predstavnštva, ki bodo morala več naporov posvetiti tudi sovlaganjem v proizvodnjo.

OZD trgovine na drobno bodo s povezovanjem, združevanjem in dogovarjanjem medsebojno prilagodile specializirano ponudbo posameznih vrst blaga ter s

tem dosegle boljšo in celovitejšo ponudbo. Tako specializirana bo celotna trgovina na drobno dopolnjevala trgovino za vsakodnevno preskrbo. Te usmeritve bodo upoštevane tudi pri adaptaciji zastarelih lokalov. Na osnovi usklajenega programa specializacije trgovin na drobno in dogovorjenega prednostnega reda obnovitvenih predelov bodo organizacije združenega dela trgovine na drobno postopoma v skladu z razpoložljivimi sredstvi obnavljale zastarele trgovinske lokale in jih prilagodile za specializirano ponudbo na naslednjih območjih: Čopova ulica, Mestni trg, Stari trg, Tromostovje z Wolfovo ulico in Trubarjevo ulico ter nabrežja Ljubljane od Šentjakobskega do Zmajskega mostu (Cankarjevo nabrežje, Gallusovo nabrežje, Petkovškovo nabrežje).

2. Industrija

Razvoj industrije v občini Ljubljana Center je v preteklem srednjeročnem razdobju zaostajal za razvojem ostalih področij gospodarstva. Delež industrije v ustvarjenem družbenem proizvodu gospodarstva občine se je zmanjšal od 12,9 odstotka v letu 1976 na (11,7 odstotka) 12,6 odstotka v letu 1980; padel je tudi delež zaposlenih v industriji od 11,3 odstotka v letu 1976 na 9,7 v letu 1980.

Zaradi utesnenosti in zelo ostrih prostorskih in ekoloških omejitev je za preteklo srednjeročno obdobje značilno izseljevanje industrije iz občine Center. Tovarna Zmaj je v letu 1978 uspešno zaključila izgradnjo nove tovarne v Stegnah (občina Ljubljana Šiška); kamor se je v celoti tudi preselila. V industrijski coni občine Moste - Polje je pričela graditi novo tovarno OZD Rog. Tja se širi tudi Pletenina, ki je že v letu 1977 zgradila 1. fazo tovarne. Razvoj nekaterih prostorsko neskladnih proizvodnih programov na območju občine je potekal v vedno večjem nasprotju z okoljem (hrup, omejen promet, prostorska utesnenost).

Zaradi neizdelanih programov selitve so se na območju občine razvijali nekateri programi, ki zaradi tehnoloških pogojev, kjer so prvotno nastali (Kartonažna). Ker želimo v strukturi delovnih mest na območju občine zadržati delovna mesta v proizvodnji in industriji, bodo za izvedbo prestrukturiranja industrijske proizvodnje naložbe v nove kapacitete usmerjene v področja elektronske, elektro-optične in elektromedicinske industrije, naložbe v obnovo in rekonstrukcije pa bodo usmerjene v ostale panoge.

Posamezne investicije bodo v okviru realnih materialnih možnosti določene v vsakoletni resoluciji o politiki uresničevanja družbenega plana občine Ljubljana Center.

Povečanje industrijske proizvodnje v srednjeročnem obdobju 1981 - 1985 za 0,9 odstotka bo v večji meri kot doslej temeljilo na boljšem izkoriščanju zmogljivosti, na izboljšanju upravno-organizacijskega dela in na boljši povezavi proizvodnih procesov z vidnejšo vlogo ustvarjalnega dela in inovacij.

VEČJE VKLJUČEVANJE IN usklajenost v zunanjetrgovinski menjavi bomo dosegli z (8%) 10-odstotno rastjo izvoza **BLAGA OB POUČARJENI USMERITVI NA KONVERTIBILNA PODROČJA** in (1%) 2 odstotka povprečno letno rastjo izvoza. Pospeševali bomo izvoz izdelkov višje stopnje predelave, zlasti združen nastop pri investicijskih delih v tujini, predvsem v deželah v razvoju. Z doslednim varčevanjem energije in nadomeščanjem uvoženih surovin in povsod, kjer je to ekonomsko, upravičeno, z **DOMAČIMI, PRI ČEMER BO VEČJI POUČAREK DAN RACIONALNI UPORABI TUDI SEKUNDARNIH SUROVIN**, bomo zmanjšali uvozno odvisnost.

3. Turizem in gostinstvo

Turizem in gostinstvo sta za občino pomembni dejavnosti predvsem v povezavi z drugimi gospodarskimi področji. V občini Center je že danes največ turističnih objektov Ljubljane. Obe dejavnosti ustvarjata 7 odstotkov družbenega proizvoda ter zaposlujeta 5 odstotkov vseh zaposlenih v občini.

Družbeni proizvod in število zaposlenih sta v rahlem porastu. Delež obeh je ostal v strukturi DP in zaposlenih v Ljubljani nespremenjen.

Sorazmerno veliko število prenočitvenih zmogljivosti v gostinstvu občine Ljubljana Center omogoča intenzivnejši razvoj izletniškega kongresnega in poslovnega turizma ter porast gostinskih storitev.

OZD s področja gostinstva bodo dvigale kvaliteto gostinskih storitev, skrbele za organizirano družbeno prehrano v povezavi s proizvodnimi in trgovinskimi OZD. V sodelovanju z drugimi člani Ljubljanske turistične poslovne skupnosti, zasebniki ter drugimi udeleženci v turistični ponudbi bodo OZD zagotovile medsebojno dohodkovno in poslovno sodelovanje v turistični ponudbi, združevale sredstva za splošno in skupno turistično propagando, aktivno sodelovale v turističnih prireditvah in akcijah ter tako zagotovile boljši gospodarski položaj in razvoj dejavnosti.

OZD s področja gostinstva se bodo vključevale v prenavo in specializacijo ponudbe Stare Ljubljane, prav tako pa bodo z drugimi udeleženci sodelovale pri nadaljnji prenovi Ljubljanskega gradu po sprejetem planu in v okviru sredstev po samoupravnem sporazumu o prenovi gradu.

TURISTIČNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA NA OBMOČJU OBČINE BODO Z VEČJIM ANGAŽIRANJEM ZA PRIDOBIVANJE TUJIH GOSTOV IN ZA ZASEDBO TURISTIČNO GOSTINSKIH ZMOGLJIVOSTI TAKO V LJUBLJANI KAKOR TUDI V ŠIRŠEM SLOVENSKEM IN JUGOSLOVANSKEM PROSTORU ZAGOTOVILE VEČJI DEVIZNI PRILIV OD TURISTIČNO GOSTINSKE DEJAVNOSTI IN S TEM PRISPEVALE K IZPOLNJEVANJU POVEČANIH OBVEZNOSTI GOSPODARSTVA NA PODROČJU EKONOMSKH ODNOSOV S TUJINO.

KOT ČLANICE LJUBLJANSKE TURISTIČNE POSLOVNE SKUPNOSTI BODO ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA TURISTIČNEGA POSREDOVANJA aktivno sodelovale v turistični ponudbi mesta, pri raziskavi tržišča, zagotovitvi gostov ter pospeševanju specializirane turistične ponudbe mesta (kongresni in poslovni turizem, organizirani izletniški turizem za obisk Ljubljane v obliki enodnevnih, večdnevnih ali vikend paketov).

Glavne investicije gostinske dejavnosti bodo v OKVIRU RAZPOLOŽLJIVIH LASTNIH IN ZDRUŽENIH SREDSTEV GOSTINSKO-TURISTIČNIH IN DRUGIH ZINTERESIRANIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA vezane na organiziranje družbene prehrane, na OBNOVO IN povečanje gostinskih kapacitet ter poživitev gostinske ponudbe v starem predelu mestnega središča.

4. Gradbeništvo

Večji obseg investicij je v preteklem srednjeročnem obdobju omogočil dinamično rast gradbene dejavnosti. Poleg tega se je gradbenim OZD uspelo v večji meri vključiti v mednarodno delitev dela, zlasti v deželah v razvoju. Pomemben premik je bil dosežen tudi v povezanju organizacij s področja gradbeništva (DO SGP Slovenija ceste Tehnika).

Organizacije združenega dela s področja gradbeništva bodo v obdobju 1981 - 1985 Z VEČJIM VKLJUČEVANJEM GRADBENEGA INŽENIRINGA organizirano

širile kompletno ponudbo ZA OPRAVLJANJE SVOJE DEJAVNOSTI V TUJINI. S TEM BODO OB ZMANJŠANIH MOŽNOSTIH ZA DELO DOMA ZAGOTAVLJALE BOLJŠO ZASEDBO STROJNIH ZMOGLJIVOSTI IN DELO DELAVCEM V GRADBENIŠTVU TER PO DRUGI STRANI OBČUTNO PRISPEVALE K POVEČEVANJU DEVIZNEGA PRILIVA OD OPRAVLJANJA GRADBENIH IN DOPOLNILNIH DEJAVNOSTI V OKVIRU GRADBENIŠTVA.

ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA S PODROČJA GRADBENIŠTVA BODO odpravljale neskladja med gradbenimi in zaključnimi deli, ter tako skrajševale gradbene roke zlasti pri gradnji stanovanjskih objektov. Nadaljevale bodo z modernizacijo proizvodnih procesov in uvajanjem novih tehnologij ter pospeševale uvajanje industrijskih gradbenih elementov, novih materialov in elementov, zlasti pri izvajanju zaključnih del. Gradbene organizacije bodo nadaljevale z integracijskimi procesi projektive, operative, instalacij, zaključnih del in industrije gradbenega materiala. S povežovanjem, specializacijo in racionalnejšo izrabo razpoložljive mehanizacije bodo izboljšale produktivnost dela v teh dejavnostih.

5. Energetika

Zadovoljiva oskrba z energijo je eno od ključnih vprašanj nadaljnega razvoja države in posameznih regij, zato bo potrebno v okviru celotnega območja Ljubljane izdelati, dolgoročno energetsko bilanco Ljubljane, iz katere bo razviden tudi energetski položaj občine Center.

Energetske bilance mesta Ljubljane in občine je nujno potrebno graditi in izvajati dolgoročno. Zaradi znanega stanja na področju zagotavljanja energetskih virov bo nujno potrebno varčevanje z vsemi viri energije. Politiko cen energije moramo oblikovati tako, da bo stimulirala varčevanje, obenem pa zagotavljala primerno oskrbljenost z energijo. Pri uporabi energije se bomo preusmerili na domače energetske vire.

V čim večji možni meri bomo izenačili cene daljinskega ogrevanja s plinom oziroma s toplo vodo.

Porabo toplotne energije bomo racionalizirali z naslednjimi ukrepi:

- s čim hitrejšim priključevanjem porabnikov na centralne vire povsod, kjer so omrežne kapacitete že zgrajene oz. kjer je to možno izvesti;
- s postopnim prehodom na merjenje porabe toplotne energije v vsaki stanovanjski enoti;
- z doslednim prilagajanjem ogrevne sezone temperaturi bivalnega prostora in vremenskim pogojem;
- s tekočim uravnavanjem interne toplotne instalacije v stanovanjskih zgradbah;
- s sanacijo dotrajanega omrežja bodo znižane izgube pri distribuciji energije in zmanjšana nevarnost eksplozij in požarov ter drugih nesreč;
- z organiziranim svetovanjem porabnikom za racionalno porabo energije.

Skladno z rastjo odjema električne energije bomo postopoma gradili in dograjevali prenosne naprave na vseh napetostnih nivojih električnega sistema (tretji transformator pri razdelilni trafo postaji Center, nizko napetostno omrežje s prioriteto Stare Ljubljane).

6. Osnovna preskrba

Organizirana preskrba z živili je v občini Center še posebej pomembna, ker so občani v celoti navezani na preskrbo v svojem okolišju. Obenem je mestno središče tudi nakupovalno središče Ljubljancanov za živila in drugo blago široke porabe.

Od industrije, ki proizvaja živila, je v občini le Mercator TOZD TMI z letno proizvodnjo okoli 3500 ton svežega mesa in drobovine ter 2400 ton mesnih izdelkov.

Dobro je razvita mreža trgovin za osnovno preskrbo in obsežen centralni živilski trg. V OBČINI CENTER PRODAJA živila tudi 132 prodajaln, ki obsegajo skupaj 33.292 m² prodajnega prostora in 17.339 m² priročnih skladišč. Na centralnem živilskem trgu je ponudnikom na voljo 8600 m² tržne površine in cca 1200 m² urejenih prodajaln s pripadajočimi skladišči in hladilnicami.

Na občana odpade skoraj 1 m² prodajnega prostora trgovine z živilom, kar v povprečju presega lastne potrebe. Posamezne nove soseske (Roške stolpnice, Ambrožev trg) pa nimajo dovolj trgovin.

V obdobju 1976–1980 na področju preskrbe ni bilo večjih naložb. Manjše rekonstrukcije so bile v TOZD TMI. Načrtovana graditev zaprte tržnice je bila zaradi pomanjkanja finančnih sredstev odložena. Obnovljenih in preurejenih za prodajo ožjega izbora posameznih živil je bilo več klasičnih špecerijskih trgovin.

Kakovosten premik je bil dosežen v organiziranosti preskrbe, saj so se IS skupščine občine in preskrbovalne TOZD vključile v družbeno organizirano preskrbo v okviru SIS za preskrbo Ljubljane. Občina je združevala sredstva za izboljšanje finančnega položaja kmetijskih in živilskih TOZD in tako prispevala k razvoju kmetijstva in živilstva.

Preskrbi občanov z živilom bo v obdobju 1981–1985 namenjena posebna družbena skrb.

Krepili bomo samoupravno organiziranost in širili krog zanesljivih ponudnikov z vključevanjem zlasti velikih proizvajalcev kmetijskih živilskih proizvodov iz kmetijskih predelov Slovenije oziroma Jugoslavije v SIS za preskrbo.

Za dobro osnovno preskrbo občanov potrebne količine živil bodo zagotovile članice SIS za preskrbo po sklenjenem samoupravnem sporazumu o načrtni proizvodnji živil za potrebe Ljubljane in o združevanju sredstev za financiranje razvojnih programov kmetijskih in živilskih TOZD. Programi so vključeni v program SIS za preskrbo. Za izvedbo le-tega pa bodo združevali finančna sredstva vsi porabniki živil, občine in mesto Ljubljana.

K dobri preskrbi občanov z živilom bo prispevala dohodkovna povezanost preskrbovalnih TOZD s kmetijskimi TOZD in živilsko industrijo, ki bo osnova za načrtovanje porabe ter za nadaljnji razvoj agroživilstva v občini in širšem prostoru.

(izboljševala se bo ponudba v trgovinah in na živilskih trgih, za kar bo potrebno bistveno spremeniti sedanje neustrezno delovanje živilskih trgov kot komunalne organizacije)

ZA IZBOLJŠANJE PONUDBE NA ŽIVILSKIH TRGIH BOMO POLEG VKLJUČITVE ŠIRŠEGA KROGA PONUDNIKOV ŽIVIL IZBOLJŠALI TER USTREZNO SAMOUPRAVNO ORGANIZIRALI DEJAVNOST ŽIVILSKIH TRGOV. Na živilskih trgih se bodo morali povezovati interesi organizacij združenega dela za nadaljnji razvoj živilskih trgov, kar pomeni tudi združevanje sredstev za skladišča, hladilnice in druge dejavnosti, potrebne za normalno oskrbo.

Z novimi prodajnimi mesti na predvidenem novem mostu čez Ljubljaničo in Petkovškovem nabrežju bomo to območje popestrili tudi z uvedbo nekaterih bazarskih in podobnih specializiranih dejavnosti.

V načrtovanju preskrbe po krajevnih skupnostih in reševanje tekoče problematike s tega področja se bodo aktivno vključili sveti potrošnikov tako, da bo leta čim bolj ustrezala krajanom.

Za preskrbo v izrednih razmerah bo občina poskrbela v skladu z interesi SLO in družbene samozaščite za posebne blagovne rezerve strateških živil.

Po Družbenem dogovoru o oblikovanju posebnih blagovnih rezerv osnovnih živil in neživilskih proiz-

vodov bo občina združevala sredstva za oblikovanje, hranjenje in obnavljanje skupnih mestnih posebnih blagovnih rezerv ter za izgradnjo in opremo potrebnih skladišč za te rezerve.

Za kritje načrtovanih 2-mesečnih potreb občanov po osnovnih živilih in strateških neživilskih proizvodih bodo v skladu s programom vzdrževanja posebnih blagovnih rezerv nabavljene potrebne količine tovrstnih proizvodov in zgrajena potrebna skladišča.

Investicije v agroživilstvu bodo namenjene predvsem razvoju kmetijstva v naravnem zaledju Ljubljane, kjer bodo OZD iz občine Center finančno sodelovale. V sami občini pa bodo obsežnejše naložbe v rekonstrukcijo mesne industrije Mercator-TMI.

7. Drobno gospodarstvo

V preteklem srednjeročnem obdobju smo v razvoju drobnega gospodarstva v občini Ljubljana Center dosegli določene pozitivne premike. Uspešneje se je razvijal individualni sektor malega gospodarstva, saj je število obratovalnic samostojnih obrtnikov od leta 1976 do leta 1980 naraslo od 435 na 476.

Število samostojnih obrtnikov v osebnih storitvah in storitvah gospodinjstvom na 10.000 prebivalcev je v letu 1979 znašalo 95,19, kar je znatno več kot v ostalih ljubljanskih občinah (Bežigrad 27,01, Moste – Polje 22,33, Šiška 17,45, Vič–Rudnik 18,00; Ljubljana 28,86; Slovenija 22,29). Hkrati se je povečalo tudi število delavcev v obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov od 634 v letu 1976 na 990 v letu 1979. Število zaposlenih na obratovalnico se je povečalo od 1,35 v letu 1976 na 1,87 v letu 1980. Povečalo se je tudi število oseb, ki opravljajo obrt kot postranski poklic, od 65 v letu 1976 na 94 v letu 1980.

Manj zadovoljiv pa je bil razvoj družbenega sektorja drobnega gospodarstva. Število zaposlenih v organizacijah združenega dela s področja drobne industrije, gradbeništva, obrti in gostinstva se je v obdobju 1976–1979 celo znižalo. Če izvzamemo zaostajanje razvoja nekaterih dejavnosti, ki zaradi potreb po večjih delovnih prostorih in skladiščih ter prometnih obremenitev ne sodijo v strnjena naselja, je zlasti problematično zmanjševanje števila zaposlenih v storitvenih dejavnostih – zlasti v servisiranju gospodinjskih in RTV aparatov, kemičnem čiščenju, krojaštvu in frizerstvu. Zaostajanje razvoja teh dejavnosti je še povečalo deficitarnost servisiranja gospodinjskih in RTV aparatov ter krojaštva v občini Center. Frizerstvo in kemično čiščenje v občini sicer nista deficitarna. Ker pa zaostajanje v njenem razvoju ni bilo spremljano z vzporednim razvojem teh dejavnosti v drugih ljubljanskih občinah, se je tako še povečala deficitarnost teh dejavnosti v Ljubljani. Slabšanje kadrovske zasedbe, vse večje težave v oskrbi z nadomestnimi deli, slabšanje kvalitete rezervnih delov in neustrezna tehnološka opremljenost, so pogojevali padanje kvalitete storitev.

V srednjeročnem obdobju 1981 – 1985 bomo v občini Center na področju drobnega gospodarstva načrtno usmerjali:

– Razvoj tistih deficitarnih dejavnosti, ki ne zahtevajo velikih površin za poslovne prostore, ki niso hrupne in ki ne onesnažujejo okolja. Pri tem bomo upoštevali predvsem že sprejete programe razvoja drobnega gospodarstva v posameznih KS;

– Razvoj ostalih, za potrebe prebivalstva občine potrebnih dejavnosti, ki prostorsko na območju občine niso sprejemljive, bomo pospeševali v sodelovanju z ostalimi ljubljanskimi občinami;

– RAZVOJ TISTIH ENOT DROBNEGA GOSPODARSTVA, KI SE NA OSNOVI SKUPNIH PROGRAMOV S PROIZVODNIMI IN ZUNANJETRGOVINSKIMI ORGANI-

ZACIJAMI ZDRUŽENEGA DELA POSREDNO VKLJUČUJEJO V MEDNARODNO DELITEV DELA;

– Razvoj tiste proizvodne obrti v sodelovanju s trgovskimi in ostalimi OZD, ki v večji meri nadomeščajo s svojimi izdelki potrebe po uvozu izdelkov za široko potrošnjo in proizvodnjo.

Za uresničitev navedenih ciljev bomo z vključitvijo (zdruzenega in samostojnega osebnega dela) DEJAVNOSTI DROBNEGA GOSPODARSTVA v načrtovano poživitev določenih območij občine in mesta (Čopova, Nazorjeva, Cankarjeva in Petkovškovo nabrežje, Stara Ljubljana, Kraigherjeva ploščad itd.), z izbranimi turističnimi spominki, butiki, izdelki domače in umetne obrti, s strnjeno vrsto SPECIALIZIRANIH gostinskih lokalov in specializirno ponudbo in podobnim povečali privlačnost posameznih ulic in predelov v središču Ljubljane za turiste in druge obiskovalce mesta in za stalne prebivalce. Posebno skrb bomo posvetili razvoju ustrezne ponudbe samostojnega osebnega dela v izdelavi izdelkov domače in umetne obrti, prodaje na drobno s sadjem in zelenjavo in širjenjem prenočitvenega fonda zasebnikov.

Samoupravna stanovanjska skupnost bo pri izvajanju programa revitalizacije starega mestnega jedra in v načrtih za nove stanovanjske soseske prednostno upoštevala potrebe po poslovnih prostorih za deficitarne dejavnosti malega gospodarstva.

Za najbolj deficitarne nizkoakumulativne storitve dejavnosti bomo zagotovili najemne prostore s primernejšo najemnino.

V mestu bomo v sodelovanju s Skupnostjo za zaposlovanje reševali zaposlovanje zdomcev povratnikov in vodili skupno politiko usmerjanja kadrov za potrebe drobnega gospodarstva, z usmerjenim izobraževanjem in izobraževanjem ob delu pa bomo zagotovili višjo raven strokovnosti.

Pri oblikovanju in kontroli cen se bomo zavzemali za to, da se bodo tudi na tem področju uveljavila merila in kriteriji o cenah glede na normativ časa, tehnično opremljenost, povprečno stopnjo produktivnosti in stopnjo izkoriščenosti delovnega časa ob normalni akumulaciji po samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in sredstev za osebni dohodek ustreznih dejavnosti. Na področju kontrole in oblikovanja cen bodo potrošniški sveti s svojim aktivnejšim delovanjem ščitili interese potrošnikov in občanov.

Razvoj drobnega gospodarstva bomo pospeševali z večjo vključitvijo zainteresiranih OZD s področja industrije in gradbeništva v samoupravno združevanje dela in sredstev na podlagi dohodkovnih odnosov. Z ustrenejšo kreditno politiko bomo pospeševali razvoj drobnega gospodarstva in prioritarno obravnavali financiranje razvojnih programov zlasti v deficitarnih dejavnostih.

V davčni politiki bomo uveljavili dosledno in ažurno obdavčevanje dejansko doseženega dohodka. Upoštevali bo mo strokovno preverjene normative. Akontiranje davčnih obveznosti bomo prilagodili dejanskim poslovnim pogojem določenega obdobja (konjunktura, sezona itd.)

(Na področju zagotavljanja deviznih pravic za uvoz opreme, reprodukcijskega materiala in rezervnih delov, katerih ni na domačem tržišču. Je potrebno v okviru SISEOT oz. s samoupravnim sporazumom zagotoviti najnujnejša devizna sredstva.)

POSREDNO VKLJUČEVANJE V IZVOZ PREKO PROIZVODNIH IN TRGOVINSKIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA BO DEJAVNOSTIM DROBNEGA GOSPODARSTVA OSNOVA ZA SAMOUPRAVNO DOGOVARJANJE O ZAGOTAVLJANJU POTREBNEGA REPRO-

DUKCIJSKEGA MATERIALA IN REZERVNIH DELOV, KI JIH NI MOGOČE ZAGOTOVITI NA DOMAČEM TRGU, IZ UVOZA.

Za potrebe SLO bomo pospeševali tiste panoge storitvenih dejavnosti, ki so deficitarne in omogočajo remontno dejavnost mehanizacije ter sredstev za zveze.

8. Stavbno-zemljiško gospodarstvo

Samoupravna interesna skupnost za urejanje zemljišč občine Ljubljana Center bo skupaj s stavbnozemljiškimi skupnostmi iz drugih občin na območju mesta Ljubljane izvajala enotno stavbno-zemljiško politiko.

Samoupravna interesna skupnost za urejanje stavbnih zemljišč bo na osnovi sprejete urbanistične dokumentacije;

– načrtno pripravljala in opremljala stavbna zemljišča;

– usmerjala promet s stavbnimi zemljišči v skladu s planiranimi potrebami;

– oblikovala sistem zajemanja in razporejanja mestne rente.

Skupnost za urejanje stavbnih zemljišč bo zagotovila ureditev naslednjih obstoječih in novih površin za stanovanjsko graditev: CO-1/8 Igriška ulica; CO-1/17 Moša Pijade; CO-1/21 Plinarna; CO-1/22 Njegoševa, Masarykova; CO-1/23 Komenskega ulica; CS-2 Rog in CS-6 Nove Poljane.

Srednjeročni plan stavbno zemljiškega gospodarstva bo posebej določil:

– območje urejanja stabnega zemljišča v srednjeročnem obdobju in po posameznih letih;

– obseg, vrsto in strukturo komunalnih objektov in naprav;

– obseg priprave stavbnih zemljišč;

– obseg sredstev za urejanje stavbnih zemljišč ter način uporabe teh sredstev;

– tehnologije graditve komunalnih objektov in naprav;

– naloge in ukrepe v zvezi z racionalizacijo graditve komunalnih objektov in naprav;

– naloge in sredstva za financiranje znanstveno-raziskovalnega dela na področju urejanja stavbnih zemljišč;

– naloge in ukrepe s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite;

– druge naloge in ukrepe, ki so v interesu delovnih ljudi in občanov na področju urejanja stavbnih zemljišč.

Dolgoročneje možnosti za družbenoekonomski razvoj na področju urejanja stavbnih zemljišč bodo določene z dolgoročnim planom razvoj stavbno-zemljiškega gospodarstva, ki bo izdelan za obdobje najmanj 10 let.

Potrebna sredstva za realizacijo planov in programov bodo udeleženci združevali na naslednji način:

– za osnovno urbanistično dokumentacijo iz proračuna občine;

– za odkup in pripravo stavbnih zemljišč bodoči uporabniki in poslovne banke;

– za opremljanje stavbnih zemljišč s kolektivnimi komunalnimi napravami bodoči uporabniki in poslovne banke;

– za opremljanje stavbnih zemljišč z individualnimi komunalnimi napravami stavbno-zemljiške skupnosti in poslovne banke;

– za pridobitev, pripravo in opremo zemljišč pomembnejših objektov mestnega pomena bodoči uporabniki-investitorji s sofinanciranjem stavbno-zemljiških skupnosti po sporazumih in pogodbah.

9. Komunalno gospodarstvo

a) Individualna komunalna poraba

Komunalni objekti individualne komunalne rabe so na območju občine Ljubljana Center dotrajani, zato je potrebno posvetiti vsako skrb sanaciji teh objektov in naprav.

Potrebe mesta po centralnem toplotnem ogrevanju so bile v preteklih letih večje kot razpoložljive zmogljivosti. Ta problem se z izgradnjo osrednjega distribucijskega centra rešuje. Dokaj zastarelo je plinovodno in vodovodno omrežje. Tudi razvoj kanalizacijskega omrežja zelo zaostaja za razvojem vodovodnega omrežja, saj smo novo kanalizacijo gradili predvsem pri izgradnji cestno-prometnih, stanovanjskih ali poslovnih objektov in ob rekonstrukcijah cest in ulic.

Najpomembnejše naloge na področju individualne komunalne porabe v obdobju 1981–1985 so:

- postopna zamenjava dotrajanega plinovodnega omrežja in prehod na oskrbo z zemeljskim plinom, ki zahteva usposobljene hišne priključke, primerno no-tranjo instalacijo in trošila za uporabo te vrste plina;
- razširitev kapacitet obstoječih vročevodnih virov ter izgradnjo manjkajočega omrežja;
- postopna priključitev obstoječih in novih objektov na vročevodno omrežje in ukinitve kurišč;
- sanacija in dopolnitev celotnega vodovodnega sistema na območju občine.

Vzporedno s prenovno vodovodnega omrežja bo tekla tudi zamenjava dotrajane kanalizacije. Z izgradnjo čistilne naprave v Zalogu bo celotno območje občine odvajalo odpadno vodo preko kanalizacijskih zbiralnikov.

V sodelovanju z ostalimi komunalnimi skupnostmi v Ljubljani in Zvezo komunalnih skupnosti na območju ljubljanskih občin bomo nadaljevali z izgradnjo virov, magistralnih in primarnih objektov in naprav individualne komunalne rabe. S tem bomo uporabnikom v občini Ljubljana Center zagotovili nemoteno oskrbo in enake pogoje dobave individualnih komunalnih dobrin. Razširitev komunalne infrastrukture in dograditev sekundarnega omrežja pa bo omogočila novo stanovanjsko in poslovno gradnjo v CS-6 Nove Poljane, CO-1/8 ob Igriški cesti, (CI/1 Dom medicinskih sester na Njegoševi), CS-3 DOM MEDICINSKIH SESTER NA POLJANSKI CESTI, Co-1/21 ob Resljevi cesti (sedanja Plinarna), CS-2 Rog, CO-1/17 Moša Pijade in CO-1/23 Komenskega cesta.

Območje občine Center bo ogrevano s plinom in toplo vodo po naslednji razmejitvi: TOZD Plinarna bo ogrevala KS Prute in KS Stara Ljubljana v območju Ljublanica – Pod Trančo-Grad, ostali del Centra pa bo ogrevala TOZD Komunalna enetika. Z izgradnjo toplotne centrale in z dograjevanjem manjkajočega sekundarnega omrežja bo omogočena oskrba z zadostnimi količinami toplotne energije iz toplotne centrale Moste in KEL iz Šiške za obstoječe in nove uporabnike, ki se bodo morali pospešeno priključevati na centralne vire ogrevanja.

Na področju vodooskrbe bomo zgradili novo in sanirali staro vodovodno omrežje. Za oskrbo v izrednih razmerah bomo usposobili zasute vodnjake za pitno vodo. Zgrajeno bo tudi novo kanalizacijsko omrežje.

Sredstva za izvedbo investicij na področju individualne komunalne rabe bo zagotovila Komunalna skupnost občine Center iz združenih sredstev OZD in bančnih kreditov.

b) Kolektivna komunalna poraba

Občina Center ima od vseh ljubljanskih občin najbolj intenzivno razvito kolektivno komunalno porabo.

Na področju kolektivne komunalne rabe bomo v obdobju 1981–1985 izboljšali raven oskrbe, ki bo omogočala normalne bivalne in delovne pogoje ter ustrezen nivo urejenosti in privlačnosti komunalnih objektov in naprav. Komunalno podjetje Ljubljana bomo reorganizirali tako, da bo opravljalo samo dela in naloge za zadovoljevanje komunalnih potreb občanov in ne več gospodarske dejavnosti. Zagotovili bomo enotnejši izgled mestnega središča z ureditvijo in vzdrževanjem ter z enotno parterno opremo javnih površin. Skrb bomo posvetili predvsem sanaciji dotrajanih objektov in naprav.

Povečali bomo intenziteto odvoza smeti in odpadkov, ki jih bomo zbirali na najprimernejši način. Prav tako bomo povečali intenziteto rednega vzdrževanja javne higiene na vseh objektih in napravah kolektivne komunalne rabe. Z nabavo sodobne mehanizacije za pranje in čiščenje javnih površin bomo povečali delež mehanizacije in zmanjšali obseg fizičnega vzdrževanja javne higiene.

Vzdrževanje parkov in zelenic bomo izboljšali in uredili večje parkovne površine Tivolija z delom Rožnika, del Golovca in Grajskega hriba ter nabrežja Ljublanice in Grubarjevega kanala. Skrbeli bomo za stalno nego gozdov in obnovili propadajoče kostonjeve nasade. Urejali bomo nove sprehajalne poti in počivališča.

Vso skrb bomo posvetili sanaciji dotrajanih cest, ulic in mostov ter odpravili vse makadamske ceste na območju občine. Izboljšali bomo vzdrževanje ceste, zelenic, parkov, otroških igrišč in drugih javnih objektov.

Obnavljali bomo dotrajano javno razsvetljavo in obstoječe svetlobne vire zamenjali z ekonomičnejšimi. Semaforizirali bomo tudi preostala najbolj prometna križišča.

Zaradi dotrajanosti bomo obnovili in dodatno opremili centralno tržnico, zagotovili potrebne skladiščne kapacitete in povečali intenziteto vzdrževanja tržnih površin.

Organizacije združenega dela za prodajo v Ljubljani se bodo povezale v skupnem interesu za nadaljnji razvoj živilskih trgov in združevale sredstva za skladišča, hladilnice in druge dejavnosti, ki so potrebne za normalno oskrbo.

Razvili bomo posamezne specializirane dejavnosti (ribji trg in bazarska dejavnost).

Nadaljevali bomo s preurejanjem površin za pešce po že sprejetem prioritetenem delu (na Prešernovem trgu, Cankarjevi cesti in Miklošičevi ulici) (NA PREŠERNOVEM TRGU IN CANKARJEVI CESTI). Spremenili bomo trase mestnega potniškega prometa in jih v največji možni meri prilagodili potrebam občanov. Zagotovili bomo gradnjo parkirnih hiš in parkirnih prostorov po proučtvi najprimernejših lokacij. Za izgradnjo novih parkirnih površin bo potrebno združiti sredstva bodočih uporabnikov.

Sredstva za izvedbo nalog razširjene reprodukcije na področju kolektivne komunalne porabe bodo zagotovljena s pristožbinami za uporabo stavbnih zemljišč, s cestnimi pristožbinami in z dolgoročnimi bančnimi krediti.

TOZD komunalnih dejavnosti in gradbeništva, ki so locirane na območju občine Center, se morajo operativno usposobiti, zagotoviti ustrezne zaloge repromateriala, rezervnih delov, energije ter se primerno tehnično opremiti za vzdrževanje in gradnjo komunalne in prometne infrastrukture, sanacijo terena in pomembnih objektov, ki so potrebni za nujno oskrbo prebivalstva Ljubljane in za vodenje splošne ljudske obrambe.

10. Stanovanjsko gospodarstvo

Občina Ljubljana Center je imela ob popisu prebivalstva in stanovanj 31. 3. 1971 13.204 stanovanj s povprečno površino 57,4 m². V letu 1980 ocenjujemo stanovanjski sklad na približno 14.300 stanovanj s povprečno površino 57,7 m².

Največji problem stanovanjskega gospodarstva v občini Center je vzdrževanje starejšega stanovanjskega sklada, ki ne ustreza po kvaliteti in primernosti za bivanje. Od skupnih 1.793 stanovanj VI. in VII. kategorije v Ljubljani, jih je v občini Center preko 1.000. Skoraj tretjina stanovanj V. kategorije je na meji primernosti za bivanje, kar kaže na nujnost celovite prenovne stanovanjskih predelov v občini.

Celovita prenova obsega poleg obnove zunanosti tudi kompletno notranjo prenavo z usposobitvijo funkcionalnih stanovanjskih enot, opremljenih z vsemi potrebnimi napravami in vodi za oskrbo z vodo, elektriko, ogrevanjem in drugimi napravami za zagotovitev sodobnega stanovanjskega standarda.

Na področju stanovanjskega gospodarstva bomo v srednjeročnem obdobju 1981-1985:

– zgradili (1.400) 1.339 stanovanj v družbeno organizirani gradnji;

– prenovili (398) 412 stanovanj. Prenova in sanacija bo usmerjena na območje starega mestnega jedra (zazidalni otok Mestni trg – Cankarjevo nabrežje). Za območje Tromostovja do Čevljarkega mostu in zahodnega dela Mestnega trga bo program prenovne še 1981. leta v javni razpravi. Samoupravne stanovanjske skupnosti občin in mesta bodo v sodelovanju z izvršnimi sveti skupščin občin in mesta, združenim delom in krajevnimi skupnostmi pospeševali družbenoekonomsko prenavo starega mestnega jedra v skladu s sprejetimi sanacijskimi načrti za prenavo posameznih mestnih predelov;

– pridobili vsaj 60 stanovanj z adaptacijo podstrešij. Samoupravna stanovanjska skupnost Ljubljana Center bo z udeleženci dogovora in drugimi uporabniki prostora v tem srednjeročnem obdobju do leta 1990 usmerjala stanovanjsko graditev na naslednje stanovanjske površine:

- CO-1/8 Igriška,
- CS-6 Stanovanjska soseka Nove Poljane,
- CO-1/17 Moša Pijade – kare med Trgom OF, Miklošičeva, Ljubljano in Resljevo,
- CS-2 Rog – kare med Ilirsko, Rozmanovo, Mastrovo, Prisojno in Njegoševo,
- CO-1/21 Plinarna,
- CO-1/22 Nogoševa – Masarykova,
- CO-1/23 Komenskega v podaljšku Vidovdanska,
- (CI-1 Dom medicinskih sester ob Njegoševi ulici CS-3 DOM MEDICINSKIH SESTER NA POLJANSKI CESTI

Ena od nalog na področju stanovanjskega gospodarstva bo tudi vračanje poslovnih prostorov v stanovanjski fond. Omejevali bomo spreminjanje namembnosti stanovanjskih prostorov v poslovne.

Načrtovano pridobivanje novih stanovanjskih površin bomo zagotovili:

– z združevanjem sredstev iz dohodka (v višini 1,405% od bruto osebnih dohodkov) za namene družbene pomoči v občini in mestu;

– z usmerjanjem sredstev čistega dohodka (v višini najmanj 4,375% od bruto osebnih dohodkov) za stanovanjsko graditev;

– z združevanjem dela sredstev sklada skupne porabe za namene vzajemnosti pri reševanju stanovanjskih vprašanj (kreditiranje izgradnje družbeno najemnih stanovanj, kreditiranje nakupa etažnih stanovanj in individualnih stanovanjskih hiš);

– z lastnimi sredstvi občanov pri pridobitvi družbenega najemnega stanovanja, solidarnostnega stanovanja, za nakup etažnega stanovanja in za graditev stanovanjske hiše;

– z usmerjanjem sredstev amortizacije obstoječega stanovanjskega sklada v višini 30% v prenavo, 35% v realizacijo programov enostavne reprodukcije stanovanj na nivoju mesta in 35% v realizacijo občinskega programa revitalizacije in sanacije starejših stanovanjskih objektov. Ostali viri zagotavljanja sredstev pa bodo anuitete posojil, danih delavcem, sredstva delavcev pri zasebnih delodajalcih; sredstva SPIZ za nakup stanovanj za upokojenke; neporabljena sredstva tekočega srednjeročnega obdobja.

Materialno osnovo za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami in stanovanji bo Samoupravna stanovanjska skupnost v povezavi z drugimi udeleženci zagotovila s postopnim prehodom na ekonomske stanarine in ekonomske najemnine poslovnih prostorov.

11. Promet in zveze, prometna infrastruktura

V središču Ljubljane so prisotne vse vrste prometa, od tranzitnega, regionalnega, primestnega in mestnega kolesarskega ter peš prometa, kar z ozirom na zazidanost centra in prostorsko omejenost ustvarja ozko prometno grlo. Postopna ureditev ljubljanskega vozlišča in nadaljevanje gradnje cestne infrastrukture bo v veliki meri razrešilo prometne probleme v občini Center in v Ljubljani, hkrati pa tudi probleme slovenskega prometnega omrežja.

V planskem obdobju 1981-1985 bo izdelana urbanistična in investicijsko-tehnična dokumentacija (ter bodo začeta pripravljajna dela) za etapno gradnjo potniške postaje Ljubljana, ki bo locirana na širšem prostoru stare železniške postaje in avtobusne postaje med Trgom OF in Vilharjevo cesto. V realizacijo investicije bodo vključene organizacije združenega dela za avtobusni, železniški, letališki, mestni, potniški in taksi promet ter PTT promet in ostale zainteresirane OZD.

Nosilci izgradnje potniške postaje bodo:

– OZD v sestavi Železniškega gospodarstva Ljubljana za vse investicijske objekte in naprave, ki so potrebni za izvajanje železniškega transporta;

– OZD v sestavi (SAP-Viator) SOZD INTEGRAL, ki bodo nosilci in povezovalci izgradnje vseh investicijskih objektov in naprav, ki služijo cestnemu prometu.

V obdobju 1981-1985 bomo zgradili nov most preko Ljubljance med Vodnikovim trgom in Petkovškovim nabrežjem.

Samoupravna interesna skupnost za gradnjo cest Ljubljana in Republiška skupnost za ceste bosta nadaljevala z uresničevanjem nalog iz 10-letnega programa izgradnje cest. (V srednjeročnem planskem obdobju 1981-1985 bo rekonstruirana in modernizirana na območju občine Ljubljana Center Poljanska-Litijska cesta.)

Dinamiko gradnje cest bo SIS za gradnjo cest Ljubljana usklajevala z rastjo ljubljanskega družbenega proizvoda in s splošnim družbenim razvojem mesta Ljubljane.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v tem srednjeročnem obdobju celotnega 10-letnega programa izgradnje cest ne bo možno uresničiti. (In se bo del pretežno mestnih cest iz 10-letnega programa prenesel v obdobje 1986-1990).

Nadaljevali bomo z izgradnjo semaforkega omrežja, da bi zagotovili učinkovitejšo horizontalno in vertikalno cestno signalizacijo (avtomatsko upravljanje semaforških križišč), večjo varnost v cestnem prometu in izboljšanje tekočega prometa cestnih vozil.

Zasedene in izkoriščene so vse parkirne površine na območju mestnega središča, kar zahteva čimprejšnjo

kompleksno ureditev, ki bo temeljila na skladni in povezani udeležbi vseh vrst prometa.

Zmanjševali bomo promet v mestnem jedru in ukiniteli motorni promet v nekaterih ulicah, cestah in trgih ter primerno uredili pešceve površine. Tudi kolesarjem bo posvečeno več pozornosti z ureditvijo kolesarskih stez.

Mestni avtobusni promet je glavni in edini nosilec javnega potniškega prometa. Območje mestnega središča je tudi za avtobusni mestni promet tipično tranzitno območje, kjer je posebej obremenjena Titova cesta na kateri se srečujejo skoraj vse linije. Ob tem pa so nekateri deli občine nepokriti z mestnim avtobusnim prometom. Na osnovi že izdelanih študij bo potrebno proučiti možnosti za ureditev in razvoj mestnega javnega prometa na območju občine, posebej v mestnem središču. (Predvidena je ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za mestni potniški promet Ljubljana, ki bo urejala področje mestnega in primestnega prometa.)

Mestno središče bo razbremenjeno zunanega tranzitnega prometa z izgradnjo obvoznih cest. V čimvečji meri bo potrebno tudi omejiti osebni avtomobilski promet in preusmeriti potnike in ustrezno organiziran javni mestni promet.

Potrebna bo tudi vključitev železnice v primestni potniški promet.

Železniški promet!

Usmeritve in naloge železniškega gospodarstva Ljubljana bodo za srednjeročno obdobje 1981-1985 načrtovane z Družbenim planom SR Slovenije. Na osnovi boljšega izkoriščanja obstoječih zmogljivosti, učinkov predvidenih naložb, kvalitetnejše ponudbe storitev in organizacijskih ukrepov bo železnica pritegnila večje količine blaga s cestnega prometa.

Delavci ŽTO Ljubljana bodo uresničevali planske cilje v družbenoekonomskem razvoju in medsebojni delitvi dela in nalog za obdobje 1981-1985;

- V enotnem tehnično-tehnološkem sistemu z opravljanjem varnega in urejenega železniškega prometa;

- s skupnim nastopanjem na prometnem tržišču ter učinkovitim prilagajanjem zahtevam in potrebam združenega dela po celovitih in kvalitetnih prevoznih storitvah;

- z zagotavljanjem usklajenega in ekonomičnega integralnega železniškega transporta.

Naloge in cilji so podrobneje določeni v samoupravnem sporazumu o temeljih plana Železniške transportne organizacije Ljubljana za obdobje 1981-1985.

O načinu financiranja in obsega naložb v železniške zmogljivosti bo potekalo dogovarjanje v SIS za železniški in luški promet SR Slovenije.

PTT promet

Podjetje za PTT promet Ljubljana in ombočna SIS za PTT promet Ljubljana bosta nosilca skladnega razvoja kapacitet celotnega PTT sistema.

Za novi poštno-prometni center bo pridobljena v srednjeročnem obdobju 1981-1985 celotna dokumentacija za gradnjo in bo zagotovljen odkup zemljišča. Nove telefonske kapacitete, ki jih predvideva projekcija razvoja telefonskih central v obdobju 1981-1985, bodo zagotovile občini Ljubljana Center skupno kapaciteto 36.000 telefonskih priključkov, pridobljenih bo 11.300 novih telefonskih priključkov. (Zgrajena bo glavna telefonska centrala v novem telekomunikacijskem centru.)

V OKVIRU PROSTOROV OBSTOJEČE TRANZITNE IN MEDNARODNE CENTRALE LJUBLJANA BO ZGRAJENA GLAVNA TELEFONSKA CENTRALA.

Začrtan obseg razvoja poštno telefonsko telegrafskih zmogljivosti bodo organizacije združenega dela v PTT prometu zagotovile iz lastnih sredstev, združenih

sredstev uporabnikov v okviru SIS PTT prometa (20% vrednosti impulza in 30% vrednosti izgradnje ob pridobitvi novega telefonskega naročnika), oziroma z drugimi načini združevanja sredstev ter z zagotovitvijo sredstev poštne hranilnice, poslovnih bank in komercialnih kreditov.

Osnovni cilji razvoja v obdobju 1981-1985 je izboljšanje dostopnosti, kvalitete in povečanje obsega poštne telefonsko telegrafskih storitev ter produktivnosti dela s pospešenim razvojem mehanizacije in avtomatizacije procesa dela

RAZVOJ DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

VII. DOSEDANJI RAZVOJ, CILJI, USMERITVE IN MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

1. Značilnosti dosedanjega razvoja družbenih dejavnosti

Za občino Center je značilno, da je družbeni standard relativno visok, saj smo pri iskanju sistemskih in dolgoročnih rešitev na področju družbenih dejavnosti že pred letom 1975 pristopili k reševanju problemov. Pojavljal se je vztrajen porast občanov starejših od 65 let in potrebe po družbeni skrbi za njih, pomanjkanje prostora za množično telesnokulturno vadbo, rast potreb po vzgoji in varstvu predšolskih otrok, manjšanje interesa za bivanje v občini, slabšanje pogojev bivanja, problemi v zvezi z osebnim in javnim prometom, veliko število neprimernih stanovanj itd.

Občina Center je dobro opremljena z objekti družbenega standarda, razen na področju telesne kulture, kjer imamo samo 0,16 m² športnih in rekreacijskih površin na prebivalca. Poseben problem je iztrošenost osnovnega šolstva, usmerjenega izobraževanja in kulture. To zahteva v prihodnje sistematično obnavljanje teh objektov.

2. Cilji in usmeritve razvoja družbenih dejavnosti

Poleg globalnih ciljev družbenoekonomskega razvoja bomo z družbenim planom uresničevali še naslednje cilje razvoja družbenih dejavnosti:

- Prednost v programih družbenih dejavnosti bodo imeli zajamčeni programi, ki jih opredeljujejo zakoni za posamezna področja.

- V plansko usklajenih in skrčenih materialnih okvirih svobodne menjave dela ne bo moč na področju družbenih dejavnosti povečevati kadrovskih, delovnih in prostorskih normativov. Izvajalci bodo v svoje plane vgradili določila o varčevanju z materialnimi izdatki, v večji meri izrabljali obstoječe zmogljivosti, skrbneje načrtovali zaposlovanje, združevali posamezna opravila in racionalneje razporejali delovni čas; SIS pa bodo proučile učinkovitost teh ukrepov.

- Uporabniki in izvajalci v samoupravnih interesnih skupnostih bodo kritično ocenili in medsebojno uskladjili vse že uveljavljene socialne pravice ter kriterije in merila za njihovo uveljavitev. Tako bodo ponovno preverili osnove za pridobitev socialnih pravic in jih korigirali v primeru, ko zavirajo interes prejemnikov za izboljšanje njihovega materialnega položaja.

- V skladu z dogovorjeno stopnjo zaposlovanja v negospodarstvu bodo izvajalci in SIS na področju družbenih dejavnosti, upoštevali obstoječe normative, zagotavljali ustrezno število strokovno usposobljenih kadrov.

- OZD družbenih dejavnosti, predvsem na področju zdravstvenega varstva, socialnega varstva ter vzgoje in

izobraževanja se bodo morale kadrovske, organizacijske in materialne okrepiti za nemoteno delovanje v vojnih razmerah, na področju zdravstvenega varstva pa tudi za primere naravnih in hujših nesreč. Vse SIS družbenih dejavnosti bodo morale zagotavljati pogoje za uresničevanje teh nalog.

3. Materialni okvir

Sredstva, ki jih združujemo po samoupravnih sporazumih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, se bodo oblikovala iz naslednjih virov in osnov:

a) vir osebni dohodek, osnova osebni dohodek:

Otroško varstvo, osnovno šolstvo, kultura, telesna kultura, socialno skrbstvo, zdravstveno varstvo – nadomestila:

b) vir dohodek, osnova osebni dohodek: zdravstveno varstvo, zaposlovanje:

c) vir dohodek, osnova dohodek: usmerjeno izobraževanje, raziskovalna dejavnost.

Pripravne stopnje za posamezna področja družbenih dejavnosti bodo v Ljubljani enotne. Interesne skupnosti v občini bodo skupaj z interesnimi skupnostmi istega področja v drugih ljubljanskih občinah združevale in prelivale sredstva za realizacijo nalog v Ljubljani ter zmanjševanje razlik med občinami in zagotovitev dejavnosti v posameznih občinah.

Na področju družbenih dejavnosti v občini Center bo v tem planskem obdobju dokončan iz sredstev samopriskevka II Zdravstveni dom Ljubljana Center, nekatere investicije mestnega pomena ter vzdrževalna in adaptacijska dela na posameznih dotrajanih objektih. NA PODROČJU OBČINE PREDVIDEVAMO ADAPTACIJO MESTNEGA DOMA ZA POTREBE LUTKOVNEGA GLEDALIŠČA IN GRADNJO NOVE PORODNIŠNICE IZ SREDSTEV SAMOPRISPEVKA III.

VIII. PROJEKCIJA RAZVOJA POSAMEZNIH DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

1. Družbena vzgoja in varstvo predšolskih otrok

V občini Center je bilo ob koncu leta 1980 vključenih v družbeno organizirano varstvo 2.672, v letu 1981 pa 2.783 otrok, s čimer so bile zagotovljene zmogljivosti za 85% vključitev otrok v VVO. Če štejemo nekatere vzgojnovarstvene organizacije kot VVO vseh ljubljanskih občin ter delež otrok iz drugih občin, pa je bila v tem srednjeročnem obdobju dosežena v občini Center 53-odstotna vključitev otrok iz te občine, v letu 1981 pa več kot 55-odstotna. Za občino Center je bila v preteklem planskem obdobju značilna konstantna rast števila vključenih otrok kljub upadanju predšolske generacije v občini. S sredstvi samopriskevka II skupnosti otroškega varstva in družbenopolitične skupnosti so bile pridobljene nove zmogljivosti za 721 otrok. UGO-DEN položaj v Ljubljani pa ima občina Center tudi glede razvejanosti vzgojnovarstvene mreže po KS.

Doseženo je tudi 100% zajetje 6-letnih otrok v malo šolo ter dokaj uspešno vključevanje 5-letnih otrok v 8-urni vzgojni program.

V tem srednjeročnem obdobju bomo uresničevali naslednje cilje:

– V VVO bomo do konca 1985 vključili VEČ KOT 55% (ali približno 1.655 predšolskih otrok), živečih v občini ter pospešili, sicer v okviru omejenih možnosti, njihovo vključevanje v varstvene družine.

– Ohranili bomo doseženo raven dosedanjih zajamčenih in dopolnilnih vzgojnovarstvenih programov. V pripravo na šolo bomo še naprej vključevali vse 6-letne otroke. Posebno skrb bomo posvetili otrokom, mote-

nim v duševnem razvoju. Vzgojno delo v krajevnih skupnostih bomo zagotovili vsem 5-letnim otrokom izven VVO. Učinkoviteje bomo organizirali zdravstveno preventivno dejavnost v VVO. Zagotavljali bomo počitniško letovanje (za približno 10%) predšolskih otrok ter skrbeli za obnovo in širjenje otroških igrišč.

– Še večjo pozornost bomo posvetili izboljšanju kvalitete dela z otroki, širjenju novih oblik in vsebine dela ter organizaciji in aktivizaciji ljudi izven VVO, ki imajo nagnjenja do vzgojnega dela z otroki.

– Z namenom širjenja pomena družbene vzgoje in varstva otrok iz dosedanjih okvirov bomo VVO preoblikovali v središčne ustanove za celovito predšolsko vzgojo v svojem okolju, ki bodo povezovalе vse nosilce te družbene funkcije v njem.

– Krepili bomo sodelovanje vseh vzgojnovarstvenih organizacij v smeri racionalnejšega delovanja ter gospodarne izrabe sredstev.

– Zagotavljali bomo denarne pomoči vsem za to potrebnim otrokom oziroma njihovim družinam na območju občine, pri čemer bomo v okviru Mestne skupnosti otroškega varstva uresničevali enotno z drugimi občinami v Ljubljani tako politiko družbenodenarnih pomoči, ki bo res dobila pomen socialnega korektiva ter si prizadevali za večja vlaganja sredstev v družbene oblike dela z otroki.

– Skupnost otroškega varstva bo skupaj s krajevnimi skupnostmi v občini začela proces ustanavljanja enot otroškega varstva, ki bodo podlaga za nadaljnje širjenje samoupravnih odnosov in negospodarnega dogovarjanja med VVO, KS, TOZD, družbenimi organizacijami in društvi ter središče opravljanja nalog na področju družbene vzgoje in varstva otrok v stanovanjskem zaledju.

– Do konca leta 1985 bo skupnost otroškega varstva sklenila z drugimi interesnimi skupnostmi v občini, ki jim je skupna skrb za predšolskega otroka, samoupravne sporazume o vsebini, nosilcih materialni osnovi mejnih dejavnosti.

– Na investicijskem področju bomo izvedli sanacijo matične enote VVO dr. France Prešeren. Zaradi sanitarno in tudi sicer neustreznih prostorov nekaterih dislociranih enot, bomo le-te postopoma ukinjali. (V ta namen bodo strokovna služba Mestne skupnosti otroškega varstva in VVO v občini Center pripravile prostorski in časovni program prerazporeditve otrok iz drugih občin, ki bo vezan nujno na izgradnjo novih VVO v njihovih matičnih krajevnih skupnostih.)

– V skrbi za obnovo in širjenje otroških igrišč, ki so v občini precej deficitarna bo skupnost otroškega varstva sklenila samoupravni sporazum s komunalno, izobraževalno in telesnokulturno skupnostjo ter v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi in hišnimi sveti animirala in organizirala delovne ljudi in občane za prostovoljno delo. Tako povezana načrtuje skupnost otroškega varstva (izgradnja 8 igrišč) OBNOVO, RAZŠIRITEV IN IZGRADNJO OTROŠKIH IGRIŠČ.

– Skupnost otroškega varstva bo v sodelovanju z interesnimi skupnostmi na področju vzgoje in izobraževanja, telesne kulture, zdravstvenega varstva in socialnega skrbstva ter družbenopolitično skupnostjo izvedla v skladu z razpoložljivimi sredstvi adaptacijo in obnovo počitniške baze Gorje.

– Za izvajanje načrtovanega vzgojnovarstvenega programa v občini bomo v okviru Mestne skupnosti otroškega varstva zagotovili usposobitev obstoječih in novih kadrov VVO ter zagotovili izobraževanje varuhinj v varstvenih družinah.

– Za občinski program bomo sredstva združevali v občinski skupnosti otroškega varstva po enotni prispevni stopnji v Ljubljani od bruto osebnih dohodkov

po domicilnem principu. Za denarne pomoči bomo sredstva združevali v Mestni skupnosti otroškega varstva po enotni prispevni stopnji v Ljubljani od bruto osebnih dohodkov po sedežnem principu. Za program skupnih nalog družbenega varstva pa bodo delovni ljudje in občani združevali sredstva iz svojih bruto osebnih dohodkov po enotni prispevni stopnji v SRS po sedežnem principu v Zvezi skupnosti otroškega varstva.

– Sredstva za funkcionalno delovanje VVO bodo poleg povprečne 60% udeležbe skupnosti otroškega varstva zagotavljali starši z diferencirano udeležbo glede na njihov socialno-ekonomski položaj (20%–70%).

2. Osnovno šolstvo

V šolskem letu 1975/76 je obiskovalo osnovne šole v občini Center 4.902 učenca, v šolskem letu 1979/80 4.488 učencev, v šolskem letu 1981/82 pa 4.529 učencev. Od teh je kar 50,8% iz drugih občin. Ta trend padanja je omogočil v občini ugodne pogoje za eno od temeljnih vsebinskih preobrazb vzgoje in izobraževanja, to je za razvoj celodnevne osnovne šole. V šolskem letu 1979/80 je bilo tako vključenih v celodnevno osnovno šolo 13,4%, v šolskem letu 1981/82 pa 27,7% učencev. Pomemben pokazatelj večje kvalitete vzgojnoizobraževalnega dela je tudi doseženi enozimski pouk v vseh šolah. Osnovnošolski standard v občini je prav tako ugoden v pogledu površine šolskega prostora, saj pride na učenca 7,3 m². Z razširitvijo osnovnošolskega prostora po programu samoprispevka I in II smo pridobili v tem srednjeročnem obdobju 20 učilnic in 3 telovadnice, poleg tega pa smo s sredstvi investicijskega vzdrževanja in združene amortizacije nepremičnin izvedli na nekaterih šolah večja adaptacijska dela (ureditev kuhinje, jedilnice ipd.). Kot problem pa ostaja zlasti pomanjkanje zunanjih športnih in zelenih površin ter iztrošenost nekaterih objektov, kar zmanjšuje kvaliteto vzgojnoizobraževalnih storitev in omejuje širjenje in celo izvajanje dogovorjene dejavnosti.

Ohranitev doseženega standarda ter kvalitetna rast vzgojnoizobraževalnega dela bosta temeljni izhodišči nadaljnega razvoja osnovnega šolstva v občini. Poleg tega bomo v tem srednjeročnem obdobju uresničili naslednje cilje:

– Osnovna usmeritev nadaljnega razvoja osnovnega šolstva je ohranitev enozimenskega pouka, DO 30% vključitev učencev v celodnevno osnovno šolo. (ter postopoma do konca leta 1985 uskladitev števila učencev v učnih oddelkih z normativom, ki je določen z novim zakonom o osnovni šoli (32 učencev na oddetek)).

– Prednost pri zagotavljanju izvajanja bo imel obvezni program, ki je predpisan z zakonom o osnovni šoli.

– Največjo pozornost bomo posvetili kvalitativnemu razvoju vzgojno-izobraževalnega procesa, širjenju interesnih dejavnosti v tesni povezavi z življenjem in delom delovnih ljudi ter društev in organizacij v krajevni skupnosti, dograjevanju celodnevne osnovne šole ter vsebinskemu in organizacijskemu prilagajanju dejavnosti osnovnih šol potrebam usmerjenega izobraževanja.

– Še naprej se bomo trudili za manjši generacijski osip, z namenom, da osnovno šolo uspešno dokonča vsak telesno in duševno zdrav otrok.

– Osnovne šole bomo postopoma oblikovali v kulturno-izobraževalna in zabavno-rekreativna središča, ki bodo s svojimi programi dela, objekti, napravami in prostimi površinami služila tako mladim kot tudi drugim skupinam prebivalstva.

– Da bi zmanjšali socialne razlike med učenci bomo učinkoviteje pristopili k oblikovanju sklada brezplačnih

učbenikov in usposobitvi šolskih izposojevalnic učbenikov ter še naprej zagotavljali šolsko prehrano vsem učencem in družbeni nadzor nad njo.

– Učinkoviteje bomo začeli reševati problematiko glasbenih šol, zlasti z vsebinskega in kadrovskega vidika: obseg dejavnosti pa bo ostal nespremenjen.

– Občinska izobraževalna skupnost bo skupaj s krajevnimi skupnostmi v občini izpeljala PRIPRAVE ZA ustanavljanje enot pri osnovnih šolah, ki bodo zagotavljale še širše odločanje delovnih ljudi in občanov o programih osnovnošolske dejavnosti ter boljše organizacijske možnosti za oblikovanje osnovnih šol v kulturne, izobraževalne in rekreativne centre mladih v krajevni skupnosti.

– (V prvem letu tega planskega obdobja bo) Občinska izobraževalna skupnost SI BO PRIZADEVALA SKLENITI samcupravne sporazume o vsebini, nosilcih in materialni osnovi dejavnosti, ki jih bo razvijala skupaj z otroško-varstveno, socialnoskrbno, kulturno, telesnokulturno in stanovanjsko skupnostjo v občini.

– (Investicijski posegi v osnovnošolski prostor bodo v občini Center zaradi zadovoljivega standarda usmerjeni le v obnovo starih in iztrošenih objektov ter v povečanje njihove funkcionalnosti.) NA OSNOVNIH ŠOLAH SE BODO VRŠILA REDNA INVESTICIJSKO-VZDRŽEVALNA DELA.

– Občinska izobraževalna skupnost bo z družbenopolitično skupnostjo ter drugimi izobraževalnimi skupnostmi v Ljubljani evidentirala zaledja osnovnih šol, opredelila šolske okoliše in pripravila načrte za njihovo dinamično regulacijo glede na to, da se v osnovne šole občine Ljubljana Center vključuje velik delež otrok, ki živijo izven nje.

– Širjenje celodnevne osnovne šole bomo zagotovili predvsem s spreminjanjem oddelkov podaljšanega bivanja ter z izrabo razpoložljivih kadrovske, materialne in prostorske zmogljivosti.

– Za izboljšanje kakovosti pouka bodo poleg Zavoda za šolstvo v večji meri odgovorili tudi sami pedagoški delavci, ki bodo med drugim zagotovili večje povezovanje z življenjem in delom ljudi in občanov, društev ter organizacij v krajevni skupnosti.

– Za reševanje problematike osnovne šole Prežihov Voranc bo strokovna služba Mestne izobraževalne skupnosti, skupaj z občinskimi izobraževalnimi skupnostmi pripravila program ANALIZO MOŽNOSTI postopnega odpiranja srbohrvatskih oddelkov na razredni stopnji v drugih ljubljanskih občinah.

– Skrb šolskih svetovnih delavcev bo še v večji meri usmerjena v sodelovanje z učitelji in strokovno službo Skupnosti za zaposlovanje pri poklicnem usmerjanju učencev.

– Zagotovili bomo dogovarjanje med osnovnimi šolami in glasbeno šolo v okviru občinske izobraževalne skupnosti za vsebinsko in prostorsko povezovanje glasbenih šol s programi dela celodnevne osnovne šole.

– Za izvajanje načrtovanega osnovnošolskega programa bomo v okviru Mestne izobraževalne skupnosti zagotovili usposobitev obstoječih in novih kadrov v osnovnih šolah ter preko dogovarjanja s predstavniki delovnih organizacij, društev in družbenih organizacij pridobivali zunanje sodelavce za mentorstvo pri interesnih dejavnostih.

– Za izvedbo nalog občinskega, mestnega in republiškega programa bomo združevali po enotni prispevni stopnji za vso Ljubljano iz bruto osebnih dohodkov po domicilnem principu.

– (Za izboljševanje kvalitete storitev in razvoj celodnevne osnovne šole predvidevamo tudi pridobivanje sredstev iz neposredne svobodne

menjave dela s TOZD.) V SKLADU Z MOŽNOSTMI BODO ŠOLE PRIDOBIVALE SREDSTVA TUDI Z NEPOSREDNO MENJAVO DELA.

– Sredstva za investicije (adaptacije, sanacije) bomo pridobivali iz sredstev investicijskega vzdrževanja in sredstev združene amortizacije nepremično in premičnin v Ljubljani.

3. Usmerjeno izobraževanje

V letih 1976–1980 so potekale priprave na reformo srednjega in visokega izobraževanja, ki so obsegale vsebinske, organizacijske in funkcionalne spremembe ter spremembe v družbenoekonomskih odnosih na področju izobraževanja. Ustanovljene so bile posebne izobraževalne skupnosti v katerih se povečuje vpliv združenega dela na izobraževanje in usklajujejo interese in potrebe po usmerjenem izobraževanju. Občinska izobraževalna skupnost v preteklem planskem obdobju ni posvečala dovolj pozornosti problematiki srednjega izobraževanja, kar je vplivalo tudi na njegov prehod v usmerjeno izobraževanje.

V občini je lociranih največ srednjih šol v Ljubljani (v njih se izobražuje skoraj polovica vseh učencev v Ljubljani) ter 4 višje šole, 7 fakultet in 3 akademije.

V letu 1981 je bil realiziran prvi vpis v šole srednjega usmerjenega izobraževanja. Ker v tem letu mreža šol ni bila dokončno usklajena, se je naloga prenesla v leto 1982.

Izhajajoč iz osnovnega cilja usmerjenega izobraževanja bomo uresničili v obdobju 1981–1985 naslednje cilje:

– V občinski in mestni izobraževalni skupnosti bomo ugotavljali in usklajevali kadrovsko-izobraževalne potrebe združenega dela občine in mesta z zmogljivostmi izobraževalnih organizacij in s številom možnih udeležencev izobraževanja. Kadrovsko-izobraževalne potrebe bomo usklajevali tudi v posebnih izobraževalnih skupnostih in izobraževalni skupnosti Slovenije. Na enak način bomo obravnavali in usklajevali interese glede vsebine, oblike in organizacije vzgojnoizobraževalnih programov ter razmestitev le-teh v Ljubljani, regiji in republiki.

– V občini bomo razvijali na srednjih šolah vzgojnoizobraževalne programe kulturno-umetniške, družboslovne, pedagoške, elektrotehnične, ekonomske, zdravstvene, farmacevtske, UPRAVNO ADMINISTRATIVNE, TRGOVINSKE ter gostinsko-turistične usmeritve.

– Vzpodbujali in razvijali bomo neposredno sodelovanje med vzgojnoizobraževalnimi organizacijami in organizacijami združenega dela, tako v samoupravnih organih šol kot tudi pri zagotovitvi izvajanja praktičnega pouka in delovne prakse učencev, pri oblikovanju vzgojnoizobraževalnih programov ter razvijanju družbenoekonomskih odnosov.

– Za izboljšanje materialnih pogojev dela in kvalitete pouka bomo razvijali družbenoekonomske odnose na osnovi svobodne menjave dela v posebnih izobraževalnih skupnostih in izobraževalni skupnosti Slovenije ter z neposredno menjavo dela med izvajalci in uporabniki.

– Vzgojnoizobraževalne organizacije bodo z ustreznimi ukrepi za izboljšanje organizacije in pogojev izvajanja vzgojnoizobraževalnega procesa in uvajanjem novih pedagoških in didaktičnih metod pripomogle k izboljšanju kvalitete pouka in pogojev izobraževanja.

– Za uveljavljanje vloge in odgovornosti občinske izobraževalne skupnosti in področju usmerjenega izobraževanja bomo dogradili samoupravno organiziranost, razširili vsebino in naloge njenega delovanja ter vzpodbujali sodelovanje delegatov in naloge njenega

delovanja ter vzpodbujali sodelovanje delegatov v občinski izobraževalni skupnosti z delegati v tistih posebnih izobraževalnih skupnostih, katerih izvajalci in uporabniki so v občini.

– Za uskladitev izobraževalnih zmogljivosti s kadrovske potrebe združenega dela bodo vse OZD v občini izdelale letne, srednjeročne in dolgoročne kadrovske plane. Zagotovili bomo usklajevanje kadrovskega plana in jih upoštevali pri poklicnem usmerjanju in informiranju mladine ter izvajali temu ustrezno politiko štipendiranja.

– V proces načrtovanja in usklajevanja se bodo aktivno vključili poleg družbenopolitične skupnosti, POSEBNIH IZOBRAŽEVALNIH SKUPNOSTI in občinske izobraževalne skupnosti tudi samoupravna skupnost za zaposlovanje, družbenopolitične organizacije in drugi družbenopolitični dejavniki, (v občini.)

– S pomočjo Zavoda za šolstvo SRS bomo zagotovili stalno strokovno izpopolnjevanje pedagoškega kadra in boljšo strokovno kvaliteto pouka (Z ustreznimi dogovori in sporazumi bomo zagotovili minimalne življenjske pogoje pedagoškim delavcem.)

4. Raziskovalna dejavnost

V preteklem srednjeročnem obdobju je bila vsebina dela občinske raziskovalne skupnosti (ORS) usmerjena predvsem v naslednje naloge: vključevanje v razprave o osnutku in predlogu republiškega zakona o raziskovalni dejavnosti, uresničevanje in dograjevanje delegatskih odnosov v ORS, v lastno raziskovalno delo (tečeta dva projekta in sicer: Metodologija ugotavljanja raziskovalnih potreb v OZD, KS in SIS ter inovacijski procesi v združenem delu). Ključni problemi ORS so: nizka stopnja osveščenosti o vlogi raziskovalne dejavnosti v družbenem razvoju, nezainteresiranost uporabnikov in izvajalcev za dolgoročne in vsebinsko premišljeno sodelovanje v raziskovalnih projektih ter dejstvo, da ORS deluje brez materialne osnove za financiranje raziskovalnega dela. ORS Center tudi ni bila zastopana preko delegatov v nobeni področni raziskovalni skupnosti, čeprav je združevala 11,9% vseh sredstev, ki so jih za raziskovalno dejavnost v letu 1979 prispevale vse slovenske občine.

Z ustanovitvijo Mestne raziskovalne skupnosti v letu 1981 bo tudi vloga ORS trdneje določena zlasti pri pospeševanju in samoupravnem dogovarjanju o tistih raziskovalnih projektih, ki so namenjeni razvoju tehnologije, samoupravnih odnosov in splošnih bivalnih pogojev v občini in skupnim raziskovalnim projektom na ravni mesta. V letu 1981 je bila prvič uvedena prispevna stopnja za financiranje občinskega programa raziskovalne dejavnosti. Vir sredstev za to dejavnost je dohodek.

Temeljni cilji in naloge raziskovalne dejavnosti v srednjeročnem obdobju 1981–1985 so:

– Stalno povečevanje deleža lastnega znanja v razvoju tehnologije v združenem delu, in pri zaščiti človekovega okolja;

– Sistematično načrtovanje raziskovalnih nalog in projektov, ki bodo pokrivali naslednja področja: varstvo okolja, prometno-tehnično in poselitveno ureditev s poudarkom na revitalizaciji; reševanje problemov tehnoloških postopkov, ki onesnažujejo ali kako drugače negativno vplivajo na kvaliteto okolja, problematiko starostne in socialne strukture prebivalcev občine;

– Opredelitev vloge in pomena ORS v programih raziskav, ki zajemajo širši interes uporabnikov;

– Organizacije združenega dela v občini in drugi družbeni subjekti bodo morali opredeliti potrebe po raziskovalni dejavnosti;

– Razvoj, spremljanje in pospeševanje (ter nagrajeva-

nje) inovativne dejavnosti v povezavi z OZD na območju občine;

– ORS bo dala poseben poudarek raziskavam, ki so povezane z razvojem delegatskega sistema obveščanja delegatov na vseh ravneh;

– ORS se bo vključevala s konkretnimi predlogi tudi v raziskave mestnega pomena, ki kratkoročno in dolgoročno raziskujejo vse razsežnosti dela in bivanja občanov v Ljubljani;

– OBČINSKA RAZISKOVALNA SKUPNOST BO AKTIVNO SODELOVALA PRI POSPEŠEVANJU TEHNIČNE KULTURE MLADIH;

Omenjene cilje in naloge bomo uresničili s tako delovno organiziranostjo izvajalcev, ki bo izločevala prekrivajoče programe z interdisciplinarnimi pristopi ter z vključitvijo raziskovalnih potreb, predvidenih načinov njihovega izvajanja (neposredna svobodna menjava dela) v planske dokumente samoupravnih organizacij in skupnosti.

5. Kultura

Čeprav je opremljenost občine Center s kulturnimi objekti nadpovprečno dobra (3 splošno izobraževalne knjižnice, ki so se v letu 1981 in dokončno v januarju leta 1982 združile v Knjižnico Otona Župančiča, 60 specialnih strokovnih knjižnic s 640.000 knjigami, 5 kinematografov, 6 gledališč, 4 galerije, 8 muzejev, delavska univerza), večina teh objektov služi potrebam delovnih ljudi in občanov vseh ljubljanskih občin in širšega prostora. Vendar je za preteklo obdobje značilno razvijanje takih oblik kulturnega in umetniškega delovanja, ki zadovoljujejo potrebe občanov občine Center. Premalo pa je bilo storjenega za globljo in trajnejšo povezavo med naštetimi institucijami in neprofesionalnimi oblikami kulturnega delovanja, ki so mnogokrat bile potisnjene ob rob dogajanja. Poseben problem, ki se je v preteklem obdobju še zaostril, pa je veliko število spomenikov I. kategorije in drugih spomenikov in obeležij v občini, ki jih je krepko načel zob časa ali pa so postali za delo in bivanje nefunkcionalni, včasih celo življenjsko nevarni.

Temeljni cilji kulturno-umetniškega delovanja v obdobju 1981–1985 v občini Center so naslednji:

– Stalno bomo izboljševali vsebinske povezave med poklicno in amatersko dejavnostjo,

– Zagotavljali bomo pogoje dela za nepoklicno kulturno dejavnost;

– Organizirano bomo večali število obiskovalcev vseh kulturnih prireditiv v Ljubljani;

– Kulturno-umetniška društva bomo vključevali v program Cankarjevega doma in zagotovili sodelovanje občinske kulturne skupnosti pri začetku delovanja informativno-dokumentacijskega centra Cankarjevega doma;

– Vzdrževali bomo doseženo raven knjižničarstva;

– Skrbeli bomo za vzdrževanje in postavljanje novih spomenikov in obeležij na območju občine;

– (povečali bomo število kulturno-umetniških društev.) **VKLJUČEVALI BOMO ČIM VEČJE ŠTEV O OBČANOV V OBSTOJEČA KULTURNOUMETNIŠKA DRUŠTVA IN SKUPINE V OBČINI;**

– Ustanovili bomo kulturna društva na šolah in v dijaških domovih, kjer še niso zaživele;

– V vseh večjih OZD v občini bomo s pomočjo občinske kulturne skupnosti, Zveze kulturnih organizacij občine in že ustanovljenih društev (ustanavljali kulturno-umetniška društva, zbornice itd.) **POSPEŠEVALI VKLJUČEVANJE ČIMVEČJEGA ŠTEVILA DELOVNIH LJUDI V KULTURNOUMETNIŠKA DRUŠTVA V DELOVNIH ORGANIZACIJAH.**

(– Vsa društva bodo preko občinske kulturne skupnosti in organizacij združenega dela s področja kulture v občini vključevali v delovanje Cankarjevega doma (v petih letih 60 terminov)).

PROGRAME DRUŠTEV, KUD V OZD IN ŠOLSКИH KULTURNOUMETNIŠКИH DRUŠTEV BOMO PREKO ZVEZE KULTURNIH ORGANIZACIJ LJUBLJANA-CENTER, DBČINSKE KULTURNE SKUPNOSTI IN ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA S PODROČJA KULTURE V OBČINI, VKLJUČEVALI V LETNE PROGRAME CANKARJEVEGA DOMA (PREVIDOMA 60 TERMINOV V PETIH LETIH).

– Organizacije združenega dela ter ljubljanski Zavod za spomeniško varstvo bodo sodelovali v programu Ljubljanske kulturne skupnosti pri investicijskem vzdrževanju, restavriranju in revitalizaciji objektov pod spomeniškim varstvom in drugih kulturnih objektov.

6. Telesna kultura

Od vseh ljubljanskih občin ima občina Center najbolj neugodne naravne pogoje za telesnokulturno vadbo. Stanje se je v preteklem srednjeročnem obdobju še poslabšalo, saj so z večjo gostoto zazidave in vse gostejšim prometom razmere za telesnokulturno vadbo postale že skoraj nemogoče. Občina Center je s telesnokulturnimi površinami 0,16 m² na prebivalca, na zadnjem mestu med občinami v SR Sloveniji.

V preteklem obdobju smo reorganizirali OBZTK v ZTKO in spremenili tekmovalne sisteme, kar je povzročilo določeno stagnacijo in odpore v izvajanju začrtanih usmeritev na področju celotne telesne kulture. V zadnjih dveh letih pa je telesnokulturna dejavnost zaživela tako, da se ZTKO ubada s težavami v financiranju množično telesnokulturne vadbe.

Glede na doseženi razvoj telesne kulture v občini Center bomo skušali doseči v srednjeročnem razdobju 1981–1985 naslednje cilje:

– Poglobljali bomo samoupravno organiziranost v telesni kulturi. V samoupravne organe bodo OTKO in TOZD imenovali take delegate, ki bodo tvorno sodelovali v njihovem delovanju. Krajevne skupnosti in SITKS bodo ustanovile rekreacijske komisije, ki bodo postale okvir in mesto usklajevanja programa množične telesne kulture v krajevni skupnosti. Zveza telesnokulturnih organizacij bo podpirala delovanje tistih OTKO, ki bodo izvajale množične rekreacijske programe;

(– Vključevali bomo amaterske strokovnjake in organizacijske kadre v delo telesne kulture.)

– Razvijali bomo množično rekreacijske programe.

(– Izvajali bomo usmeritve v vrhunskem športu.)

– Zagotovili bomo telesnokulturno vadbo na mejnih področjih: SITKS bo sklepala samoupravne sporazume s skupnostjo otroškega varstva za telesnokulturno vadbo predšolskih otrok, z izobraževalno skupnostjo za izvajanje programa ŠŠD na vseh ravneh izobraževanja in s skupnostjo zdravstvenega varstva za preventivno zdravstveno varstvo športnikov in aktivnih udeležencev v rekreacijskih programih.

– Vključevali bomo amaterske strokovnjake in organizacijske kadre za delo v telesni kulturi. SITKS si bo prizadevala pridobiti amaterske strokovnjake in organizacijske kadre za zagotavljanje vrednotenja amaterskega dela, s kontinuiranim izobraževanjem ustreznega kadra v OTKD in TOZD.

– Razvijali bomo množične rekreacijske programe. ZTKO, ki bodo izvajali programe telesnokulturnega minimuma (hoja, tek plavanje, osnovne gimnastike in igre z žogo) in programe telesnokulturnih akcij;

– izvajali bomo usmeritve v vrhunski šport. SITKS bo s svojim delom omogočila prehajanje športnikov iz nižjih v višje selekcije ter si pridobila večji vpliv pri odločanju o ključnih problemih v vrhunskem športu.

– Sanirali in zgradili bomo športnorekreacijske objekte. SITKS bo skupaj z vsemi zainteresiranimi pristopila (h gradnji telesnokulturnih objektov, ter rezervacij) K REZERVAČIJI preostalih možnih prostorov za telesnokulturne namene v skladu s programom.

7. Zdravstveno varstvo

Zdravstveno varstvo v občini Center se je v preteklem planskem obdobju razvijalo v okviru možnosti. Glede na prostorsko pogojenost je večina ljubljanskih zdravstvenih organizacij lociranih v občini Center storitve teh ustanov pa v veliki meri koristijo delovni ljudje in občani drugih ljubljanskih občin. Zaradi medobčinskega ali republiškega značaja je omejen tudi neposredni vpliv občinske zdravstvene skupnosti na delovanje teh organizacij tudi kadar jih koristijo uporabniki iz občine Center.

Lahko trdimo, da so kadrovske in prostorske zmogljivosti vseh oblik zdravstvenega varstva primerno zadovoljevale potrebe občanov, posebej glede na tendenco upadanja števila prebivalstva. Kljub takemu stanju pa je tudi v Centru osnovno zdravstveno varstvo premalo usmerjeno v preventivo, potrebovalo pa bi tudi večji obseg dispanzerskega dela in medicine dela.

Med prednostnimi nalogami na področju zdravstvenega varstva ni bila uresničena funkcionalna povezava med osnovnim, specialističnim in bolnišničnim zdravstvenim varstvom, čeprav bi bilo to na območju zdravstvene skupnosti Center lažje izvedljivo zaradi lokacijske bližine posameznih organizacij.

Že v prejšnjem srednjeročnem obdobju se je iz sredstev samoprispevka II začel graditi nov Zdravstveni dom Center, ki je bil dokončan leta 1982 in bo začel delovati v drugi polovici leta 1982.

Z upoštevanjem dosežene stopnje razvoja zdravstvenega varstva v občini in prisotnih problemov bomo skušali v srednjeročnem obdobju 1981–1985 doseči naslednje cilje:

– Nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov v občinski zdravstveni skupnosti s krepitvijo vloge uporabnikov in izvajalcev zdravstvenega varstva pri zagotavljanju zadovoljevanja potreb;

– Uveljavljanje svobodne menjave dela in razširitev neposredne svobodne menjave dela v zdravstvu, zagotovitev boljšega osnovnega zdravstvenega varstva neposrednim proizvajalcem;

– Boljše delovanje osnovnega zdravstvenega varstva z organizacijskega doktrinarne vidika z uveljavitvijo dispanzerskih metod dela in preventivnega zdravstvenega varstva;

– Funkcionalno povezovanje osnovnega, specialističnega in hospitalnega zdravstvenega varstva v celoto, ki bo omogočila hitro in učinkovito zdravstveno varstvo za vse uporabnike;

– Zmanjšanje obsega izostajanja od dela:

– (Ohranitev doseženih kadrovskih in delovnih normativov);

– Uvedba kvalitativnih sprememb v delovanju osnovnega zdravstvenega varstva bo pripomogla k boljšemu zdravstvenemu varstvu občanov. Prehod kurativnega na preventivno usmerjenost splošnih ordinacij, več medicine dela in dispanzerskih metod, bi lahko neposredno zmanjšalo odstotek izostajanja od dela;

– Uvedba načinov in postopkov za povezavo vseh treh oblik zdravstvenega varstva.

– Uvedba zdravljenja na domu z zagotavljanjem nege na domu bo pripomogla k prestrukturiranju stroškov zdravstvenega varstva v korist osnovnega zdravstvenega varstva:

– Postopoma bomo uvajali izmensko delo za vse profile zdravstvenih delavcev in si prizadevali za pre-

težno opravljanje dela v rednem delovnem času;

– Povečali bomo obseg neposredne svobodne menjave dela s poudarkom na preventivni dejavnosti;

– Priprijeli bomo programe za organiziranje zdravstvene dejavnosti v pogojih ljudske obrambe in družbene samozaščite ter v izrednih razmerah;

– V tem srednjeročnem obdobju bo občina Center pridobila nov zdravstveni dom, ki bo združeval dejavnost, za katere je smotrna centralna organiziranost (specialistično otroško in šolsko zdravstveno varstvo, dispanzer za žene, nekatere specialistične dejavnosti v okviru osnovnega zdravstvenega varstva).

Predvideni obseg novega zdravstvenega doma je 10.000 m². Drugih objektov osnovnega zdravstvenega varstva v tem obdobju ne bomo gradili.

Tudi v srednjeročnem obdobju 1981–1985 bo neposredna participacija uporabnikov za zdravstvene storitve ostala eden od virov sredstev zdravstvenih delovnih organizacij.

8. Socialno varstvo

Skupnost socialnega varstva je bila ustanovljena z namenom, da koordinira dejavnost vseh tistih samoupravnih interesnih skupnosti, ki s svojim delovanjem skrbijo za uresničevanje socialne varnosti delovnih ljudi in občanov.

Zaradi pozne ustanovitve, kadrovskih težav, predvsem pa zaradi zahtevnosti koordinativne vloge skupnosti, so bili cilji skupnosti socialnega varstva uresničeni le v manjši meri. Poudariti pa je treba, da tudi skupnosti, ki s združene v skupnost socialnega varstva, v okviru te skupnosti ne usklajujejo problemov. Neučinkovito organizirano je bilo tudi vertikalno povezovanje občinske z mestno skupnostjo socialnega varstva.

Ker skupnost socialnega varstva ni opravila v celoti nalog iz preteklega obdobja, ostajajo cilji v večji meri isti tudi za novo plansko obdobje 1981–1985:

– Usklajevanje in poenotenje meril za vse oblike socialnih pomoči;

– V okviru (občinske skupnosti socialnega varstva bo v sodelovanju s Centrom za socialno delo-občine Center) SKUPNE STROKOVNE SLUŽBE OBČINSKIH SIS ZDRAVSTVA IN SOCIALNEGA VARSTVA LJUBLJANA BO uvedena enotna evidenca prejemnikov družbeno denarnih pomoči. Sproti bomo spremljali učinke socialnih korektivov. Skupnost socialnega varstva bo predlagala ukrepe v primeru kopičenja socialnih pomoči pri posameznem upravičencu v takem smislu, da bodo pomoči za prejemnike stimulativne v njegovem prizadevanju, da si z lastnimi viri zagotovi boljši materialni položaj;

– Zagotovitev zadovoljevanja skupnih potreb tistim družbenim skupinam, katerim je potrebna posebna družbena skrb.

– Izdelan bo pregled pravic in ugodnosti, ki so bile na različnih področjih uzakonjene za borce NOB. Pregled teh pravic bo osnova za ugotavljanje njihovega uresničevanja.

– Vse skupnosti, ki se združujejo v socialnem varstvu bodo v okviru te skupnosti usklajevale tiste dele svojih programov, ki so skupni vsem ter mejne dejavnosti. V primeru potrebe po skupnem reševanju problemov se bodo povezovale tudi z ostalim SIS družbenih in gospodarskih dejavnosti;

– Občinska skupnost socialnega varstva bo v okviru mestne skupnosti sodelovala pri uresničevanju koordinativne vloge pri izgradnji varstveno delovnega centra za duševno prizadete občane.

9. Socialno skrbstvo

Dogovor občinskih skupnosti socialnega skrbstva v Ljubljani, da v srednjeročnem obdobju 1976–1980 poenotijo materialne možnosti vsake izmed njih, je za

Skupnost socialnega skrbstva občine Center, ki je med vsemi dosegla najvišji nivo, pomeni počasnejšo rast standarda kot v prejšnjem srednjeročnem obdobju.

Na področju socialnega skrbstva je bila v letu 1981 sprejeta vrsta ukrepov z namenom, da bi zaščitili življenjski standard posameznikov in družin z najnižjimi prejemki. Dodeljuje se vrsta družbenodenarnih pomoči, od leta 1981 dalje se opaža trend naraščanja upravičencev do teh pomoči.

Dejavnost CSD občine Center je bila v tem srednjeročnem obdobju osredotočena na kvalitativni razvoj dejavnosti. Pričeli smo opravljati nove zakonske določene oblike preventivnega dela (zakonsko in predzavodno svetovanje, delo z obsojenimi osebami med in po prestani kazni idr.). Referatski način dela (delo na posameznih področjih npr. rejništvu, posvojitve itd.) samo dopolnjevali z delom neposredno v KS. S tem je CSD Center ob nespremenjenem številu strokovnih delavcev poleg kurativnih posegov v sodelovanju s šolami, vrtci delovnimi organizacijami ter socialno-zdravstvenimi komisijami v KS preprečevali nastajanje in zaostrovanje socialne problematike v KS.

Starostna struktura občanov (17% ljudi je starih preko 65 let) je pogojevala intenzivno skrb za starejše; v domovih za starejše v občini Center je 469 posteljnih kapacitet. Občani Centra zasedajo 59% teh kapacitet, vključeni pa so tudi v druge domove v Ljubljani in Sloveniji. Dom Tabor-Poljanje je poleg domskega varstva organiziral tudi razne oblike izvedomske dejavnosti (družbena prehrana idr.).

Specifičnost občine Center je tudi v velikem številu rejencev. Zgoščenost samskih domov in populacija v najstarejšem delu Ljubljane pogojujeta veliko število intervencij socialnega skrbstva za oddajo otrok v rejo (v letih od 1976 do 1978 123 povprečno letno). V večini primerov je vzrok za oddajo otroka v rejo zgolj nerešeno stanovanjsko vprašanje. Velik problem je tudi v pridobivanju ustreznih rejniških družin.

V srednjeročnem obdobju 1981-1985 bomo uresničevali naslednje cilje:

- Krepili bomo preventivno delovanje z oblikami svetovalnega dela, s povezovanjem s krajevnimi skupnostmi in delovnimi organizacijami;

- **SOCIALNO OGRŽENIM POSAMEZNIKOM IN DRUŽINAM, KI SI SAMI NE MOREJO ZAGOTAVLJATI SOCIALNE VARNOSTI, BOMO ŠE NADALJE ZAGOTAVLJALI DRUŽBENODENARNE POMOČI;**

- Širili bomo program skrbi za starejše občane;
- Pridobivali bomo nove rejniške družine;
- Razvijali bomo strokovno analitična dela;
- Tudi v srednjeročnem obdobju 1981-1985 bomo nadaljevali s konceptom polivalentnega načina dela (poleg svojega področja strokovni delavci obvladujejo tudi celotno socialno problematiko v posamezni KS). S povezovanjem s šolami, vrtci in delovnimi organizacijami ter socialno zdravstvenimi komisijami bomo skušali socialne probleme registrirati že dovolj zgodaj, da bi bil strokovni ukrep lahko učinkovit v čim večji meri;

- Center za socialno delo bo tudi v popoldanskem času razvijal oblike svetovanja v zakonski svetovalnici.

Za ustrezno popularizacijo te oblike bomo povečali njeno preventivno vlogo;

- Dom upokojencev Tabor-Poljane bo razširil program izvedomskih dejavnosti z večjimi kapacitetami družbene prehrane za izvedomske abonente, z organiziranjem dnevnega varstva starejših občanov in ob evidentiranju potreb tudi z nudenjem možnosti servisnih uslug (npr. pranje, likanje perila) ter razvažanjem hrane na dom;

- V sodelovanju s humanitarnimi organizacijami in društvi ter socialno-zdravstvenimi komisijami v KS bomo evidentirali vse občane, ki bi pomoč oziroma nego na domu potrebovali. Oblike pomoči bomo razvijali s podmladkom RK ter sosedsko pomočjo;

- V primeru potrebe po strokovni negi se bomo povezovali s patronažno zdravstveno službo;

- V mestni skupnosti socialnega skrbstva bomo skušali doseči dogovor o prednostnem vključevanju rejencev VVO, s čimer bi zagotovili možnost rejništva v družinah kjer bi bila zaposlena oba rejnika. Za tako obliko rejništva je v Ljubljani veliko zanimanje;

- Z angažiranjem mater, njihovih delovnih organizacij in stanovanjske skupnosti bomo skušali zmanjšati število rejencev, predvsem v primeru, če bo razlog za oddajo otroka v rejo zgolj nerešen stanovanjski problem;

- Nadaljevali bomo s pripravami občasnih strokovnih analiz posameznih problemov za lastno strokovno izpopolnjevanje ter za poglobljeno predstavljanje problematike socialnega skrbstva delegatom.

10. Zaposlovanje

V Ljubljani in v občini smo v minulem planskem obdobju zaposlovali ekstenzivno. V izboljšanju kvalifikacijske strukture ni bilo bistvenih premikov. Število brezposelnih ni bilo veliko. V zadnjem letu planskega obdobja je Skupnost za zaposlovanje pričela z usklajevanjem letnih bilanc zaposlovanja v občini. Ta akcija je ponovno potrdila slabo kvaliteto kadrovskega načrtovanja v TOZD, težnje po nadaljnjem ekstenzivnem zaposlovanju in velike primanjkljaje nekaterih poklicev.

Določila sprejetega samoupravnega sporazuma o izvajanju minimalnih standardov se niso uresničila v celoti. Poklicno usmerjanje, v katero je bila zajeta celotna generacija v osnovni in srednji šoli, ni dalo pričakovanih rezultatov. Razlike med potrebami organizacij združenega dela in prilivom iz šol so še naprej velike. S povečanjem števila kadrovskega štipendij je bil dosežen napredek na področju štipendiranja. Pokazali so se tudi prvi rezultati novih zakonskih določil pri usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb.

Vračanje in zaposlovanje delavcev z začasnega dela v tujini ni bilo obsežno.

Z ustanovitvijo in delovanjem občinske skupnosti za zaposlovanje je bila omogočena večja kvaliteta na področju zaposlovanja.

V srednjeročnem obdobju 1981-1985 bomo na področju zaposlovanja uresničili naslednje cilje:

- Občinsko skupnost za zaposlovanje bomo usposobili v mesto samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja na področju kadrovske politike ter s tem v učinkovit in kreativen subjekt, ki bo vplival na odpravo negativnih pojavov na tem področju.

- Delo bo ob enakih pogojev dostopno vsem delavcem in dosledno bomo izvajali enakopravno vključevanje delavcev v združeno delo.

- Dosledno bomo izvajali določila samoupravnega sporazuma o zaposlovanju in minimalnih standardih.

- Zagotovili bomo tak gospodarski razvoj, da bo razširjena reprodukcija temeljila na večjem deležu nove tehnologije in modernizacije, ki bo zahteval manj delavcev in višjo izobrazbeno strukturo zaposlenih. Stroške za zagotovitev minimalnih standardov bomo vgrajevali v razširjeno reprodukcijo.

- Kadrovske načrtovanje v organizacijah združenega dela bo dobilo mesto in vlogo, ki ustreza njegovemu pomenu, kadrovske plani pa bodo postali integralni del razvojnih programov združenega dela.

- Zagotovili bomo sodelovanje z drugimi SIS na področja družbenih dejavnosti pri usposabljanju in za-

poslovanju invalidov, izobraževanju, svetovanju in pripravljanju na zaposlitev ter zgotavljanju socialne varnosti invalidnih oseb.

– Z novo samoupravno organiziranostjo skupnosti za zaposlovanje in vsebino njenega dela bomo dosegli višjo kvaliteto sporazumevanja in dogovarjanja ter usklajevanja problematike na področju zaposlovanja in kadrovkse politike.

– Z izdelovanjem zaposlitvenih bilanc v občini in kadrovskih načrtov v sleherni organizaciji združenega dela in nujenem strokovne pomoči le-tim pri planiranju kadrovskih potreb bomo vplivali na odpravo negativnih pojavov na področju zaposlovanja (stopnje rasti zaposlovanja, pogoji zaposlovanja, neuskklajenost strukture zaposlovanja itd.).

– Skladno s prestrukturiranjem ljubljanskega gospodarstva bo skupnost za zaposlovanje spodbujala in organizirala v sodelovanju z organizacijami združenega izobraževanja za prekvalifikacijo, dokvalifikacijo in druge oblike izobraževanja zaposlenih delavcev.

– Skupnost za zaposlovanje bo povprečno leto zagotovila 120 osebam socialno varnost in 20 osebam denarno pomoč.

– V usposabljanje in zaposlovanje bo zajetih povprečno letno 50 invalidnih oseb.

– Za brezposelne (povprečno 50 letno), ki jih ni mogoče zaposliti brez priprave za zaposlitev, bo organizirano usposabljanje in izobraževanje.

– Za zadovoljevanje kadrovske-izobraževalnih potreb v okviru usmerjenega izobraževanja bo skupnost organizirala poklicno informiranje in svetovanje skupaj z izvajalci usmerjenega izobraževanja vsako leto za celotno osnovnošolsko in srednješolsko generacijo ter sodelovanje in koordinaciji vpisa v srednje in visoke šole. Organizirano bo tudi svetovanje za kandidate za študij ob delu.

– Pri določanju in izvajanju štipendijske politike ter razdeljevanju štipendije se bo skupnost zavzemala za štipendije, ki bodo izhajale iz kadrovskih potreb združenega dela. Tako bo omogočena trdnejša povezava politike štipendiranja in zaposlovanja.

IX. RAZVOJ NA DRUGIH PODROČJIH

1. Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita

Sstavni del celotnega družbenopolitičnega in družbeno-ekonomskega razvoja občine, krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, temeljnih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter samoupravnih interesnih skupnosti je nadaljnja krepitev in razvoj obrambne in zaščitne pripravljenosti in usposobljenosti v skladu s sprejetimi načrti za vodenje vseh oblik splošne ljudske obrambe, za delovanje v primeru naravnih in drugih hudih nesreč in za odpravljanje izrednih razmer. Obrambne in samozaščitne priprave so sestavni del razvoja vseh udeležencev splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite in kot take tudi sestavni del njihovih planskih dokumentov.

Temeljne naloge na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite so:

– ažuriranje, dopolnjevanje in dograjevanje obrambnih in varnostnih načrtov;

– posodobljanje teritorialne obrambe iz vzgoje ter urjenje enot in štabov teritorialne obrambe;

– organiziranje, opremljanje in usposabljanje enot in štabov civilne zaščite;

– organiziranje, usposabljanje in opremljanje narodne

zaščite v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela;

– opremljanje, oboroževanje in usposabljanje organov in organizacij občine za delovanje v izrednih in vojnih razmerah;

– vzgoja in izobraževanje delovnih ljudi in občanov za obrambo in zaščito;

– pridobivanje mladih za vojaške šole in obrambne poklice;

– zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za nadaljnji razvoj in učinkovitost delovanja sistema družbene samozaščite.

Sredstva za izvajanje obrambnih priprav v višini 0,5% od narodnega dohodka obsegajo: proračunska sredstva, sredstva, ki jih na podlagi posebnega samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje skupnih nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v Ljubljani združujejo temeljne organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti in delovni ljudje, ki samostojno z osebnim delom opravljajo dejavnost z delovnimi sredstvi, ki so last občanov in delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno opravljajo poklicno dejavnost in se jim po zakonu o davkih občanov ugotavlja dohodek, kot tudi sredstva, ki jih temeljne organizacije združenega dela in druge organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti namenijo za izvajanje lastnih obrambnih priprav.

Uresničevanje srednjeročnega načrta bodmo določali z vsakoletnimi načrti odvisno od rasti narodnega dohodka in ugotovljenih potreb na posameznih področjih obrambnih in zaščitnih priprav.

2. Informacijski sistem

Sredstva javnega obveščanja bodo zagotovile celovit sistem informiranja delavcev v združenem delu in občanov o vseh dogajanjih za njihovo odločanje ter uresničevanje njihovih pravic in dolžnosti. Potrebe združenega dela, krajevnih skupnosti po ažurnih informacijah in podatkih bo pokrival mestni informacijski center in drugi obstoječi informacijski sistemi.

Na področju evidenc, ki se nanašajo na občana, bomo na osnovi matične številke občana uskladili vse evidence, ki se nanj nanašajo pri različnih nosilcih sistema informiranja in s tem dosegli poenostavitev uveljavljanja posameznih pravic občanov.

Ob popisu prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj se bomo organizirali tako, da bomo za podatke, ki jih bomo ob tem pridobili, vzpostavili tudi ustrezne sistema za vzdrževanje podatkovne baze.

V naslednjih petih letih bomo organizacijsko, kadrovsko in prostorsko usposobili informacijsko-dokumentacijske centre. Računalniška mreža občin in mesta Ljubljane bo s koordiniranim delom in enotno zasnovanimi programi omogočala hitrejši pretok informacij ter se vključila v posodabljanje upravnih postopkov.

3. Krajevne skupnosti

V preteklem srednjeročnem obdobju so se obstoječe krajevne skupnosti organizirale na podlagi referenduma v 12 krajevnih skupnostih: Ajdovščina, Kolodvor, Josip Prašnikar, Gradišče, Poljane, Nove Poljane, Prule, Stara Ljubljana, Trg osvoboditve, Stari Vodmat, Tabor in Ledina.

Novo ustanovljene KS se morajo ustrezno organizirati, zagotoviti prostore in kadre tako, da bodo lahko dosledno združevale in uresničevale interese in potrebe občanov in delavcev v združenem delu na svojem območju.

Za delovanje KS in realizacijo njihovih nalog je potrebno zagotoviti tudi način financiranja z dograjevanjem celotnega sistema financiranja KS, ki mora temeljiti na samoupravnem načinu razvoja KS in TOZD, v katerih so krajin zaposleni ter v katerih so vključene KS preko delegatskega sistema.

4. Splošna poraba

Pri oblikovanju sredstev splošne porabe v letih 1981–1985 bomo zagotovili neposreden vpliv delavcev v OZD in občanov. V smislu gospodarske stabilizacije bomo racionalno in smotrno gospodarili z razpoložljivimi sredstvi in dokončali proces preoblikovanja splošne porabe tako, da se iz nje ne financirajo nobene obveznosti, za katere so ustanovljene interesne skupnosti. Sredstva bomo zagotavljali samo za tiste naloge, ki so z ustavo in zakoni opredeljeni kot funkcije družbenopolitičnih skupnosti.

Sredstva za financiranje splošne porabe bomo zagotavljali iz naslednjih virov:

- davek iz osebnega dohodka delavcev,
- davek od dohodka iz gospodarskih in poklicnih dejavnosti,
- davek od dohodka iz avtorskih pravic,
- davek od dohodka iz premoženja in premoženjskih pravic,
- davek na dediščne in darila,
- davek od premoženja,
- davek od skupnega dohodka občanov,
- posebni občinski davek od prometa proizvodov in od plačil za storitve,
- davek na promet nepremičnin,
- upravne, sodne in komunalne takse,
- denarne kazni.

Stopnje obveznosti občanov po posameznih virih proračunskih prihodkov bomo določali skladno z dogovorom o usklajevanju davčne politike v SR Sloveniji.

V okviru izvajanja davčne politike bomo izhajali iz naslednjih načel:

- Obveznosti plačevanja davkov bomo določali tako, da bomo trajno spodbujali zavezance k večji produktivnosti dela in izenačili pogoje glede obdavčevanja z delavci v združenem delu.
- Z doslednim ugotavljanjem doseženih dohodkov bomo zagotovili, da za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb sorazmerno več prispeva tisti, ki dosega višji dohodek.
- Z davčnimi olajšavami in oprostivami bomo vzpodbujali razvoj samostojnega osebnega dela, zlasti v deficitarnih obrtnih strokah.

X. SMERI IN OKVIRI ZA SPREJEMANJE UKREPOV ZA URESNIČEVANJE DRUŽBENEGA PLANA

Z družbenim planom opredeljujemo smeri in okvire za sprejemanje ukrepov za njegovo uresničevanje. Ukrepi temeljijo na pravicah, obveznostih in odgovornostih, ki so jih sprejele samoupravne organizacije in skupnosti v samoupravnih sporazumih in dogovoru o temeljih družbenega plana občine ter na pravicah občin in njenih organov.

1. Z uveljavljanjem kriterijev prestrukturiranja bomo usmerili razvoj gospodarstva občine v tiste dejavnosti, ki imajo primerjalne prednosti za razvoj.

Pri izboru investicij bomo upoštevali pogoje prestrukturiranja gospodarstva, ki so opredeljeni v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije in v

dogovoru o temeljih družbenega plana Ljubljane za obdobje 1981–1985, TER MNENJA PRISTOJNIH KOMISIJ Z OCENO INVESTICIJ.

Poleg pogojev, opredeljenih v republiškem in mestnem dogovoru, bomo OB UPOŠTEVANJU SPECIFIČNE STRUKTURE GOSPODARSTVA OBČINE upoštevali še naslednje kriterije:

- nadpovprečni dohodek na zaposlenega v primerjavi s panogo dejavnosti,
- izvozno aktivna proizvodnja, KI OBSEGA VSAJ 30% PROIZVODNJE NAMENJENE IZVOZU NA KONVERTIBILNO PODROČJE OB ISTOČASNEM POKRIVANJU UVOZA Z IZVOZOM,
- VEČJI DEVIZNI PRILIV PRI OPRAVLJANJU GOSTINSKO-TURISTIČNE DEJAVNOSTI
- združevanje dela sredstev za investicije s samoupravnimi sporazumi O NAMENSKEM ZDRUŽEVANJU SREDSTEV ZA INVESTICIJE,
- racionalno in produktivno zaposlovanje,
- razvijanje humanih oblik bivanja in dela,
- surovinska, energetska in transportna nezahtevnost,
- razvojno intenzivna proizvodnja,
- varovanje interesov splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite

2. Z boljše in učinkovitejšo izrabo obstoječih zmogljivosti bomo v pogojih izvajanja politike ekonomske stabilizacije in krepitev ekonomskih zakonitosti v gospodarstvu zagotavljali (skupaj z rezultati novih investicij stabilno) rast družbenega proizvoda po stopnji (2,4%)¹ %.

Naložbe v nove zmogljivosti v dejavnosti industrije bodo usmerjene na področje elektronske, elektrooptične in elektromedicinske industrije, naložbe v obnovo in rekonstrukcijo pa bodo usmerjene na področje kovinsko-predelovalne industrije, papirno-predelovalne in grafične industrije.

Med drugimi dejavnostmi bodo imele prednost naložbe v trgovino na drobno, zunanjo trgovino, (gradbeni) inženiring, gostinstvo in turizem, malo gospodarstvo ter promet in zveze.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo sprejemale ukrepe za pridobivanje in usmerjanje kadrov, posodabljanje organizacije in tehnologije dela, popolnejšo izrabo in boljše vzdrževanje vseh delovnih zmogljivosti in povečevanje učinkovitosti strokovnih kadrov z njihovim razporejanjem na delu in naloge, ustrezna njihovi izobrazbi in usposobljenosti, z vrednotenjem njihovega dela ustrezno kvaliteti in količini dela in s stimuliranjem njihovih prizadevanj na področju inovacij, racionalizacij ter organizacijskih in tehnoloških izboljšav.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo sprejemale ukrepe za skrajno varčno in racionalno ravnanje s surovinami, reprodukcijskim materialom in vsemi vrstami energije ter ukrepe, s katerimi bodo sankcionirale odstopanja od dogovorjenih oblik in načina varčevanja s surovinami in energetskimi viri.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo sprejemale ukrepe za pravočasno in temeljito izvajanje sanacij v vseh tistih primerih, ko bodo poslovali z izgubo oziroma na meji rentabilnosti ter za opuščanje vseh nerentabilnih programov. V PRIMERIH, KO NI POGOJEV ZA SANACIJO ALI PREUSMERITEV PROIZVODNJE, OZIROMA EKONOMSKO UTEMELJENO POSLOVANJE V OKVIRU OBSTOJEČE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA, BO POTREBNA PREUSMERITEV DELAVCEV IN DRUŽBENIH SREDSTEV TEH ORGANIZACIJ V DRUGE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA Z EKONOMSKO UČINKOVITIMI RAZVOJNIMI PROGRAMI.

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Center bo dal pobudo za uvedbo družbenega varstva v tistih OZD, v poslovanju katerih bo prihajalo do bistvenih odstopanj od sprejete politike družbenoekonomskega razvoja na območju občine.

3. Rast osebne, skupne in splošne porabe bo zaostajala za 10% za rastjo družbenega proizvoda. (Tako bo v obdobju 1981-1985 gospodarstvo razpolagalo z več sredstvi za razširitev in izboljšanje materialne osnove dela), DA BI SE V TEM OMOGOČILA HITREJŠA RAST SREDSTEV ZA RAZŠIRITEV IN IZBOLJŠANJE MATERIALNE OSNOVE DELA OD RASTI DRUŽBENEGA PROIZVODA.

Konkretne oblike in načini zaostajanja rasti po posameznih vrstah porabe za rastjo družbenega proizvoda oziroma nominalne omejitve stopenj rasti v srednjeročnem obdobju bodo za vsako leto posebej določene v resoluciji o politiki uresničevanja družbenega plana.

4. OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti si bodo z združevanjem dela in sredstev, v pogojih omejenih dopolnilnih sredstev domačih in tujih bank, pogojih energetske in surovinske krize in pogojih zavrtega domačega in svetovnega gospodarskega razvoja, zagotavljale potrebne surovine in energijo, potrebna kreditna in devizna sredstva in trg za svoje izdelke in storitve. Pri združevanju sredstev bodo zasledovale tudi splošni družbeni interes za boljšo izrabo in hitrejšo preobrazbo gospodarske strukture občine.

OZD s področja trgovine se bodo dolgoročno dohodkovno in poslovno povezovala s proizvodnimi OZD ter na realnih in enakopravnih osnovah opredeljevala sovlaganja z njimi.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo omejena sredstva za razširjeno reprodukcijo združevale za skupne razvojne projekte. Uporabljale bodo vse oblike povezovanja med OZD ne glede na občinske, regionalne ali republiške meje.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo namenjale del razpoložljivih sredstev za reprodukcijo tudi za vlaganja v sklad za razvoj gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo ter sprejemale ukrepe za to, da bomo v okviru zakonsko dopuščenega 50% deleža, čim večji delež teh obveznosti poravnale z neposrednim združevanjem sredstev v konkretne razvojne programe OZD iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo.

5. Z intenzivnejšo in trajnejšo usmeritvijo v izvoz si bodo OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti z območja občine zagotavljale temeljne za svoj nadaljnji obstoj in razvoj, omogočale hitrejšo uveljavljanje kvalitetnih dejavnikov razvoja in prispevale svoj delež (k uresničevanju položaja SR Slovenije v devizni in plačilni bilanci SFR Jugoslavije) k izravnavanju devizne in plačilne bilance SFR Jugoslavije.

OZD zunanjetrgovinske dejavnosti se bodo v okviru SISEOT in Gospodarske zbornice Slovenije samoupravno povezovala za organiziran nastop v tujini. Intenzivirale bodo raziskavo trga, načrtovala skupno nastopanje na tujih trgih, zmanjševale stroške poslovanja ter združevale delo in sredstva s proizvodnimi OZD na osnovi skupnega deviznega prihodka oziroma dohodka.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo sistematično razvijale proizvodnjo blaga in storitev, ki bodo po obsegu, kvaliteti in sortimentu zagotavljale prodor na tuje trge, hkrati pa tudi zadoščale za pokrivanje potreb po tem blagu in storitvah na domačem trgu.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo HITREJE spreminjale regionalno usmerjenost zunanjetrgovinske menjave V KORIST KONVERTIBIL-

NIH PODROČIJ in povečevale delež menjave z deželami v razvoju. Dajale bodo prednost višjim oblikam menjave, pri uvozu pa SE USMERJALE LE V UVOZ REPRMATERIALA IN SUROVIN, OPREME TER REZERVNIH DELOV ZA ZAGOTAVLJANJE PROIZVODNJE ZA IZVOZ, uvoz blaga, široke potrošnje pa bodo omejile le na življenjsko nujne dobrine. S tem bodo v globalu dosegle rast izvoza blaga po stopnji (8) 10-letno, vrednost uvoza blaga pa ne bo presegala (1) 2-letne stopnje rasti.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo v OKVIRU RAZPOLOŽLJIVIH DEVIZNIH SREDSTEV pri uvozu tuje tehnologije dajale prednost tistim vrstam, pri katerih obstajajo možnosti njihovega nadaljnjega razvijanja v domačih razvojnih ORGANIZACIJAH.

6. Z izvajanjem politike produktivnega zaposlovanja bodo OZD povečale udeležbo produktivnosti v prirastu družbenega proizvoda na (58%) 60%.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo zaposlovala predvsem na proizvodnih delih in nalogah v prednostnih proizvodnih panogah in v tistih, ki bodo dosegale nadpovprečne rezultate v primerjavi z drugimi, omejevale pa bodo zaposlovanje na režijskih in administrativnih delih, tako da rast števil zaposlenih v obdobju 1981-1985 ne bo v globalu presegla stopnja (1,0%) 0,4%-letno.

Dodatno bodo lahko zaposlovala le tiste OZD, ki so prednostnega pomena za izvedbo planskih nalog, OZD, ki v skladu z izvozno orientacijo gospodarstva ustvarijo višji odstotek celotnega prihodka z izvozom blaga in storitev, in OZD, ki bodo z novo zaposlenimi delavci povečale izvoz.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo kot sestavni del razvojnih programov izdelovale tudi programe za prekvalifikacijo delavcev ter s tem zagotavljale prestrukturiranje zaposlenih, prav tako pa tudi preprečevale pojavljanje strukturne brezposelnosti v večjem obsegu.

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo sprejemale posebne programe za zaposlovanje štipendistov in pripravnikov, drugih mladih šolanih kadrov in za zaposlovanje invalidov. (Zaposlovanje upoko-jencev bodo predvidevale le v izjemnih primerih.)

Samoupravna skupnost za zaposlovanje v občini bo za usklajevanje potreb združenega dela po novih zaposlitvah izdelovala letne zaposlitvene bilance, ki bodo predstavljale konkretizacijo srednjeročnih opredelitev ob upoštevanju sprememb, ki jih narekujejo kvalitetni faktorji razvoja.

7. Na področju cen bomo vodili stabilizacijsko in selektivno politiko OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo cene urejevale samoupravno v okviru vsakoletne politike cen.

8. Pomembnejši ukrepi na posameznih področjih:
- Sklenili bomo družbeni dogovor o združevanju sredstev za izvajanje enotnega programa kmetijskih pospeševalnih skupnosti na območju Ljubljane in za izvajanje programa SIS za preskrbo.

- Na podlagi letnih prehrambnih bilanc, ki jih bo izdelala SIS za preskrbo Ljubljane, bomo sklepali dogovore o načrtovanem pridelovanju in proizvodnji živil za kritje potreb občanov.

(- Spremenili bomo status Komunalnega podjetja Ljubljana TOZD Živilski trg in TOZD Hladilnica DO Veleprodaja SOZD Mercator v preskrbovalno OZD. Z dohodkovnim povezovanjem OZD, ki so zainteresirane za prodajo na trgih, bo ta OZD združeval sredstva za razvoj živilskih trgov.)

- DEJAVNOST ŽIVILSKIH TRGOV BOMO USTREZNO SAMOUPRAVNO ORGANIZIRALI IN Z VKLJUČITVIJO

ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA ZAJINTERESIRANIH ZA PRODAJO NA TEH TRGIH, ZDRUŽEVALI SREDSTVA ZA RAZVOJ ŽIVILSKIH TRGOV.

– Dogovorili se bomo o graditvi IN OBNAVLJANJU trgovin za osnovno preskrbo na območju občine V OKVIRU RAZPOLOŽLJIVIH LASTNIH SREDSTEV ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA.

– V proizvodnji bomo ohranili delovna mesta za realizacijo programov tehnološko sodobne, ekonomsko učinkovite in prostorsko skladne proizvodne dejavnosti na obstoječih proizvodnih lokacijah.

– S sprotnim ugotavljanjem stanja in potreb občanov po posameznih KS in sprejemanjem ustreznih ukrepov bomo vzpodbujali razvoj deficitarnih dejavnosti drobnega gospodarstva.

– KOORDINACIJO IN USKLAJEVANJE VSEH PROGRAMOV IN PLANOV PRI UREJANJU STAVBNIH ZEMLJIŠČ TER ENOTNO STAVBNO ZEMLJIŠKO POLITIKO OBČINE IN MESTA BOMO ZAGOTOVILI S PRIMERNO ORGANIZIRANOSTJO V SKLADU Z NOVIM ZAKONOM O STAVBNIH ZEMLJIŠČIH V LETU 1983

– Na področju komunalnega gospodarstva bomo poglobljali sistem samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja med uporabniki in izvajalci komunalnih storitev. V skladu z zakonom o svobodni menjavi dela bodo izdelani standardi in normativi, na podlagi katerih bomo zagotavljali dogovorjeno kakovost komunalnih storitev ter na njihovi podlagi tudi ovrednotili programe enostavne in razširjene reprodukcije.

– Skrajšali bomo čas izdelave urbanistične dokumentacije, izvedbe postopka pridobivanja, priprave in urejanja stavbnega zemljišča in same graditve.

– Uveljavili in razvili bomo samoupravne družbeno-ekonomske odnose ter postopoma sistem družbeno usmerjene stanovanjske graditve opremljenih sosesk. Vsi udeleženci graditve posamezne soseske bodo sklenili samoupravni sporazum o gradnji.

– V skladu s sprejetimi načrti za prenovo mestnih predelov bomo pospeševali družbenoekonomsko prenovo starega mestnega jedra.

– Odpravljali bomo stanovanja VI. in VII. kategorije z gradnjo nadomestnih stanovanj.

– Izboljšali bomo vzdrževanje obstoječega stanovanjskega sklada s postopnim prehodom na ekonomske stanarine ter najemnine in z usmerjanjem sredstev amortizacije.

– Za razbremenitev prometa v središču mesta bomo pri realizaciji 10-letnega programa cest prednostno upoštevali izgradnjo obvoznih cest in tako dosegli preusmeritev tranzitnega prometa mimo mesta.

– Izdelali in izvajali bomo program postopnega preusmerjanja prometa z osebnimi vozili v mestu na mestni potniški promet.

– Z ureditvijo in razširitvijo parkirnih prostorov na obrobju mesta bomo razbremenili mestno središče prometa, v določenih delih mesta pa ga tudi v celoti prepovedali.

– Uredili bomo semaforizacijo in tako pripomogli k izboljšanju tekočega prometa.

– Sprejeli bomo zasnove enotnega mestnega in primestnega potniškega prometa.

– Uredili bomo kolesarske steze in peščne površine.

– S pripravo urbanistične in investicijske dokumentacije bomo omogočali začetek pripravljanih del pri etapni gradnji potniške postaje Ljubljana.

– Združevali bomo sredstva za gradnjo prometne infrastrukture.

– Za racionalnejše gospodarjenje bodo izvajalci na

področju družbenih dejavnosti združevali tehnična in administrativno-računovodska opravila.

– Za zagotovitev boljše izrabe obstoječih objektov se bodo SIS družbenih dejavnosti, krajevne skupnosti in izvajalci dogovarjali o večnamenski uporabi prostorov.

– Za skupno reševanje problematike mejnih dejavnosti (urejanje otroških igrišč, delovanje šolskih športnih društev, nega na domu itn.) bodo SIS družbenih dejavnosti sklenile samoupravne sporazume o vsebini materialnih osnov in nosilcih združevanja sredstev za razvijanje teh dejavnosti v občini.

– Izvajalci na področju družbenih dejavnosti bodo v okviru dogovorjenih in usklajenih programov SIS varčevali z materialnimi sredstvi, racionalno zaposlovali, smotrno uporabljali sredstva za zadovoljevanje širših družbenih potreb in zagotavljali racionalno izrabo delovnega časa.

– S podružbljanjem urbanizma in prostorskega planiranja bomo zagotovili večjo demokratičnost postopkov odločanja in njihovo večjo učinkovitost.

– V okviru urbanističnega načrta mesta bomo opredelili ustrežnejše oblike izvedbenih dokumentov.

– Oblikovali bomo kriterije za reševanje prostorskih zasnov in nadgradnje urbanih dejavnosti ob upoštevanju humanih meril, ekoloških in sanitarnih normativov, historičnih zakonitosti in spomeniških vrednosti mestnega središča ter urbanističnega razvoja občine.

SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA CENTER

Številka:

PRESEDNIK SKUPŠČINE

Datum:

Albin VENČUST

OBRAZLOŽITEV K OSNUTKU SPREMEMB IN DOPOLNITEV DRUŽBENEGA PLANA OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1981–1985

Skladno z določili odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana občine Ljubljana Center, ki so ga v mesecu marcu letošnjega leta sprejeli zbori občinske skupščine, predlaga izvršni svet zborom skupščine v obravnavo osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985.

Osnova za pripravo sprememb in dopolnitev družbenega plana občine je bila sprejeta analiza spremenjenih pogojev razvoja občine Ljubljana Center v obdobju 1981–1985 in iz nje izhajajoča stališča za spremembo in dopolnjevanje planskih dokumentov za to srednjeročno plansko obdobje, sklepi in usmeritve temeljnih nosilcev planiranja za spremembe njihovih planskih dokumentov ter stališča podpisnikov dogovora o temeljnih družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 za spremembe in dopolnitve tega planskega akta. V mesecu juniju je bil v postopku sočasnega in srečujočega se planiranja zborom občinske skupščine in vsem podpisnikom dogovora predloženo osnutek aneksa k dogovoru o temeljnih družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985, ki je neposredna osnova za spremembe in dopolnitve srednjeročnega družbenega plana občine kot so opredeljene v predloženem osnutku.

Besedilo osnutka sprememb in dopolnitev družbenega plana je podano tako, da je tiskano celotno prvotno besedilo srednjeročnega plana, novo – spre-

njeno ali dopolnjeno – besedilo je tiskano z velikimi črkami, besedilo, za katerega predlagamo, da se črta oz. spremeni pa je tiskano z manjšimi črkami. S tem je omogočena neposredna primerjava sedanjega besedila srednjeročnega družbenega plana občine in osnutka njegovih sprememb in dopolnitev. Sestavni del osnutka so tudi analitično projekcijske bilance, tako obstoječe kakor tudi osnutki novih izračunov za obdobje 1981–1985.

V nadaljevanju podajamo skrajšan pregled osnovnih sprememb in dopolnitev besedila.

Poglavje I. – Globalna ocena dosedanjega razvoja občine z oceno stanja na prehodu v novo srednjeročno obdobje – se ne spreminja glede na to, da velja za obdobje 1976–1980 in kasnejše dokončne ugotovitve ne spreminjajo bistveno v tem poglavju podanih ocen. Isto velja za ugotovitve o značilnostih razvoja v obdobju 1976–1980 po posameznih področjih dejavnosti.

V poglavju II. – Cilji in usmeritve družbenoekonomskega razvoja v obdobju 1981–1985 se spreminjajo posamezni deli besedila v tč. 1., 3., 4., 7., 11. in 13. Dopolnitve besedila so naslednje:

tč. 1.: V razvoju socialističnih samoupravnih odnosov je dodatno opredeljeno poglobljanje pravic in odgovornosti delavcev pri odločanju o naložbah v razširjeno reprodukcijo, o razvoju ekonomskih odnosov s tujino in o cenah;

tč. 3. in tč. 4.: Kot osnova za kvaliteten in poglobljen družbenoekonomski razvoj je ponovno poudarjena boljša izkoriščenost obstoječih zmogljivosti, delovnega časa in racionalnejša raba energije ter surovin in dosledno omejevanje vseh oblik porabe;

tč. 7.: Ob dolgoročni naravnosti v izvoz in zmanjševanje uvoza, se izvoz prvenstveno usmerja na konvertibilna področja, uvoz pa omejuje pretežno le na uvoz reprodukcijskega materiala;

tč. 11.: Poudarjena je povezanost socialnega razvoja kot sestavnega dela družbene reprodukcije z rezultati gospodarstva in s tem tudi z zmanjšanimi možnostmi za hitrejši razvoj;

tč. 13.: Ob zoženih materialnih okvirih je realno skrbeti za ohranjanje dosežene ravni družbenega standarda glede na to, da v takih pogojih ni moč pričakovati rasti na tem področju.

Poglavje III. – Prostorski razvoj – ostaja v tej fazi sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana občine nespremenjeno in usmeritve prostorskega razvoja kot so oblikovane že v sedanjem besedilu ostajajo enake.

V poglavjih IV. – Temeljni cilji in usmeritve gospodarskega razvoja in V. – Materialni okviri razvoja in razvojne možnosti občine Ljubljana Center v obdobju 1981–1985 se ob upoštevanju doseženih gospodarskih rezultatov v prvem in začetku drugega leta tega srednjeročnega obdobja, skladno s spremenjenimi možnostmi razvoja v preostalem delu tega obdobja ter povečanimi nalogami za poravnavo obveznosti do tujine, spreminjajo stopnje rasti posameznih elementov. Pri tem je nujno zaostajanje vseh vrst porabe od realno bistveno nižje stopnje rasti družbenega proizvoda. Tako se znižuje stopnja poprečne letne realne rasti družbenega proizvoda v obdobju 1981–1985 od 2,4% na 1% in dinamika zaposlovanja od 1% poprečne letne stopnje rasti na 0,4%. Delež produktivnosti v prirastu družbenega proizvoda se s tem poveča od 58 na 60%. Dinamika rasti osebne, skupne in splošne porabe je določena z 10% zaostajanjem za rastjo primerljivega bruto dohodka. Nujnost intenzivnejšega vključevanja v izvoz na konvertibilna tržišča se odraža v predlagani povišani stopnji rasti izvoza od 8% na 10% povprečno

letno, medtem ko se nekoliko povišuje tudi povprečna stopnja uvoza za zagotavljanje izvoza in to od 1 na 2%.

Pogoji in kriteriji za pripravo prednostnih razvojnih programov ostajajo v glavnem nespremenjeni s tem, da je ob upoštevanju gospodarske strukture občine poudarjena izvozna usmerjenost na konvertibilna področja in doseganje večjega deviznega priliva pri opravljanju gostinsko turistične dejavnosti.

Tem okvirnim spremembam so prilagojeni posamezni izračuni tako med samim besedilom kakor tudi v tabelarnih prikazih.

V poglavju VI. – Projekcija razvoja gospodarskih dejavnosti – se v povezavi s spremembami temeljnih ciljev in usmeritev gospodarskega razvoja ter materialnih okvirov razvoja dopolnjujejo besedila po posameznih gospodarskih področjih predvsem z opredelitvijo nalog za povečevanje izvoza oz. za doseganje večjega deviznega priliva za opravljanje storitev, za večjo izrabo obstoječih zmogljivosti ter za racionalno uporabo energije in surovin.

Na področju stanovanjskega gospodarstva se v odvisnosti od možnosti za zagotavljanje površin za stanovanjsko izgradnjo znižuje predvideno število zgrajenih stanovanj od 1.400 na 1.339, nekoliko pa se povečuje predvideno število prenovljenih stanovanj – od 398 na 412.

Na področju prometa in zvez ter prometne infrastrukture se skladno z zmanjšanimi materialnimi možnostmi prenaša začetek pripravljanih del za etapno gradnjo potniške postaje v naslednje srednjeročno obdobje, na področju PTT prometa se namesto izgradnje nove glavne telefonske centrale predvideva nabava in oprema za glavno telefonsko centralo v okviru prostorov obstoječe tranzitne in mednarodne centrale Ljubljana, iz desetletnega programa izgradnje cest pa se za to srednjeročno obdobje umika na območju občine rekonstrukcija in modernizacija Poljanske–Litijske ceste.

Na področjih komunalnega in stanovanjskega gospodarstva ter prometa in prometne infrastrukture še niso zaključeni usklajevalni postopki v okviru in med posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi na ravni občine in širše, zato so v predloženem osnutku sprememb in dopolnitev upoštevane le doslej že opredeljene spremembe, v nadaljnjem postopku spreminjanja in dopolnjevanja planskih aktov na teh področjih pa bo potrebno doseči medsebojno usklajenost ciljev in nalog in prilagoditev teh področij z dejanskimi možnostmi razvoja v tem srednjeročnem obdobju.

V poglavjih VII. in VIII. – Razvoj družbenih dejavnosti – so v predloženem osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana predvidene spremembe predvsem pri izvajanju razširjenih in dodatnih programov dejavnosti, medtem ko bo s svobodno menjavo dela potrebno zagotoviti izvajanje zakonsko zajamčenih programov dejavnosti. Zožene materialne možnosti zmanjšujejo že tako minimalno zastavljen program investicijskih vlaganj za to srednjeročno obdobje na redno investicijsko vzdrževanje že obstoječih objektov, opušča se gradnja telesnokulturnih objektov na območju občine, nove investicije so predvidene le v okviru programa samopriskevka III, to je adaptacija Mestnega doma za potrebe lutkovnega gledališča in gradnja porodnišnice.

V poglavju IX. – Razvoj na drugih področjih – ki zajema področja: splošna ljudska obramba in družbena samozaščita, informacijski sistem, krajevne skupnosti

in splošna poraba niso predvidene spremembe obstoječega besedila srednjeročnega plana.

V poglavju X. – Smeri in okvirji za spreminjanje ukrepov za uresničevanje družbenega plana – skladno z dosedanjim konceptom družbenega plana spremembe predstavljajo uskladitev besedila s spremembami in dopolnitvami v predhodnih poglavjih.

Izvršni svet predlaga zborom občinske skupščine, da osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 obravnavajo in predložijo v javno razpravo do 10/8-1982.

Na osnovi pripomb in konkretnih predlogov zborov občinske skupščine in podpisnikov dogovora na osnutek aneksa k dogovoru o temeljih družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 in pripomb podanih v javni razpravi na osnutek sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 bo izvršni

svet pripravil predlog aneksa k dogovoru o temeljih družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 in predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana občine za obdobje 1981–1985 ter ju predložil zborom občinske skupščine v mesecu septembru 1982.

Izvršni svet predlaga zborom občinske skupščine, da pozovejo samoupravne organizacije in skupnosti, da najkasneje do zaključka javne razprave o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981–1985 uskladijo in sprejmejo spremembe in dopolnitve svojih srednjeročnih planskih aktov in s tem omogočijo usklajeno in sočasno pripravo predloga sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana občine.

Ljubljana, 21. 6. 1982

IZVRŠNI SVET

BILANCA PRIDOBIVANJA IN RAZPOREJANJA DRUŽBENEGA PROIZVODA
OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1976–1980

- v tekočih cenah
- v tisoč din

	1976	1977	1978	1979	1980	1976-1980
I. Pridobivanje družbenega proizvoda						
1. Industrija	964.776	1.267.189	1.403.504	1.557.845	2.034.546	7.227.860
2. Kmetijstvo in ribištvo	7.940	5.919	2.461	192	251	16.763
3. Gozdarstvo	-	-	-	-	-	-
4. Vodno gospodarstvo	-	-	-	-	-	-
5. Gradbeništvo	518.596	498.087	622.584	679.452	887.364	3.206.083
6. Promet in zveze	619.010	807.761	923.506	1.243.124	1.623.520	5.216.921
7. Trgovina	3.600.004	4.103.721	5.159.965	6.262.941	8.179.401	27.306.032
8. Gostinstvo in turizem	433.704	488.701	547.009	751.789	981.836	3.203.039
9. Obrt	179.542	287.670	318.782	442.121	577.410	1.805.525
10. Finančne in druge poslovne storitve	687.559	800.985	1.076.618	1.302.274	1.700.770	5.568.206
11. Drugo gospodarstvo	455.818	608.901	740.496	900.517	1.176.075	3.881.807
II. Pridobljeni družbeni proizvod skupaj	7.466.949	8.868.934	10.794.925	13.140.255	17.161.173	57.432.236
III. Razporejanje družbenega proizvoda						
1. Amortizacija	570.293	668.884	769.523	963.345	1.258.129	4.230.174
2. Narodni dohodek	6.896.656	8.200.050	10.025.402	12.176.910	15.903.044	53.202.062
3. Čisti osebni dohodki	2.339.841	2.964.733	3.485.480	4.164.503	5.120.256	18.074.813
4. Davki in prispevki za skupne in splošne potrebe in druge namene	3.225.115	3.858.000	4.514.662	5.869.271	7.270.148	24.737.196
- za skupne potrebe	1.418.369	1.592.046	1.657.364	1.921.012	2.247.584	8.836.375
- za splošne potrebe	1.133.751	1.367.623	1.513.022	2.280.212	2.622.244	8.916.852
- za druge namene	672.995	898.331	1.344.276	1.668.047	2.400.320	6.983.969
5. Izločanja za skupne potrebe delavcev	410.164	510.985	795.927	773.234	889.219	3.379.529
6. Izločanja za zboljševanje in razširjanje materialne osnove dela	921.536	866.332	1.229.333	1.369.902	2.623.421	7.010.524
IV. Razporejeni družbeni proizvod skupaj	7.466.949	8.868.934	10.794.925	13.140.255	17.161.173	57.432.236

Datum: 3.3.1981

BILANCA PRIDOBIVANJA IN RAZPOREJANJA DRUŽBENEGA PROIZVODA
OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1976-1980
(Osnutek sprememb)

- v tekočih cenah
- v tisoč din

	1976	1977	1978	1979	1980	1976-1980
I. Pridobivanje družbenega proizvoda						
1. Industrija	964.776	1.267.189	1.403.504	1.557.845	2.052.120	7.245.434
2. Kmetijstvo in ribištvo	7.940	5.919	2.461	192	298	16.810
3. Gozdarstvo	-	-	-	-	-	-
4. Vodno gospodarstvo	-	-	-	-	-	-
5. Gradbeništvo	518.596	498.087	622.584	679.452	857.789	3.176.508
6. Promet in zveze	619.010	807.761	923.506	1.243.124	1.491.167	5.084.568
7. Trgovina	3.600.004	4.103.721	5.159.965	6.262.941	7.570.303	26.696.934
8. Gostinstvo in turizem	433.704	488.701	547.009	751.789	1.146.900	3.368.103
9. Obrt	179.542	287.670	318.782	442.121	545.347	1.773.462
10. Finančne in druge poslovne storitve	687.559	800.985	1.076.618	1.302.274	1.480.513	5.347.949
11. Drugo gospodarstvo	455.818	608.901	740.496	900.517	1.089.615	3.795.347
II. Pridobljeni družbeni proizvod skupaj	7.466.949	8.868.934	10.794.925	13.140.255	16.234.052	56.505.115
III. Razporejanje družbenega proizvoda						
1. Amortizacija	570.293	668.884	769.523	963.345	1.233.031	4.205.076
2. Narodni dohodek	6.896.656	8.200.050	10.025.402	12.176.910	15.001.021	52.300.039
3. Čisti osebni dohodki	2.339.841	2.964.733	3.485.480	4.201.557	4.977.582	17.969.193
4. Davki in prispevki za skupne in splošne potrebe in druge namene	3.225.115	3.858.000	4.514.662	5.840.000	6.911.620	24.349.397
- za skupne potrebe	1.418.369	1.592.046	1.657.364	1.985.187	2.502.530	9.155.496
- za splošne potrebe	1.133.751	1.367.623	1.513.022	2.192.375	2.220.535	8.427.306
- za druge namene	672.995	898.331	1.344.276	1.662.438	2.188.555	6.766.595
5. Izločanja za skupne potrebe delavcev	410.164	510.985	795.927	799.196	1.041.146	3.557.418
6. Izločanja za izboljševanje in razširjanje materialne osnove dela	921.536	866.332	1.229.333	1.336.157	2.070.673	6.424.031
IV. Razporejeni družbeni proizvod skupaj	7.466.949	8.868.934	10.794.925	13.140.255	16.234.052	56.505.115

Datum: april 1982

BILANCA PRIDOBIVANJA IN RAZPOREJANJA DRUŽBENEGA PROIZVODA
OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1981-1985

- v cenah leta 1980
- v tisoč din

	1981	1982	1983	1984	1985	1981-1985
I. Pridobivanje družbenega proizvoda						
1. Industrija	2.080.730	2.127.963	2.176.268	2.225.669	2.276.191	10.886.821
2. Kmetijstvo in ribištvo	257	264	270	277	284	1.352
3. Gozdarstvo	-	-	-	-	-	-
4. Vodno gospodarstvo	-	-	-	-	-	-
5. Gradbeništvo	906.087	925.206	944.728	964.661	985.016	4.725.698
6. Promet in zveze	1.653.230	1.683.485	1.714.292	1.745.664	1.777.609	8.574.280
7. Trgovina	8.374.889	8.575.049	8.779.992	8.989.834	9.204.691	43.924.455
8. Gostinstvo in turizem	1.006.382	1.031.541	1.057.330	1.083.763	1.110.857	5.289.873
9. Ožrt	591.845	606.641	621.807	637.353	653.286	3.110.932
10. Finančne in druge poslovne storitve	1.757.406	1.815.927	1.876.398	1.938.882	2.003.446	9.392.059
11. Drugo gospodarstvo	1.205.477	1.235.614	1.266.504	1.298.167	1.330.621	6.336.383
II. Pridobljeni družbeni proizvod skupaj						
	17.576.303	18.001.690	18.437.589	18.884.270	19.342.001	92.241.853
III. Razporejanje družbenega proizvoda						
1. Amortizacija	1.297.131	1.337.342	1.378.800	1.421.542	1.465.610	6.900.425
2. Naročni dohodek	16.279.172	16.664.348	17.058.789	17.462.728	17.876.391	85.341.428
3. Čisti osebni dohodki	5.231.775	5.345.723	5.462.153	5.581.119	5.702.676	27.323.446
4. Davki in prispevki za skupne in splošne potrebe in druge namene	7.434.300	7.602.169	7.773.837	7.949.392	8.128.921	38.888.619
- za skupne potrebe	2.296.536	2.346.555	2.397.663	2.449.884	2.503.242	11.993.880
- za splošne potrebe	2.679.356	2.737.713	2.797.340	2.858.266	2.920.519	13.993.194
- za druge namene	2.458.408	2.517.901	2.578.834	2.641.242	2.705.160	12.901.545
5. Izločanja za skupne potrebe delavcev	908.586	928.375	948.595	969.256	990.366	4.745.178
6. Izločanja za izboljševanje in razširjanje materialne osnove dela	2.704.511	2.788.081	2.874.204	2.962.961	3.054.428	14.384.185
IV. Razporejeni družbeni proizvod skupaj						
	17.576.303	18.001.690	18.437.589	18.884.270	19.342.001	92.241.853

Datum: 3.3.1981

BILANCA PRIDOBIVANJA IN RAZPOREJANJA DRUŽBENEGA PROIZVODA
OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1981-1985
(Osnutek sprememb)

- v cepah leta 1980
- v tisoč din

	1981	1982	1983	1984	1985	1981-1985
I. Pridobivanje družbenega proizvoda						
1. Industrija	2.052.120	2.075.477	2.112.250	2.149.675	2.187.762	10.577.284
2. Kmetijstvo in ribištvo	294	301	308	316	323	1.542
3. Gozdarstvo	-	-	-	-	-	-
4. Vodno gospodarstvo	-	-	-	-	-	-
5. Gradbeništvo	819.961	787.163	752.528	719.417	687.762	3.766.831
6. Promet in zveze	1.471.782	1.481.258	1.500.047	1.519.074	1.538.343	7.510.504
7. Trgovina	7.471.889	7.564.318	7.705.955	7.847.085	7.987.776	38.577.023
8. Gostinstvo in turizem	1.131.990	1.147.113	1.169.746	1.192.826	1.216.360	5.858.035
9. Obrt	538.257	545.447	556.209	567.183	578.374	2.785.470
10. Finančne in druge poslovne storitve	1.461.266	1.492.345	1.533.808	1.576.423	1.620.222	7.684.064
11. Drugo gospodarstvo	1.075.450	1.089.817	1.111.320	1.133.247	1.155.607	5.565.441
II. Pridobljeni družbeni proizvod skupaj	16.023.009	16.183.239	16.442.171	16.705.246	16.972.529	82.326.194
III. Razporejanje družbenega proizvoda						
1. Amortizacija	1.233.031	1.931.877	1.969.935	2.008.743	2.048.315	9.191.901
2. Narodni dohodek	14.789.978	14.251.362	14.472.236	14.696.503	14.924.214	73.134.293
3. Čisti osebni dohodki	4.753.180	4.574.898	4.637.268	4.700.436	4.764.414	23.430.196
4. Davki in prispevki za skupne in splošne potrebe in druge namene	6.754.222	6.501.380	6.595.123	6.690.150	6.786.479	33.327.354
- za skupne potrebe	2.086.542	2.006.775	2.034.115	2.061.805	2.089.847	10.278.994
- za splošne potrebe	2.434.253	2.341.294	2.373.192	2.405.495	2.438.213	11.992.447
- za druge namene	2.233.517	2.153.311	2.187.816	2.222.850	2.258.419	11.055.913
5. Izločanja za skupne potrebe delavcev	825.470	793.947	804.764	815.719	826.813	4.066.713
6. Izločanja zaboljševanje in razširjanje materialne osnove dela	2.457.106	2.381.137	2.435.081	2.490.198	2.546.508	12.310.030
IV. Razporejeni družbeni proizvod skupaj	16.023.009	16.183.239	16.442.171	16.705.246	16.972.529	82.326.194

Datum: april 1982

BILANCA VSEGA IN AKTIVNEGA PREBIVALSTVA OBČINE LJUBLJANA CENTER
ZA OBDOBJE 1976-1980

	1976	1977	1978	1979	1980
I. Nekmetijsko prebivalstvo	36.787	35.988	35.226	34.560	34.490
II. Kmetijsko prebivalstvo	2	2	2	2	2
III. Prebivalstvo skupaj	36.789	35.990	35.228	34.562	34.492
IV. Aktivno prebivalstvo	17.290	16.915	16.557	16.244	16.211
1. Nekmetijsko prebivalstvo	17.288	16.913	16.555	16.242	16.209
2. Kmetijsko prebivalstvo	2	2	2	2	2
V. Vzdrževano prebivalstvo	10.999	10.500	9.848	9.414	9.383
1. Nekmetijsko prebivalstvo	10.999	10.500	9.848	9.414	9.383
2. Kmetijsko prebivalstvo	-	-	-	-	-
VI. Osebe z osebnim prihodkom	8.500	8.575	8.823	8.904	8.898
VII. Prebivalstvo skupaj	36.789	35.990	35.228	34.562	34.492

BILANCA VSEGA IN AKTIVNEGA PREBIVALSTVA OBČINE LJUBLJANA CENTER
ZA OBDOBJE 1981-1985

	1981	1982	1983	1984	1985
I. Nekmetijsko prebivalstvo	34.348	34.298	34.418	34.448	34.498
II. Kmetijsko prebivalstvo	2	2	2	2	2
III. Prebivalstvo skupaj	34.350	34.300	34.420	34.450	34.500
IV. Aktivno prebivalstvo	16.145	16.121	16.177	16.192	16.215
1. Nekmetijsko prebivalstvo	16.143	16.119	16.175	16.190	16.213
2. Kmetijsko prebivalstvo	2	2	2	2	2
V. Vzdrževano prebivalstvo	9.343	9.330	9.363	9.370	9.300
1. Nekmetijsko prebivalstvo	9.343	9.330	9.363	9.370	9.300
2. Kmetijsko prebivalstvo	-	-	-	-	-
VI. Osebe z osebnim prihodkom	8.862	8.849	8.880	8.888	8.985
VII. Prebivalstvo skupaj	34.350	34.300	34.420	34.450	34.500

Datum: 3.3.1981

BILANCA VSEGA IN AKTIVNEGA PREBIVALSTVA OBČINE LJUBLJANA CENTER
ZA OBDOBJE 1976-1980
(Osnutek sprememb)

	1976	1977	1978	1979	1980
I. Nekmetijsko prebivalstvo	36.787	35.988	35.226	34.560	34.540
II. Kmetijsko prebivalstvo	2	2	2	2	2
III. Prebivalstvo skupaj	36.789	35.990	35.228	34.562	34.542
IV. Aktivno prebivalstvo	17.290	16.915	16.557	16.244	16.234
1. Nekmetijsko prebivalstvo	17.288	16.913	16.555	16.242	16.232
2. Kmetijsko prebivalstvo	2	2	2	2	2
V. Vzdrževano prebivalstvo	10.999	10.500	9.848	9.414	9.397
1. Nekmetijsko prebivalstvo	10.999	10.500	9.848	9.414	9.397
2. Kmetijsko prebivalstvo	-	-	-	-	-
VI. Osebe z osebnim prihodkom	8.500	8.575	8.823	8.904	8.911
VII. Prebivalstvo skupaj	36.789	35.990	35.228	34.562	34.542

BILANCA VSEGA IN AKTIVNEGA PREBIVALSTVA OBČINE LJUBLJANA CENTER
ZA OBDOBJE 1981-1985
(Osnutek sprememb)

	1981	1982	1983	1984	1985
I. Nekmetijsko prebivalstvo	34.274	34.343	34.411	34.480	34.549
II. Kmetijsko prebivalstvo	2	2	2	2	2
III. Prebivalstvo skupaj	34.276	34.345	34.413	34.482	34.551
IV. Aktivno prebivalstvo	16.110	16.142	16.174	16.207	16.239
1. Nekmetijsko prebivalstvo	16.108	16.140	16.172	16.205	16.237
2. Kmetijsko prebivalstvo	2	2	2	2	2
V. Vzdrževano prebivalstvo	9.323	9.342	9.361	9.379	9.314
1. Nekmetijsko prebivalstvo	9.323	9.342	9.361	9.379	9.314
2. Kmetijsko prebivalstvo	-	-	-	-	-
VI. Osebe z osebnim prihodkom	8.843	8.861	8.878	8.896	8.998
VII. Prebivalstvo skupaj	34.276	34.345	34.413	34.482	34.551

Datum: april 1982

BILANCA ZAPOSLENIH OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1976-1980

	1976	1977	1978	1979	1980
I. Zaposleni po stalnem bivališču					
1. Zaposleni s stalnim bivališčem v občini	9.203	9.407	9.550	9.717	9.745
2. Zaposleni s stalnim bivališčem v drugi ljubljanski občini	41.925	43.105	43.732	44.696	44.826
3. Zaposleni s stalnim bivališčem izven ljubljanskih občin	12.234	12.369	12.579	12.599	12.634
II. Zaposleni skupaj	63.362	64.881	65.861	67.012	67.205
III. Zaposleni po dejavnostih					
1. Zaposleni v družbenem sektorju	62.710	64.249	65.203	66.338	66.501
a) Gospodarstvo	42.259	43.331	43.257	43.859	43.683
- Industrija	7.185	7.375	7.225	6.708	6.552
- Kmetijstvo in ribištvo	85	77	39	27	27
- Gozdarstvo	-	-	-	-	-
- Vodno gospodarstvo	-	-	-	-	-
- Gradbeništvo	4.311	4.412	3.701	3.517	3.495
- Prómet in zveze	4.220	4.300	4.377	4.505	4.499
- Trgovina	13.219	13.531	14.112	14.491	14.546
- Gostinstvo in turizem	3.149	3.152	3.188	3.263	3.250
- Obrt	1.057	1.087	1.407	1.418	1.398
- Komunalno-stanovanjska dejavnost	2.244	2.328	2.036	2.087	2.097
- Finančne, tehnične in druge poslovne storitve	6.789	7.069	7.172	7.843	7.819
b) Negospodarstvo	20.451	20.918	21.946	22.479	22.818
- Izobraževanje, znanost, kultura	8.373	8.556	8.566	8.608	8.892
- Zdravstveno in socialno varstvo	6.333	6.412	7.042	7.394	7.433
- DPS, SIS in DPO	5.745	5.950	6.338	6.477	6.493
2. Zaposleni v individualnem sektorju	652	632	658	674	704
IV. Zaposleni skupaj	63.362	64.881	65.861	67.012	67.205

Datum: 3.3.1981

BILANCA ZAPOSLENIH OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1976-1980
(Osnutek sprememb)

	1976	1977	1978	1979	1980
I. Zaposleni po stalnem bivališču					
1. Zaposleni s stalnim bivališčem v občini	9.221	9.428	9.569	9.729	9.633
2. Zaposleni s stalnim bivališčem v drugi ljubljanski občini	42.003	43.199	43.821	44.751	44.311
3. Zaposleni s stalnim bivališčem izven ljubljanskih občin	12.257	12.396	12.604	12.615	12.489
II. Zaposleni skupaj	63.481	65.023	65.994	67.095	66.433
III. Zaposleni po dejavnostih					
1. Zaposleni v družbenem sektorju	62.710	64.249	65.203	66.338	65.645
a) Gospodarstvo	42.259	43.331	43.257	43.859	43.300
- Industrija	7.185	7.375	7.225	6.708	6.426
- Kmetijstvo in ribištvo	85	77	39	27	32
- Gozdarstvo	-	-	-	-	-
- Vodno gospodarstvo	-	-	-	-	-
- Gradbeništvo	4.311	4.412	3.701	3.517	3.285
- Promet in zveze	4.220	4.300	4.377	4.505	4.401
- Trgovina	13.219	13.531	14.112	14.491	14.214
- Gostinstvo in turizem	3.149	3.152	3.188	3.263	3.388
- Obrt	1.057	1.087	1.407	1.418	1.480
- Komunalno-stanovanjska dejavnost	2.244	2.328	2.036	2.087	2.209
- Finančne, tehnične in druge poslovne storitve	6.789	7.069	7.172	7.843	7.874
b) Negospodarstvo	20.451	20.918	21.946	22.479	22.345
- Izobraževanje, znanost, kultura	8.373	8.556	8.566	8.608	8.651
- Zdravstveno in socialno varstvo	6.333	6.412	7.042	7.394	7.264
- DPS, SIS in DPO	5.745	5.950	6.338	6.477	6.430
2. Zaposleni v individualnem sektorju	771	774	791	757	788
IV. Zaposleni skupaj	63.481	65.023	65.994	67.095	66.433

Datum: april 1982

BILANCA ZAPOSLENIH OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1981-1985

	1981	1982	1983	1984	1985
I. Zaposleni po stalnem bivališču					
1. Zaposleni s stalnim bivališčem v občini	9.863	9.981	10.107	10.295	10.378
2. Zaposleni s stalnim bivališčem v drugi ljubljanski občini	45.301	45.843	46.420	47.286	47.667
3. Zaposleni s stalnim bivališčem izven ljubljanskih občin	12.856	13.009	13.174	13.419	13.527
II. Zaposleni skupaj	68.020	68.833	69.701	71.000	71.572
III. Zaposleni po dejavnostih					
1. Zaposleni v družbenem sektorju	67.290	68.093	68.939	70.221	70.778
a) Gospodarstvo	44.093	44.507	44.925	45.792	45.925
- Industrija	6.570	6.564	6.535	6.548	6.521
- Kmetijstvo in ribištvo	27	25	25	23	23
- Gozdarstvo	-	-	-	-	-
- Vodno gospodarstvo	-	-	-	-	-
- Gradbeništvo	3.527	3.560	3.594	3.663	3.628
- Promet in zveze	4.472	4.495	4.447	4.533	4.592
- Trgovina	14.727	14.910	15.095	15.386	15.431
- Gostinstvo in turizem	3.263	3.293	3.324	3.389	3.398
- Obrt	1.411	1.424	1.438	1.465	1.470
- Komunalno-stanovanjska dejavnost	2.116	2.136	2.156	2.198	2.204
- Finančne, tehnične in druge poslovne storitve	7.980	8.100	8.311	8.587	8.658
b) Negospodarstvo	23.197	23.586	24.014	24.429	24.853
- Izobraževanje, znanost, kultura	9.032	9.184	9.340	9.501	9.675
- Zdravstveno in socialno varstvo	7.593	7.754	7.945	8.122	8.290
- DPS, SIS in DPO	6.572	6.648	6.727	6.806	6.888
2. Zaposleni v individualnem sektorju	730	740	762	779	794
IV. Zaposleni skupaj	68.020	68.833	69.701	71.000	71.572

Datum: 3.3.1981

BILANCA ZAPOSLENIH OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1981-1985
(Osnutek sprememb)

	1981	1982	1983	1984	1985
I. Zaposleni po stalnem bivališču					
1. Zaposleni s stalnim bivališčem v občini	9.473	9.492	9.587	9.683	9.779
2. Zaposleni s stalnim bivališčem v drugi ljubljanski občini	43.509	43.596	44.032	44.472	44.918
3. Zaposleni s stalnim bivališčem izven ljubljanskih občin	12.347	12.372	12.496	12.621	12.747
II. Zaposleni skupaj	65.329	65.460	66.115	66.776	67.444
III. Zaposleni po dejavnosti					
1. Zaposleni v družbenem sektorju	64.528	64.657	65.304	65.957	66.616
a) Gospodarstvo	41.722	42.924	44.478	45.991	47.462
- Industrija	6.357	6.370	6.434	6.498	6.563
- Kmetijstvo in ribištvo	41	41	41	42	42
- Gozdarstvo	-	-	-	-	-
- Vodno gospodarstvo	-	-	-	-	-
- Gradbeništvo	2.955	2.902	2.858	2.816	2.773
- Promet in zveze	4.436	4.445	4.489	4.534	4.580
- Trgovina	13.608	14.812	16.159	17.459	18.715
- Gostinstvo in turizem	3.400	3.407	3.441	3.475	3.510
- Obrt	1.607	1.610	1.626	1.642	1.659
- Komunalno-stanovanjska dejavnost	2.221	2.225	2.247	2.270	2.292
- Finančne, tehnične in druge poslovne storitve	7.105	7.112	7.183	7.255	7.328
b) Negospodarstvo	22.806	21.733	20.826	19.966	19.154
- Izobraževanje, znanost, kultura	8.681	8.273	7.926	7.601	7.289
- Zdravstveno in socialno varstvo	7.164	6.827	6.540	6.272	6.015
- DPS, SIS in DPO	6.961	6.633	6.360	6.093	5.850
2. Zaposleni v individualnem sektorju	801	803	811	819	828
IV. Zaposleni skupaj	65.329	65.460	66.115	66.776	67.444

Datum: april 1982

BILANCA OBLIKOVANJA IN NAMENA SREDSTEV ZA INVESTICIJE
OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1974-1980.

- v tekočih cenah
- v tisoč din

	1976	1977	1978	1979	1980	1976-1980
I. Oblikovanje sredstev za reprodukcijo						
1. Amortizacija	570.293	668.884	769.523	963.345	1.258.129	4.230.174
2. Izločanja za zboljševanje in razširjanje materialne osnove dela	921.536	866.332	1.229.333	1.369.902	2.623.421	7.010.524
3. Dolgoročna sredstva iz kreditnega potenciala bank	1.526.488	1.558.320	1.545.464	1.568.310	1.188.664	7.387.246
4. Druga domača sredstva	119.762	153.880	194.082	235.971	284.258	987.953
5. Inozemska sredstva (neto priliv oz. odliv)	192.779	348.321	205.899	148.858	95.024	990.881
II. Skupaj oblikovana sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji	3.330.858	3.595.737	3.944.301	4.286.386	5.449.496	20.606.778
III. Razporejena sredstva za reprodukcijo						
1. Dolgoročni plasnaji OZD v tujino	4.626	7.009	51.149	61.045	79.783	203.612
2. Dolgoročni plasnaji OZD v druge SR in SAP	136.858	96.560	74.073	81.636	99.729	488.856
3. Prirasti dolgoročnih potrošniških posojil OZD	178.950	75.729	270.053	114.315	275.894	914.941
4. Posojilo za kreditiranje hitrejšega gospodarskega razvoja manj razvitih SR in SAP	139.982	135.429	194.676	186.386	237.873	894.346
5. Prispevek za odpravo posledic potresa v Črni gori	-	-	-	-	65.472	65.472
6. Prirasti zalog	1.241.456	1.943.903	656.783	1.850.399	2.482.848	8.175.389
7. Rezerve	-	-	-	-	-	-
8. Razpoložljiva sredstva za vlaganja v osnovna sredstva gospodarstva	1.628.986	1.337.107	2.697.567	1.992.605	2.207.897	9.864.162
- vlaganja v infrastrukturo	537.565	441.245	890.197	657.561	728.606	3.255.174
- vlaganja v industrijo	258.558	237.315	284.842	159.408	176.632	1.116.755
- vlaganja v kmetijstvo	3.165	10.302	65.788	39.852	44.158	163.265
- vlaganja v gozdarstvo	-	-	5.422	-	-	5.422
- vlaganja v gradbeništvo	121.803	131.871	241.645	99.630	110.395	705.344
- vlaganja v trgovino	573.323	339.442	639.447	478.225	529.895	2.560.332
- vlaganja v gostinstvo	119.947	71.221	143.144	139.482	154.553	628.347
- vlaganja v obrt	14.625	6.002	13.375	19.926	22.079	76.007
- vlaganja v finančne in druge poslovne storitve	-	99.709	413.707	398.521	441.579	1.353.516
IV. Skupaj namenjena sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji	3.330.858	3.595.737	3.944.301	4.286.386	5.449.496	20.606.778

Datum: 3.3.1981

BILANCA OBLIKOVANJA IN NAMENA SREDSTEV ZA INVESTICIJE OBČINE LJUBLJANA
CENTER ZA OBDOBJE 1976 - 1980
(Osnutek sprememb)

- v tekočih cenah
- v tisoč din

	1976	1977	1978	1979	1980	1976-1980
I. Oblikovanje sredstev za reprodukcijo						
1. Amortizacija	570.293	668.884	769.523	963.345	1.233.031	4.205.076
2. Izločanja za izboljševanje in razširjanje materialne osnove dela	921.536	866.332	1.229.333	1.336.157	2.070.673	6.424.031
3. Dolgoročna sredstva iz kreditnega potenciala bank	1.526.488	1.558.320	1.545.464	1.568.310	2.093.871	8.292.453
4. Druga domača sredstva	119.762	153.880	194.082	235.971	284.258	287.953
5. Inozemska sredstva (neto priliv. oz. odliv)	192.779	348.321	205.899	148.858	626.003	1.521.860
II. Skupaj oblikovana sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji	3.330.858	3.595.737	3.944.301	4.252.641	6.307.836	21.431.373
III. Razporejena sredstva za reprodukcijo						
1. Dolgoročni plasmani OZD v tujino	4.626	7.009	51.149	61.045	51.542	175.371
2. Dolgoročni plasmani OZD v druge SR in SAP	136.858	96.560	74.073	81.636	457.118	816.245
3. Prirasti dolgoročnih potrošniških posojil OZD	178.950	75.729	270.053	114.315	-339.530	299.517
4. Posojilo za kreditiranje hitrejšega gospodarskega razvoja manj razvitih SR in SAP	139.982	135.429	194.676	194.731	244.665	909.483
5. Prispevek za odpravo posledic potresa v Črni gori	-	-	-	-	65.472	65.472
6. Prirasti zalog	1.241.456	1.943.903	656.783	1.850.399	3.293.133	8.985.674
7. Rezerve	-	-	-	-	-	-
8. Razpoložljiva sredstva za vlaganja v osnovna sredstva gospodarstva	1.628.986	1.337.107	2.697.567	1.950.515	2.535.436	10.149.611
- vlaganja v infrastrukturo	537.565	441.245	890.197	643.670	836.694	3.349.371
- vlaganja v industrijo	258.558	237.315	284.842	165.576	215.231	1.161.522
- vlaganja v kmetijstvo	3.165	10.302	65.788	45.609	59.286	184.150
- vlaganja v gozdarstvo	-	-	5.422	-	-	5.422
- vlaganja v gradbeništvo	121.803	131.871	241.645	94.354	122.649	712.322
- vlaganja v trgovino	573.323	339.442	639.447	466.936	606.960	2.626.108
- vlaganja v gostinstvo	119.947	71.221	143.144	132.384	172.083	638.779
- vlaganja v ohrat	14.625	6.002	13.375	12.023	15.628	61.653
- vlaganja v finančne in druge poslovne storitve	-	99.709	413.707	389.963	506.905	1.410.284
IV. Skupaj namenjena sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji	3.330.858	3.595.737	3.944.301	4.252.641	6.307.836	21.431.373

Datum: april 1982

BILANCA OBLIKOVANJA IN NAMENA SREDSTEV ZA INVESTICIJE
OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1981-1985

- v cenah leta 1980
 - v tisoč din

	1981	1982	1983	1984	1985	1981-1985
I. Oblikovanje sredstev za reprodukcijo						
1. Amortizacija	1.297.131	1.337.342	1.378.800	1.421.542	1.465.610	6.900.425
2. Izločanja za zboljševanje in razširjanje materialne osnove dela	2.704.511	2.788.081	2.874.204	2.962.961	3.054.428	14.384.185
3. Dolgoročna sredstva iz kreditnega potenciala bank	686.000	827.000	1.419.000	1.305.000	1.236.000	5.473.000
4. Druga domača sredstva	296.550	303.642	309.731	317.048	324.499	1.551.470
5. Inozemska sredstva (neto priliv oz. odliv)	72.765	-9.047	-85.792	-147.058	-193.270	-362.402
II. Skupaj oblikovana sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji	5.056.957	5.247.018	5.895.943	5.859.493	5.887.267	27.946.678
III. Razporejanje sredstev za reprodukcijo						
1. Dolgoročni plasmani OZD v tujino	98.710	120.417	145.053	176.157	214.298	* 754.635
2. Dolgoročni plasmani OZD v druge SR in SAP	148.667	218.518	317.152	464.070	680.271	1.828.678
3. Prirasti dolgoročnih potrošniških posojil OZD	249.614	220.897	195.485	172.996	146.904	985.896
4. Posojilo za kreditiranje hitrejšega gospodarskega razvoja manj razvitih SR in SAP	228.966	217.310	203.657	192.420	178.281	1.020.634
5. Prispevek za odpravo posledic potresa v Črni gori	54.656	54.208	53.088	52.416	51.520	265.888
6. Prirasti zalog	2.439.985	2.344.696	2.252.419	2.163.067	2.112.465	11.312.632
7. Rezerve	65.768	66.774	68.439	69.446	70.051	340.478
8. Razpoložljiva sredstva za vlaganja v osnovna sredstva gospodarstva	1.770.591	2.004.198	2.660.650	2.568.921	2.433.477	11.437.837
- vlaganja v infrastrukturo	601.968	681.375	904.630	873.409	827.346	3.888.728
- vlaganja v industrijo	571.457	701.096	612.850	1.030.871	576.601	3.492.875
- vlaganja v kmetijstvo	-	-	-	-	-	-
- vlaganja v gozdarstvo	-	-	-	-	-	-
- vlaganja v gradbeništvo	87.647	124.346	305.547	223.808	229.677	971.025
- vlaganja v trgovino	149.583	393.667	530.318	259.413	395.109	1.628.090
- vlaganja v gostinstvo	302.674	181.227	282.720	35.606	40.153	842.380
- vlaganja v obrt	11.686	14.552	15.804	10.173	22.485	74.700
- vlaganja v finančne in druge poslovne storitve	45.576	7.935	8.781	135.641	342.106	540.039
IV. Skupaj nmenjena sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji	5.056.957	5.247.018	5.895.943	5.859.493	5.887.267	27.946.678

Datum: 3.3.1981

BILANCA OBLIKOVANJA IN NAMENA SREDSTEV ZA INVESTICIJE
 OBČINE LJUBLJANA CENTER ZA OBDOBJE 1981-1985
 (Osnutek sprememb)

* - v cenah leta 1980
 - v tisoč din

	1981	1982	1983	1984	1985	1981-1985
I. Oblikovanje sredstev za reprodukcijo						
1. Amortizacija	1.233.031	1.931.877	1.969.935	2.008.743	2.048.315	9.191.901
2. Izločanje zaboljševanje in razširjanje materialne osnove dela	2.457.106	2.381.137	2.435.081	2.490.198	2.545.508	12.310.030
3. Dolgoročna sredstva iz kreditnega potenciala bank	529.751	638.636	1.095.797	1.007.763	954.479	4.226.426
4. Druga domača sredstva	269.197	271.878	276.228	280.648	285.138	1.383.079
5. Inozemska sredstva (neto priliv oz. odliv)	72.765	- 9.047	- 85.792	-147.058	-193.270	- 362.402
II. Skupaj oblikovana sredstva za reprodukcijo v materialni proizvod.	4.561.840	5.214.481	5.691.249	5.640.294	6.641.170	26.749.034
III. Razporejanje sredstev za reprodukcijo						
1. Dolgoročni plasmani OZD v tujino	56.996	101.301	125.806	159.996	204.041	648.140
2. Dolgoročni plasmani OZD v druge SR in SAP	85.841	183.828	275.069	421.494	647.711	1.613.943
3. Prirasti dolgoročnih potrošniških posojil OZD	144.128	185.830	169.546	157.125	139.873	796.502
4. Posojilo za kreditiranje hitrejšega gospodarskega razvoja manj razvitih SR in SAP	132.206	187.812	176.634	174.767	169.748	836.167
5. Prispevek za odpravo posledic potresa v Črni gori	-	-	-	-	-	-
6. Prirasti zalog	3.024.673	2.764.343	2.524.770	2.279.247	2.045.850	12.638.883
7. Rezerve	64.092	64.733	65.769	66.821	67.890	329.305
8. Razpoložljiva sredstva za vlaganja v osnovna sredstva gospodarstva	1.053.904	1.731.634	2.353.655	2.380.844	2.366.057	9.886.094
- vlaganja v infrastrukturo						
- vlaganja v industrijo						
- vlaganja v kmetijstvo						
- vlaganja v gozdarstvo						
- vlaganja v gradbeništvo						
- vlaganja v trgovino						
- vlaganja v gostinstvo						
- vlaganja v obrt						
- vlaganja v finančne in druge poslovne storitve						
IV. Skupaj namenjena sredstva za reprodukcijo v materialni proizvodnji	4.561.840	5.214.481	5.691.249	5.640.294	6.641.170	26.749.034

Datum: april 1982

POROČILO O STANJU IN RAZVOJU CIVILNE ZAŠČITE V OBČINI LJUBLJANA CENTER

Doktrinarna načela civilne zaščite v SFRJ, sprejeta aprila 1974, so osnova enotne organiziranosti, pripravljenosti, opremljenosti in delovanja civilne zaščite v primeru vojne ter v elementarnih in drugih hudih nesrečah.

Posledica uporabe doktrinarnih načel civilne zaščite v praksi je številčno povečanje interventnih enot civilne zaščite in izboljšanje usposobljenosti in pripravljenosti sistema zaščite in reševanja za delovanje v vojni.

Hiter razvoj civilne zaščite v obdobju 1976-1980, številčno naraščanje štabov in enot, spremembe v izvajanju posameznih ukrepov civilne zaščite in intenzivnost vaj odpirajo vprašanja in probleme, ki zahtevajo novo zakonsko in doktrinarno ureditev civilne zaščite.

V kratkem bodo razdelana in sprejeta nova razširjena in dopolnjena doktrinarna načela civilne zaščite v SFRJ, ki bodo deloma spremenila dosednji način organiziranja civilne zaščite. Poudarek bo na spremeni formaciji enot in štabov za civilno zaščito ter nalogah in procesu njihovega praktičnega usposabljanja za izvrševanje nalog v vojni. Gre torej za združevanje dosedanjih izkušenj iz prakse in iskanje rešitev za še popolnejšo organizacijo enot, štabov in ukrepov civilne zaščite v celoti ter njeno usklajenost s potrebami in zahtevami, ki izhajajo iz značilnosti vojnih dejstev, ki bi se v morebitni vojni izvajala na našem prostoru.

OCENA OGROŽENOSTI

Pomembnost in značilnost geostrateškega položaja Ljubljane izhaja predvsem in njene geografske lege. Širše območje, na katerem leži mesto, je najgloblje uklenjeno v geografski prostor južne Evrope in je neposredno izpostavljeno vplivu in pritisku držav vzhodnega in zahodnega bloka. Mesto Ljubljana z občino Ljubljana Center je v tem prostoru pomemben geostrateški, gospodarski in republiški center ter komunikacijski križ, ki se ga nobeden vojni-strateški ali vojnoperativni načrt za omejeno ali radikalno agresijo na SR Slovenijo ne more izogniti.

Občina Ljubljana Center je del te celote, ki je zlasti v gospodarskem in političnem pogledu najpomembnejši.

Vsakršna agresija kateregakoli potencialnega agresorja, zlasti pa tista, ki bo v prvem naletu zajeta SR Slovenijo, bo enako težka in usodna za Ljubljano kot celoto in hkrati z njo tudi za občino Ljubljana Center. Center Ljubljane bi bil za agresorja privlačen cilj za zračne napade, s katerimi bi skušal ohrometi gospodarski in politični pomen mesta. Med objekti, ki so najbolj izpostavljeni, so predvsem komunalne naprave mestnega in občinskega pomena, radiotelevizija, poštni objekti, železniška postaja in vojašnice.

Občina Ljubljana Center ima 32.214 prebivalcev (podatek iz popisa 1981), vendar pa se gostota prebivalcev v občini preko dneva močno spreminja. Vzrok je dnevna migracija ljudi, saj združuje delo v občini 62.377 delavcev (podatek z I. trimesečje 1981), v srednjih šolah je približno 17.000 učencev, na visokih in višjih šolah pa vpisanih nad 22.000 študentov. Zaradi navedenega se poprečna gostota prebivalcev na km² preko dneva zelo menja: od 6.508 prebivalcev na km² pa do 17.171 na km² ob konicah, ko je na območju občine ca. 100.000 ljudi.

V primeru agresije bo v občini Ljubljana Center problematična oskrba s pitno vodo, ker nimamo lastnih rezervoarjev in vodnjakov, problematična pa bo tudi oskrba z energijo (električno, toplotno) v primeru poškodbe vodov. Manj poškodovano bo kanalsko omrežje zaradi relativno globoke lege v zemlji (od 1 - 14 m).

V občini so tudi telefonske centrale. V primeru njihove porušitve oz. uničenja ostane center mesta brez telefonskega omrežja.

Neposredno nevarnost za občino predstavljajo tudi katastrofalni potresi in druge hude nesreče (požari, eksplozije itd.). Zaradi morfološke tal ljubljanske kotline, njene geografske lege in gospodarske razvitosti ogrožajo Ljubljano na širšem območju ljubljanskega polja deklarirano kot območje 9° MCS. Najbolj bi bilo prizadeto območje občine Ljubljana Vič-Rudnik in deloma občine Center. Velik vpliv na obseg rušenja na posameznih območjih bodo imele karakteristike zgradb konstrukcijskega značaja. Ožje območje mesta ima okoli 10.000 zgradb, med katerimi je mnogo starih, pa tudi del novejših ni protipotresno grajen. Novejše zgradbe so grajene po veljavnih predpisih, izdanih po letu 1963, z upoštevanjem potresne odpornosti. Mestno jedro Ljubljane okoli grajskega hriba je grajeno iz kamna in opeke in izredno občutljivo na rušenja. V primeru potresa pa lahko nastanejo hude posledice tudi na prometnih komunikacijah, na električnem, toplovodnem, plinovodnem, vodovodnem in kanalizacijskem omrežju. Posledica potresa so lahko tudi požari, ki se lahko v posameznih predelih sprevržejo v požarne vihre. Možne pa so na področju občine tudi hude prometne nesreče, snežni zameti in druge hude nesreče, pri katerih bi bilo ogroženo življenje in zdravje velikega števila ljudi in poškodovana materialna sredstva.

RAZVOJ CIVILNE ZAŠČITE V OBČINI LJUBLJANA CENTER V LETIH 1980 - 1982

Po doseženih rezultatih pri organiziranju in pripravljanju civilne zaščite ter na podlagi praktičnega delovanja in preverjanja pripravljenosti civilne zaščite na raznih vajah in v akcijah NNNP 80 in 81 ocenjujemo, da je bil v razdobju 1980/82 dosežen v občini Ljubljana Center napredek v razvoju civilne zaščite. Ta se odraža v vsakoletnem povečanem številu štabov za civilno zaščito, v vedno večjem številu usposobljenih obveznikov in popolnejši materialni opremljenosti enot in štabov za civilno zaščito.

Toda kljub pomembnim uspehom v razvoju civilne zaščite v občini, ugotavljamo, da je razvoj neenakomeren in predvsem v nekaterih krajevnih skupnostih v zaostanku s sprejetimi cilji. V novoustanovljenih krajevnih skupnostih še ne moremo govoriti o načrtnem delu na področju CZ. V krajevnih skupnostih Trg osvoboditve, Josip Prašnikar, Ledina in Nove Poljane sveti krajevnih skupnosti še vedno niso imenovali štabov za CZ ali pa vanje imenovali neustrezne ljudi (obveznike JLA, TO, in delovne obveznike). V teh krajevnih skup-

nostih se zadovoljivo tudi ne izvaja kadrovanje novih obveznikov v enote CZ. Letos sta občinski štab za CZ v krajevnih skupnostih akcijo vključevanja nerazporejenih in nesposobnih vojaških obveznikov CZ. Usposobljenost enot CZ je v krajevnih skupnostih 42,77 odstotka, 85 odstotkov pa so opremljene s pripadajočo opremo.

Boljše pa je stanje v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnosti. Število enot in štabov za civilno zaščito se sicer bistveno ne povečuje, povečuje pa se število vključenih obveznikov, kar pomeni, da se obstoječe enote in štabi za civilno zaščito kadrovske krepijo. Usposobljenost teh enot in štabov je 57,62 odstotka. Enote so približno 70 odstotkov opremljene s pripadajočo formacijsko opremo. Manjše OZD imajo ustanovljene splošne enote civilne zaščite, ki zajemajo 15-18 odstotkov skupnega števila zaposlenih. Večje organizacije imajo štabe za civilno zaščito in specializirane enote civilne zaščite.

Na nivoju občine deluje občinski štab za civilno zaščito. Štab je strokovno operativni organ IS, odgovoren za stanje in razvoj civilne zaščite v občini. Pri občinskem štabu so ustanovljene občinske specializirane enote civilne zaščite za pomoč splošnim in specializiranim enotam civilne zaščite v krajevnih skupnostih in OZD pri odpravljanju posledic vojnih akcij in elementarnih in drugih hudih nesreč. Občinske specializirane enote civilne zaščite so kadrovske popolnjene, usposobljenost enot je 76 odstotkov, opremljenost pa 96 odstotkov.

SAMOZAŠČITA

Samozaščita predstavlja množično bazo za izvajanje največjega dela preventivnih zaščitnih ukrepov. Občani in delovni ljudje se usposabljajo za zaščito in reševanje pred vojnimi učinki, elementarnimi in drugimi nesrečami ter opremljajo z vojnimi sredstvi za osebno in kolektivno zaščito.

V okviru samozaščite se ustanovijo splošne enote, ki predstavljajo najbolj organizirano obliko in jedro samozaščite.

Usposabljanje delovnih ljudi in občanov za izvajanje ukrepov in aktivnosti samozaščite in vzajemne pomoči se izvaja:

– v rednem vzgojnoizobraževalnem procesu na šolah za šolsko mladino;

– v okviru pouka za obrambo in zaščito za mladino, ki je zaključila osnovnošolsko obveznost in ne nadaljuje šol srednjega usmerjenega izobraževanja,

– v okviru obrambno samozaščitnega usposabljanja delovnih ljudi in občanov, ki ga organizirajo občine po programu RSLO.

Nosilec usposabljanja je bila SZDL, izvajalec DU Boris Kidrič, odgovoren za organizacijo in izvedbo usposabljanja pa sekretariat za ljudsko obrambo občine, ki je v sodelovanju z delavsko univerzo, družbenopolitičnimi organizacijami in ZRVS izbral predavatelje in poskrbel za njihovo strokovno in metodično pripravo.

Od celotnega števila 10.850 vabljenih se je 145 predavatelj udeležilo v letu 1981-1982 51,3 odstotka vabljenih ali 5.566.

Vzroki za tako udeležbo so deloma v spremenjenem načinu vabljenja, ki namesto pozivanja in sklicevanja na sankcije predpostavlja osveščenost delovnih ljudi in občanov za obrambno in samozaščitno usposabljanje, v pomanjkljivosti registra prebivalstva na kateremu temeljijo sezname vabljenih in premajhen časovnem premoru med ciklusi predavanj. K izvedbi pouka, bi se

morale v večji meri vključiti tudi družbenopolitične organizacije v krajevnih skupnostih.

Obrambno zaščitno usposabljanje prebivalstva v letu 1981/1982 ima še določene pomanjkljivosti, vendar pa se stalno organizacijsko in vsebinsko izboljšuje. Uporabo modernih učnih pripomočkov bi morali uveljaviti v vseh krajevnih skupnostih. Posamezni spodrsiljaji pri izvedbi pouka kot npr., da predavanje odpade zaradi odsotnosti predavatelja, se organizatorju ne bi smeli primeriti.

K usposabljanju delovnih ljudi in občanov na tem področju pomembno prispevajo akcije NNNP. Ta oblika obrambno zaščitnih aktivnosti je izjemnega pomena za osveščanje delovnih ljudi in občanov o nujnosti in uspešnosti obrambe in zaščite in za njihovo usposabljanje za izvajanje konkretnih nalog s tega področja.

ORGANIZACIJA CIVILNE ZAŠČITE V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

Civilna zaščita v OZD je organizirana v skladu z občinskim odlokom o organizaciji in delovanju civilne zaščite v občini Ljubljana Center.

Vključuje 16-18% od skupnega števila zaposlenih delavcev. Manjše OZD, ki imajo manj kot 50 zaposlenih, imajo samostojne splošne ekipe civilne zaščite (5 obveznikov) ali pa imajo organizirano civilno zaščito v okviru civilne zaščite krajevnih skupnosti oz. civilne zaščite v poslovnih ali v poslovno-stanovanjskih stavbah. Večje OZD z več sto zaposlenimi imajo organizirane štabe za civilno zaščito in specializirane enote civilne zaščite.

Med enotami različnih specialnosti v OZD in drugih delovnih skupnosti so najštevilnejše gasilske enote, enota za prvo medicinsko pomoč in tehnično reševalne enote. V OZD je bilo v letu 1981 vključenih v enote civilne zaščite 6.284 obveznikov.

a) Proizvodne organizacije združenega dela

Na območju občine ima organizirano civilno zaščito 17 proizvodnih OZD. Od tega jih ima 7 splošne enote civilne zaščite, 10 pa specializirane enote civilne zaščite, ki jih vodijo štabi za CZ. Enote so kadrovske popolnjene s pripadajočo materialno-tehnično opremo, zadovoljiva pa je tudi njihova usposobljenost. Zelo dobra je opremljenost obveznikov z osebno zaščitno opremo. Zaradi narave dejavnosti OZD je v njih največ gasilskih enot in enot za nudenje prve medicinske pomoči. Štabi za CZ sodelujejo s štabi krajevnih skupnosti. Vsako leto tekoče obveščajo občinski štab za CZ o svojih vajah, ki jih načrtujejo v svojih letnih programih aktivnosti CZ. Dobro sodelovanje štabov za CZ s štabi v nekaterih krajevnih skupnostih in občinskimi štabom odražajo tudi njihovi načrti CZ, ki so izdelani po enotnih navodilih za izdelavo načrtov iz leta 1979 in omogočajo uspešno delovanje CZ v primeru vojne in ob elementarnih in drugih hudih nesrečah.

Najpomembnejše proizvodne OZD, ki imajo zelo dobro organizirano CZ so: DO Rog, Kartonažna tovarna Ljubljana in DO Pletenina.

b) Komunalne organizacije združenega dela

Komunalne OZD so posebno pomembne za CZ, ker se sicer z zaščito in reševanjem oz. podobnimi nalogami ukvarjajo že v okviru svoje redne dejavnosti. Te OZD se morajo usposobiti za nujne in hitre intervencije pri odstranjevanju poškodb in okvar na prehodnicah, vodovodnem omrežju, kanalizaciji, plinovodnem omrežju itd. Zaradi tega se morajo delavci teh organizacij usposobiti za delo v najtežjih vojnih razmerah. Na območju občine Ljubljana Center je osem komunalnih

OZD oz. njihovih TOZD. Štiri od njih imajo organizirane tudi splošne enote CZ, v katerih je vključenih 128 obveznikov.

V skladu z izhodiščem, da se pri zaščiti in reševanju prebivalstva, materialnih in drugih dobrin ob vojnih akcijah, naravnih in drugih hudih nesrečah in v drugih izrednih razmerah angažirajo v okviru CZ vsi razpoložljivi kadrovski in materialni potenciali komunalnih OZD, so te organizacije mestnega pomena in zato vezane na mestni štab za CZ. Predstavljajo interventne sile CZ za izvajanje najzahtevnejših nalog CZ na najbolj ogroženih oz. prizadetih območjih mesta.

c) Gradbene organizacije združenega dela

Večje gradbene organizacije so zaradi narave svojega dela in materialno tehničnih sredstev, s katerimi razpolagajo z vidika CZ, v pristojnosti mestnega štaba za CZ. Na območju občine Ljubljana Center je občinskega pomena GP Universal, v katerem je ustanovljena občinska specializirana enota CZ za odstranjevanje ruševin. Ta delovna organizacija ima tudi splošno enoto CZ. Načrt CZ v GP Universal je usklajen z občinskim načrtom CZ, kar je pomembno zaradi pričakovanih del in rokov, v katerih bo morala izvršiti svoje naloge na področju reševanja iz ruševin, razčiščevanja in odvoza ruševin in graditve improviziranih zaklonišč in drugih potrebnih objektov. Težave so zaradi nezadostnega števila ustreznih kadrov za razširjen obseg dejavnosti v izrednih razmerah in nezadostnih zalog gradbenih materialov (les, cement, montažni odri itd.), ki bodo potrebni za zagotovitev vseh potreb.

d) Obrtne organizacije združenega dela

Na območju občine je organizirana CZ v devet obrtnih OZD. Obrtne organizacije imajo predvsem splošne enote CZ, le DO Labod – kemična čistilnica ima ustanovljene specializirane enote CZ. Zaradi majhnega števila zaposlenih delavcev v teh OZD tudi njihove enote niso številne (od 5 do 20 članov).

Z vidika CZ je dejavnost obrtnih OZD pomembna predvsem zato, ker morajo te organizacije s svojim potencialom v vojni okrepiti komunalne in gradbene organizacije. Tudi v teh organizacijah so težave s kadri, saj so večina moških obvezniki oboroženih sil (47%).

e) Zdravstvene organizacije združenega dela

Zdravstvene organizacije so izredno pomembne za uspešno delovanje sistema CZ v primeru vojne in v elementarnih in drugih hudih nesrečah.

Enote CZ so organizirane v Zavodu SRS za zdravstveno varstvo, Kliničnem centru in v Zavodu SRS za transfuzijo krvi. Povsod imajo organizirane specializirane enote CZ, poudarek pa je na enotah prve medicinske pomoči in tehnično reševalnih enotah.

Načrti zdravstva za delovanje v vojni in v elementarnih in drugih hudih nesrečah so usklajeni z občinskimi načrti CZ in ažurni.

V občini je v primeru vojne načrtovano in pripravljeno delovanje 19 zdravstvenih postaj. Zdravstvene postaje na območju občine razvija Zdravstveni dom Ljubljana – TOZD osnovnega zdravstvenega varstva Center.

Za zdravstvene postaje, je zagotovljena najnujnejša medicinska oprema in ustrezna količina sanitetnega materiala.

Dobro je nasploh organiziran sistem nujenja prve medicinske pomoči. Prvo pomoč poškodovancu nudi ekipa PMP krajevne skupnosti ali OZD. Ekipa nato prenese poškodovanca do določenega zbornega mesta, kjer je praviloma tudi postaja splošne medicinske pomoči, od tam pa poškodovanca, če je potrebno, prepeljejo v Zdravstveno postajo ali bolnišnico.

Zdravstveni kadri še niso dovolj praktično usposob-

ljeni za delovanje po napadih z orožji za množično uničevanje (jedrsko, kemično in biološko orožje). Problem predstavlja tudi nezadostna opremljenost z zaščitami in drugimi sredstvi za delo na kontaminiranih področjih.

f) Druge organizacije združenega dela in delovne skupnosti

Zelo dobro imajo organizirano CZ nekatere prometne OZD, tako npr. ŽTO TOZD za promet Ljubljana in podjetje za PTT promet.

Med trgovskimi DO na območju občine ima najmočnejšo organizacijo CZ Nama in Metalka, na področju gostinstva in turizma izstopa Kompas, na področju finančnih, tehničnih in poslovnih storitev Jugobanka in LB Združena banka. Na področju negospodarstva velja na področju izobraževanja izpostaviti fakulteto za strojništvo. Ta ima odlično izdelan in tudi uporaben načrt CZ, redno izvaja praktične vaje in teoretično usposablja obveznike civilne zaščite. Od organov DPS ima dober razvito CZ izvršni svet skupščine SRS in Narodna banka.

Največje težave negospodarskim delovnim organizacijam predstavljajo predvsem finančna sredstva za nakup materialno-tehničnih sredstev, predvsem po njihovi več kot 100% podražitvi v zadnjih dveh letih.

Večje OZD in delovne skupnosti, ki imajo štabe in specializirane enote CZ, imajo bolj izdelane in ažurnejše načrte CZ, bolj izdelan sistem pozivanja obveznikov in popolnejše so opremljene. Štabi za CZ imajo stalen stik s štabi za CZ tistih krajevnih skupnosti, kjer so štabi aktivni, stalno popolnjujejo enote CZ z novimi obvezniki in skrbijo za tekoče teoretično in praktično usposabljanje.

Nadaljnji razvoj CZ v OZD v občini je usmerjen predvsem v kadrovsko krepitev štabov za CZ, saj so le kadrovsko popolni in strokovno usposobljeni štabi porok za ustanavljanje novih enot CZ, kadrovsko krepitev obstoječih enot, za izvajanje plana osnovnega in dopolnilnega usposabljanja obveznikov in realizacijo plana opremljanja enot s pripadajočimi materialnimi sredstvi. V osnovnih usmeritvah in programih razvoja CZ na območju občine je dan velik poudarek tudi ustanavljanju splošnih enot CZ v OZD, ki predstavljajo najširšo bazo organizirane CZ.

ENOTE IN ŠTABI ZA CIVILNO ZAŠČITO

a) Enote civilne zaščite

Enote CZ so posebno organizirane ter tehnično in strokovno usposobljen del CZ, namenjen zaščiti in reševanju ljudi in materialnih dobrin v vojni, ob naravnih in drugih hudih nesrečah ter v drugih izrednih razmerah. V CZ poznamo dve vrsti enot:

– splošne enote CZ, ki se organizirajo v temeljnih in drugih OZD, v krajevnih skupnostih, v večjih stanovanjskih in stanovanjsko poslovnih zgradbah in v ulicah;

– specializirane enote CZ, ki se kot interventne enote za izvajanje zahtevnejših ukrepov in nalog organizirajo v temeljnih in drugih OZD, v krajevnih skupnostih in v družbenopolitičnih skupnostih.

Formacijske oblike enot CZ so: ekipa, oddelek, vod, četa in združeni odred CZ.

Na območju občine je v enote CZ vključenih 7.897 obveznikov. Od tega je 6.284 obveznikov vključenih v temeljne in druge OZD, 368 obveznikov v enote krajevnih skupnosti in 217 obveznikov v občinske specializirane enote. Od skupnega števila 7.897 obveznikov je 3.941 obveznikov vključenih v specializirane enote CZ, 3.256 pa v splošne enote CZ. Število žensk v enotah CZ je 4.492 ali 56,8%. Največje število žensk je vključenih v

enote za prvo medicinsko pomoč in enote za socialno delo, najmanj pa v gasilske enote in tehnično-reševalne enote. V enotah je mladih do 27 let 1.352 ali 17,1%.

Med enotami različnih specialnosti so najštevilčnejše enote za prvo medicinsko pomoč, sledijo gasilske enote, tehnično-reševalne enote in enote za zveze, kar kaže na to, da je organizacija CZ v občini prilagojena težiščnim nalogam reševanja in zaščite. Po formacijski obliki imamo v občini ekipe, oddelke, vode in čete CZ, nimamo pa v skladu z dogovorom v Ljubljani združenih odredov, ker področje pokriva združeni odred mesta, v katerega pa občina vključuje četo RBK.

Pri občinskem štabu za CZ so organizirane 4 specializirane enote, v krajevnih skupnostih pa je organiziranih 59 specializiranih in 49 splošnih enot, v temeljnih in drugih OZD pa 269 specializiranih in 205 splošnih enot CZ.

Čeprav je bil v organiziranosti CZ dosežen v obdobju 1980–1982 velik napredek, s stanjem enot še ne moremo biti zadovoljni. Občinske specializirane enote in enote v večjih OZD so dobro organizirane. Organiziranost splošnih enot v stanovanjskih in stanovanjsko poslovnih zgradbah in ulicah pa je slabša. Ob tem je občinski štab za CZ ugotovil, da je v krajevnih skupnostih oz. hišah in ulicah oteženo delo na vzpostavljanju čvrste organizacije CZ zaradi naslednjih težav:

- razvoj civilne zaščite je v soodvisnosti od razvitenosti hišne samouprave. Kjer ta samouprava ni dobro razvita, tudi CZ nima ustreznega mesta;

- samoupravna stanovanjska skupnost je še premalo naravnana k reševanju problemov opremljanja enot po hišah in ulicah;

- prepogosto se pojavljajo dvojne medseboj izključujoče razporeditve obveznikov CZ;

- štabi za CZ v krajevnih skupnostih se premalo vključujejo v reševanje problemov organiziranja enot CZ v stanovanjskih zgradbah in ulicah.

Enote za uporabo in vzdrževanje zaklonišč še niso povsod formirane.

b) Štabi za civilno zaščito

Za organizirano strokovno operativno vodenje v CZ so ustanovljeni štabi za CZ, ki so strokovno operativni in izvršilni organi za neposredno vodenje in koordinacijo zaščitnih in reševalnih akcij enot CZ na svojem območju. Na območju občine deluje 49 štabov, od tega je poleg občinskega štaba 8 štabov v krajevnih skupnostih in 40 v temeljnih in drugih OZD. Štabi štejejo skupno 415 članov, od tega 120 ali 28,9% žensk in 19 ali 4,5% mladine do 27 let. Kadrovska sestava, tako starostna kot strokovna, je zadovoljiva v občinskem štabu in nekaterih štabih večjih OZD kot so: Pletenina, Rog, Kartonažna tovarna Ljubljana. Dokaj slaba pa je sestava štaba v nekaterih krajevnih skupnostih (Koldvor, Ajdovščina). Krajevne skupnosti Josip Prašnikar, Trg osvoboditve, Ledina in Nove Poljane pa štabov za CZ še nimajo.

Štabi za CZ svoje vloge povsem še ne uresničujejo dovolj uspešno. Njihova aktivnost je sicer v glavnem usmerjena v vodenje zaščitnih in reševalnih akcij, vendar je neke več, neke manj pomanjkljiva na področju načrtovanja, organiziranja, usposabljanja in opremljanja enot CZ ter povezovanja, usklajevanja in usmerjanja priprav med posameznimi subjekti. Bolj bodo morali biti naravnani tudi na preventivno delovanje.

c) Kadrovska problematika

V enote in štabe za CZ je bilo koncem leta 1981 vključenih 8.312 obveznikov. Srednjeročno načrtovanje za obdobje 1981–1985 predvideva, da bo do konca leta 1985 vključenih v CZ od 16–17% prebivalstva.

Načrt je realen in pričakovati je, da bo uresničen predvsem z večjimi naporii krajevnih skupnosti. V CZ je vključenih več kot 50% žensk (4.610 ali 55,4%) in 16,5% mladih (1.371).

Mladih je v enotah CZ sorazmerno mnogo, prestari pa so po sestavi štabi za CZ. V njih je tudi premalo žensk (28,9%). Delež žensk v organiziranih delih CZ še vedno ni sorazmeren s potrebami in možnostmi, zlasti še, če upoštevamo, da je moška populacija pretežno vključena v oborožene sile in na druge vojne dolžnosti. Zato so potrebna nadaljnja prizadevanja za večje vključevanje žensk v enote in štabe za CZ, razen v enote za prvo medicinsko pomoč in socialno delo, kjer je že 98% delež žensk. Predvsem v morebitnih vojnih razmerah bodo ženske morale nositi težo zaščitnih in reševalnih ukrepov.

Z uresničevanjem kadrovske politike na območju CZ v splošnem še ne moremo biti zadovoljni. To politiko moramo uveljavljati kot načrtno, smotno in stalno prizadevanje in dejavnost vseh odgovornih družbenopolitičnih in strokovnih dejavnikov.

Pri kadrovanju na posamezne dolžnosti in naloge v CZ moramo v večji meri upoštevati znanja, sposobnosti in želje posameznikov, ki neposredno vplivajo na njihovo večjo motiviranost, iniciativnost in ustvarjalnost, kar je za uspešno zaščito in reševanje še posebej pomembno.

d) Usposabljanje v civilni zaščiti

Pri razvijanju enot CZ je bila pozornost usmerjena predvsem na tiste enote, ki so najpogosteje potrebne za reševanje v vojni in ob naravnih in drugih hudih nesrečah. Ob taki usmeritvi pa so bile zastopane nekatere enote, ki so potrebne za specialno delo na terenu, zlasti enote za RBK zaščito. Večjo pozornost terja tudi usposabljanje enot CZ v stanovanjskih hišah.

Lani se je sicer povečalo število vključenih obveznikov, ki so končali osnovni pouk, vendar odstotek usposobljenosti bistveno ne raste zaradi stalnega priliva novih obveznikov. Ker moramo tudi v prihodnje računati na znaten odliv obveznikov iz enot (starostna meja, zdravstveni in drugi razlogi) ter na priliv novih obveznikov, bo treba nadalje pospešiti pouk v vseh enotah. To velja tudi za štabe za CZ.

Oblike pouka za izobraževanje pripadnikov enot in štabov za CZ delimo na:

- osnovni pouk, ki je določen z zakonom in znaša od 50 do 100 ur. Dolžni so ga opraviti vsi pripadniki enot in štabov za CZ. Predstavlja temeljno usposobljenosti posameznika za opravljanje nalog v CZ. Vsebina učnih načrtov je prirejena za pripadnike posameznih enot CZ;

- dopolnilni pouk je obvezen za vse pripadnike enot in štabov za CZ, ki so uspešno opravili osnovni pouk. Traja do 25 učnih ur. Praviloma mora dopolnilni pouk potekati po formacijah enot CZ (ekipa, oddelek, vod ali četa), s poudarkom na praktičnem izvajanju pridobljenega znanja in vajah.

Usposabljanje ovirajo dvojni razporedi obveznikov. Zaradi površnega in pomanjkljivega preverjanja pred vključitvijo pripadnikov v enote CZ, prihaja do pogostih intervencij, kar otežkoča oblikovanje učnih skupin in pogojuje velik osip.

Kadrovske težave so še posebej velike pri dopolnilnem pouku, ki se izvaja po formaciji enot. Zaradi odsotnosti posameznega člana ekipe ali oddelka je onemogočeno delo cele formacije in se zato večkrat pouk prekine.

Težave so tudi zaradi različnega izobrazbenega sestava obveznikov CZ. DU Boris Kidrič kot nosilec usposabljanja enot bi morala posvetiti večjo pozornost tudi

strokovni in andragoški usposobljenosti predavateljskega kadra.

Predvsem OZD bi morali v večji meri omogočati, da v skladu s predpisanim programom same izvedejo pouk. Tako organiziran pouk omogoča časovno razporeditev, ki ustreza obveznikom CZ in ne moti dela. Z angažiranjem lastnih predavateljev je tak pouk tudi bolj usmerjen k praktičnim nalogam CZ in značilnostim okolja.

Izvajalci pouka bi morali zaradi motivacije obveznikov in racionalizacije oblik dosledno upoštevati verificirana predznanja tečajnikov. Temu ustrezno je treba prilagoditi učne programe.

e) Opremljanje enot in štabov za civilno zaščito

Srednjeročni načrt opremljanja enot in štabov za CZ v temeljnih in drugih OZD, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih predvideva v obdobju 1981–1985 80% opremljenost obstoječih in novoustanovljenih enot in štabov za CZ in 110% opremljenost občinskih specializiranih enot CZ.

Po podatkih iz letnih poročil za leto 1981 so enote CZ v OZD 65% opremljene, specializirane enote v krajevnih skupnostih 70%, občinske specializirane enote pa 90% s pripadajočo opremo po materialni formaciji CZ. Opremljanje teče v skladu s srednjeročnim načrtom.

Težave so pri nabavi opreme iz uvoza, ki je že dalj časa ni na tržišču (komandni dezimetri, gasilske brizgalne Rosenbauer, motorne žage, akumulatorske svetilke in druga specialna oprema). Primanjkuje pa tudi sredstev domačih proizvajalcev, ki so namenjena izvozu (šotori, sredstva zvez).

Poseben problem so skladišča opreme CZ. Večina krajevnih skupnosti ima opremo vskladiščeno v neustreznih prostorih. Ti so premajhni in v nekaterih primerih tudi vlažni. Boljše pogoje skladiščenja opreme imajo krajevne skupnosti Gradišče, Kolodvor in Stara Ljubljana. Letos smo uredili del zaklonišča v OŠ Tone Tomšič za potrebe CZ v krajevni skupnosti Poljane, uredili bivši stanovanjski prostor na Karlovski 15 za skladišče opreme krajevne skupnosti Prule in preuredili bivše skladišče DO Coreal v Vegovi ulici 4 za potrebe občinske specializirane gasilske enote in CZ krajevnih skupnosti Trg osvoboditve in Stara Ljubljana. Iskanje primernih prostorov za skladiščenje opreme v občini je zelo težavno tudi zaradi premajhne angažiranosti štabov za CZ v krajevnih skupnostih.

Pri občinskem štabu za CZ se od leta 1981 oblikujejo občinske materialne rezerve. To so materialna sredstva (šotori, postelje, odeje, kuhinje itd.), namenjena za nastanitev prizadetega prebivalstva v primeru katastrofalnega potresa ali drugih hudih elementarnih nesreč. Trenutno ta sredstva zadoščajo za postavitev tabora za 500 občanov. Do leta 1985 bodo te rezerve povečane na velikost tabora za 2000 občanov. Materialne rezerve so vskladiščene v javnem zaklonišču na Leninovem parku, ki pa za skladiščenje ni primerno. Zaklonišče je vlažno in bo treba poiskati ustrezno drugo rešitev. Opremo vzdržujejo deloma tudi taborniki, ki jo občano koristijo za svoje aktivnosti.

POMEMBNEJŠI UKREPI CIVILNE ZAŠČITE

a) Zaklanjanje

V primeru agresije v občini ne bi bilo neogroženih območij. Zato je v razmerah sodobne vojne zaklanjanje prebivalstva v zakloniščih in drugih primernih zaščitnih objektih najučinkovitejši ukrep zaščite prebivalstva. Že v miru skušamo zagotoviti čimveč zakloniščnih mest v zakloniščnih dopolnilne, osnovne in pojačane zaščite. V skladu z zasnovano splošno ljudske obrambe strmimo za

tem, da zagotovimo pogoje za množično zaklanjanje delovnih ljudi in občanov v njihovem bivalnem in delovnem okolju in na javnem mestu.

V primeru neposredne vojne nevarnosti in vojne se bo število prebivalcev v občini zmanjšalo zaradi odhoda v OS, disperzije in evakuacije na približno 21.500.

Za vse druge prebivalce, ki bodo ostali v občini, bo potrebno urediti zaklanjanje bodisi v zaklonilnikih ali v adaptiranih za zaklanjanje primernih kletnih prostorih.

Na podlagi pravilnika o tehničnih normativih, ki ga je izdal zvezni sekretariat za ljudsko obrambo in republikanskega zakona o ljudski obrambi je izdan mestni odlok o graditvi zaklonišč. Ta odlok je mesto Ljubljana sprejelo leta 1977. Po njem je ljubljansko območje razvrščeno v tri cone, od katerih je v prvi in drugi obvezna graditev zaklonišč za zasebne in družbene investitorje, v tretji coni pa so zasebni investitorji oproščeni te obveznosti.

V Ljubljani smo sprejeli načrt graditve javnih zaklonišč do leta 2000. Sestavni del tega načrta je tudi načrt graditve javnih zaklonišč na območju naše občine.

Ogroženost področja občine daje naši občini prednost pri graditvi zaklonišč.

Za potrebe zaklanjanja se lahko ustrezno preuredijo tudi kletni prostori. Mestni sekretariat za ljudsko obrambo je v letu 1981 izdal navodilo o razvrstitvi prostorov v stanovanjskih in drugih objektih v prostore, ki so primerni za zaklanjanje.

Občinski štab za civilno zaščito je v mesecu maju in juniju 1981 v sodelovanju s štabom za CZ krajevne skupnosti Gradišče, strokovno službo Staninvesta in s službo za zaščitne objekte pri mestnem sekretariatu za ljudsko obrambo pregledal in evidentiral vse ustrezne prostore na območju krajevne skupnosti Gradišče. Akcijo bomo nadaljevali v vseh krajevnih skupnostih.

b) Varstvo pred požari

Ukrep protipožarne zaščite izvajajo na območju občine gasilsko društvo Ljubljana mesto, industrijska gasilska društva, samostojne gasilske enote v OZD in gasilske enote CZ. V društva in enote je vključenih okoli 1.000 gasilcev oz. obveznikov gasilskih enot CZ. Z razpoložljivimi zmogljivostmi gasilskega društva Ljubljana mesto, industrijskih gasilskih društev, samostojnih gasilskih enot in specializiranih gasilskih enot CZ je moč zagotoviti izvajanje predvidenih ukrepov za zaščito pred požari, ne pa obvladovati večje število sočasnih požarov.*

Pomembna pridobitev na področju požarnega varstva v občini so v letu 1981 zgrajena črpališča požarne vode na nabrežju reke Ljubljanice. S primerno tehnično opremo – gasilskimi črpalkami je tako mogoče črpati vodo iz Ljubljanice v vseh predelih naše občine.

c) Reševanje iz ruševin in odstranjevanje ruševin

Reševanje iz ruševin in odstranjevanje ruševin je pomemben in zahteven ukrep CZ. Reševanje je organizirano v obliki specializiranih enot CZ v krajevnih skupnostih in občinske specializirane enote v GP Universal. Ukrep je specifičen, saj se zelo redko izvaja v mirnem času – razen ob velikih naravnih nesrečah.

Pri reševanju iz ruševin poleg specializiranih enot CZ in gradbenih organizacij, ki se s svojo dejavnostjo vključujejo v izvajanje tega ukrepa, sodelujejo tudi vse druge enote CZ, po potrebi pa tudi občani in delavci v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih.

d) Prva medicinska pomoč

Pri nenadni agresiji ali katastrofalnem potresu in drugih elementarnih nesrečah lahko pride v relativno kratkem času do velikega števila poškodovancev.

Prvo medicinsko pomoč prebivalstvu, ogroženemu oz. prizadetemu zaradi vojnih akcij ali naravnih nesreč,

organizirajo in izvajajo delovni ljudje in občani v okviru množične samozaščite, enot za prvo medicinsko pomoč CZ, enot Rdečega križa, splošnih enot CZ in zdravstvene službe.

Prvo medicinsko pomoč izvajamo tako, da nudimo pomoč na kraju poškodbe ali obolenja, kasneje pa transportiramo ranjence in bolne v postaje splošne medicinske pomoči.

Na mestu množičnih ranitev in poškodb se najprej aktivirajo ekipe prve medicinske pomoči CZ iz krajevnih skupnosti, OZD in drugih organizacij, splošne enote CZ in občinska specializirana enota za prvo medicinsko pomoč. Njihove akcije vodijo in usklajujejo štabi za CZ v krajevnih skupnostih in OZD oz. občinski štab za CZ.

e) Evakuacija

V občini Ljubljana Center zajema evakuacija naslednje kategorije občanov:

- matere z otroci do 6. leta starosti;
- otroci od 7. do 14. leta starosti, ki se evakuirajo skupaj z materjo, ki ima otroka mlajšega od 6 let;
- bolni, onemogli in invalidi;
- stari nad 75 let.

Občinski štab za CZ, štabi za CZ v krajevnih skupnostih in odbori za evakuacijo morajo skrbeti za nemoten in usklajen potek evakuacije od zbirnega mesta do namestitve na nastanitvenem območju. Občani se evakuirajo v vnaprej določena nastanitvena območja. Z evakuacijo ljudi iz občine se želi zmanjšati število žrtev ob zračnih in drugih napadih.

f) Drugi ukrepi civilne zaščite

Ukrep radiološko-biološko-kemične zaščite izvajajo specializirane enote CZ v OZD in krajevnih skupnostih in četa za RBK zaščito sestavljena iz obveznikov CZ v občini v sestavi združenega odreda. Ekipe oz. enote OZD in krajevnih skupnosti opravljajo le RBK izvidništvo, medtem ko opravlja četa tudi RBK dekontaminacijo. Opremljenost prebivalstva z osebnimi zaščitnimi sredstvi še ni zadovoljiva.

Oskrba ogroženega in prizadetega prebivalstva je omejena predvsem na zagotavljanje pogojev za prehrano prebivalstva s hrano in drugimi življenjsko pomembnimi sredstvi.

Ukrep zatemnjevanja določa način zatemnjevanja stanovanjskih in drugih objektov in javnih površin. Pripravljen je občinski odlok o zatemnjevanju. Ukrepi asanacija terena, prva veterinarska pomoč, maskiranje in dezaktiviranje neeksplozivnih ubojnih sredstev še niso ustrezno izdelani, ker v občini nimamo ustreznih enot CZ.

Dezaktiviranje opravlja na območju občine posebna enota milice pri RSNZ, asanacijo terena pa komunalno podjetje Ljubljana - TOZD Žale.

DRUŽBENE ORGANIZACIJE IN DRUŠTVA V PRIPRAVAH IN DELOVANJU CIVILNE ZAŠČITE

Mnoge družbene organizacije in društva se skoraj s celotno svojo dejavnostjo vključujejo v enotni obrambno-samozaščitni sistem. Med temi imajo posebno pomembno mesto gasilske organizacije, Rdeči križ, taborniki, jamarji, radioamaterji in druga interesna združenja.

Akcije NNNP in nekatere večje nesreče so v celoti potrdile usmeritev, da moramo z načrtnimi in stalnimi pripravami krepiti sposobnost in pripravljenost tistih družbenih struktur, ki se že v svoji primarni dejavnosti ukvarjajo z zaščito in reševanjem prebivalstva in materialnih dobrin.

a) Gasilske organizacije in društva

Enote gasilskih društev in poklicne gasilske enote predstavljajo pomemben del sil civilne zaščite. Da je izvajanje nalog gasilskih organizacij v okviru CZ čim bolj učinkovito, se priprave gasilskih organizacij in CZ medsebojno usklajujejo.

V občini smo na področju požarnega varstva takole organizirani:

1. SIS za varstvo pred požarom
2. Občinska gasilska zveza
3. Gasilsko društvo Ljubljana mesto
4. Industrijsko gasilsko društvo DO Pletenina
5. Industrijsko glasilsko društvo DO Komunalno podjetje Ljubljana
6. Industrijsko gasilsko društvo Kartonažna tovarna Ljubljana
7. Gasilska enota tiskarne Ljudska pravica
8. Občinska specializirana enota CZ in specializirane enote po krajevnih skupnostih.

Gasilsko društvo Ljubljana mesto je največja poklicna gasilska organizacija v občini. Ima 96 operativnih gasilcev. Z izvajanjem letnega programa dela se aktivno vključuje v izvajanje aktivnosti CZ. V zadnjem času se vse bolj angažira pri usposabljanju specializiranih enot CZ, sodeluje v akcijah preventivnih pregledov hidrantov in kleti ter podstrešij, nudi svoje prostore za zborna mesta in hkrati skladišče občinske specializirane gasilske enote CZ.

Zelo so aktivna industrijska gasilska društva. Njihovi gasilci so strokovno zelo dobro usposobljeni, kar vsako leto dokažejo z dobrimi uvrstitvami na občinskem tekmovanju gasilskih enot in višjih tekmovanjih.

Opremljenost enot gasilskega društva in industrijskih gasilskih društev je zadovoljiva za posredovanje ob požarih v miru, razen za primer katastrofalnih požarov. Za posredovanje ob vojnih akcijah pa jim primanjkuje sredstev za osebno radiološko-biološko-kemično zaščito, cistern za dovoz vode na požarišče, opreme cistern za dekontaminacijo in rezervnih cevnic materialov ter različnih armatur. Reševanje iz visokih zgradb pa je sicer otežkočeno, ker vse nimajo požarnih stopnic, razvita pa tudi niso tehnična sredstva za reševanje.

Njihova operativna pripravljenost za vojno je precej slabša in sicer zato, ker ima večina prostovoljnih gasilcev vojni razpored, tako da so enote v primeru vojne močno kadrovsko okrnjene. S posebnimi načrti je treba predvideti, kako bi se v vojni izkoristila njihova draga tehnična sredstva.

b) Organizacija Rdečega križa

Sodelovanje Rdečega križa in CZ se najbolj odraža pri skupni organizaciji in izvajanju osnovnega in dopolnilnega pouka za specializirane enote CZ. Občinski odbor Rdečega križa izvaja priprave za delovanje organizacije Rdečega križa ob morebitni vojni nevarnosti, v vojni in ob naravnih in drugih hudih nesrečah po svojem načrtu, v katerem je zagotovljeno vključevanje Rdečega križa v dejavnosti CZ na področju: zdravstvene vzgoje prebivalstva, usposabljanja za nudenje najosnovnejše prve medicinske pomoči, nege bolnikov, organizacije krvodajalskih akcij itd.

Rdeči križ, predvsem mestni odbor Rdečega križa, se je letos uveljavil kot glavni izvajalec usposabljanja ekip prve medicinske pomoči CZ. Občinski odbor Rdečega križa je na področju občine skupaj z občinskim štabom za CZ organizator tekmovanja ekip prve medicinske pomoči v šolah, krajevnih skupnostih in OZD. V letu 1980 je bilo organizirano VII. občinsko tekmovanje ekip prve medicinske pomoči CZ in Rdečega križa, na katerem je sodelovalo 33 ekip prve pomoči s 198 tekmovalci. VIII. tekmovanje bo letos.

V okviru občinskega odbora Rdečega križa je organiziranih več ekip prve medicinske pomoči, ki so opremljene s potrebno opremo za nudenje prve pomoči. Razen navedenih ekip so v okviru občinskega odbora Rdečega križa organizirane tudi ekipe za socialno delo. Delo teh ekip je zelo pomembno predvsem pri pripravah in izvajanju evakuacije prebivalstva.

c Druge družbene organizacije in društva

Na območju občine dela Zveza tabornikov občine Ljubljana Center s tremi odredi (Sivi volk, Zmajev odred in odred Tone Tomšič). Taborniška organizacija je zlasti v primeru katastrofalnega potresa in drugih hudih elementarnih nesreč zelo pomembna za uspešno delovanje sistema CZ v občini. V pripravi je sporazum med občinskim štabom CZ in Zvezo tabornikov, na podlagi katerega bo imel občinski štab v izrednih situacijah na voljo posebno specializirano enoto tabornikov za postavitev in ureditev šotorišč, namenjenih prizadetim občanom.

Jamarji so specialisti za spuščanje po vrveh. Njihove izkušnje in znanja bodo prišle do izraza pri reševanju ljudi iz višjih nadstropij stavb tam, kjer gasilske lestve ne sežejo.

Posebno vlogo v CZ imajo tudi radioamaterji. S svojimi sredstvi zvez lahko izdatno pomagajo pri operativnosti enot in štabov za CZ.

Občinska radioamaterska organizacija Kričič na črtno usposablja kadre za vzpostavljanje radijskih zvez. Občinski sekretariat za ljudsko obrambo ji nudi ustrezno pomoč pri nabavi tehničnih sredstev zvez in zagotovitvi ustreznih prostorov za delo in sodeluje pri usposabljanju mladih radioamaterjev.

Na podoben način se v priprave in dejavnost CZ vključujejo tudi druge mružbene organizacije in interesna združenja.

JLA, TO IN NZ V PRIPRAVAH IN AKCIJAH CIVILNE ZAŠČITE

JLA, TO in NZ se vključujejo v akcije CZ zlasti v primeru katastrofalnega potresa in drugih hudih elementarnih nesreč. Vključevanje teh struktur pa zaenkrat še ni usklajeno s pripravami CZ za odpravo posledic elementarnih nesreč.

Občinski načrt CZ za ukrepanje ob naravnih nesrečah vsebuje posebno prilogo-načrt ukrepov in postopkov garnizona Ljubljana v primeru potresa. Ta načrt je treba v sodelovanju z garnizonom Ljubljana še bolj konkretizirati.

Podobno je tudi sodelovanje CZ s TO. Razen izmenjave nekaterih podatkov, povsem tehnične narave, medsebojno sodelovanje pri usklajevanju načrtov uporabe sil in sredstev za zaščito in reševanje še ni na zadovoljivem nivoju.

V sistemu CZ ima posebno vlogo NZ. CZ v občini Ljubljana Center nima več lastnih enot za vzdrževanje reda. Naloge teh enot je v celoti prevzela NZ, ki ima naslednje naloge: vzdrževanje reda ob nesrečah, fizično zavarovanje prizadetih območij in objektov, zavarovanje mobilizacijskih in evakuacijskih zbirališč itd.

S tem, ko je NZ prevzela omenjene naloge, v CZ razporejamo pripadnike enot CZ za red in varnost v druge enote CZ, največ v gasilske in tehnično-reševalne enote.

NAČRTI CIVILNE ZAŠČITE

Učinkovitost zaščitnih in reševalnih akcij je v veliki meri odvisna od kvalitete izdelanih načrtov CZ. Občinski načrt CZ in načrti CZ v krajevnih skupnostih, temeljnih in drugih OZD in skupnostih so izdelani po enotnih

navodilih za izdelavo načrtov CZ. Glavne pomanjkljivosti teh načrtov so, da ne izhajajo dovolj iz ocene ogroženosti, da so premalo konkretni in ne vključujejo vseh razpoložljivih možnosti sil in sredstev, ki jih je v vojnih akcijah mogoče aganžirati za zaščito in reševanje. Pomanjkljivost načrtov v krajevnih skupnostih, temeljnih in drugih organizacijah in skupnostih je tudi v tem, da je slabo izražena povezanost nekaterih krajevnih skupnosti z združenim delom. Pri izdelavi načrtov običajno sodeluje preozek krog ljudi, kar je v nasprotju z načelom podružbljanja obrambnih priprav. Občinski štab za CZ nudi po svojih močeh strokovno pomoč pri izdelavi, dopolnjevanju in ažuriranju načrtov CZ vsem nosilcem organizacije CZ na območju občine.

Občinski načrt CZ je sestavljen iz dveh povsem samostojnih načrtov:

1. Načrt za delovanje CZ v neposredni vojni nevarnosti in v vojni s prilogami sestavljajo:

- načrt ukrepov za pripravljenost, ki vsebuje ukrepe in način prehoda delovanja CZ iz mirnodobnega sveta v stanje neposredne vojne nevarnosti ali vojne;

- mobilizacijski načrt, v katerem je določen oz. izdelan sistem mobilizacije sil in sredstev CZ za delovanje v vojni;

- operativni načrt, ki vsebuje izdelane ukrepe CZ.

2. Načrt civilne zaščite za ukrepanje ob naravnih nesrečah

Načrt vsebuje oceno ogroženosti območja ljubljanske kotline ob naravnih nesrečah in ukrepe CZ za odpravo posledic. Pomembne priloge načrta so karte vodovodnega, plinovodnega, kanalizacijskega, hidrantnega in drugega omrežja komunalne infrastrukture.

Načrt posebej upošteva potresno ogroženost in ukrepe ob morebitnem katastrofalnem potresu.

Kot posebna priloga načrta za ukrepanje ob naravnih nesrečah je izdelana tudi ocena požarne ogroženosti občine.

ZAKLJUČNE UGOTOVITVE IN USMERITVE

Stanje CZ v občini je v splošnem zadovoljivo. Zanj je značilen stalen napredek v pogledu organiziranosti in pripravljenosti, s tem da nekatera krajevne skupnosti zaostajajo za načrtovanimi cilji razvoja.

Za izboljšanje organizacije CZ v občini in njen nadaljnji razvoj je potrebno:

1. Razvijati samopomoč delovnih ljudi in občanov kot najmnogičnejši del CZ. Predstavlja namreč nenaдомestljivo obliko uspešne zaščite in reševanja prebivalstva in materialnih dobrin ob vojnih akcijah ter naravnih in drugih hudih nesrečah. Zato je treba nadaljevati z usposabljanjem delovnih ljudi in občanov za nudenje samopomoči in vzajemne pomoči, oblike pa v organizacijskem in vsebinskem pogledu izboljševati.

2. Usposabljanje obveznikov enot in štabov za CZ z osnovnim in dopolnilnim poukom je treba nadaljevati v okviru zastavljenih ciljev v letnih in srednjeročnih programih. Nenehno je treba izboljševati izobraževalne oblike v vsebinskem in andragoškem pogledu, posebno skrb pa dati njihovi praktični strokovni usmerjenosti. Pri usposabljanju je treba v večji meri upoštevati tudi najzahtevnejše naloge v pogojih sodobne vojne.

3. Ocene ogroženosti, ki so temelj načrtovanja in osnova za razvoj in praktično delovanje sistema CZ, je treba nenehno dopolnjevati in ažurirati. V ocenah mora biti več pozornosti dano možnostim in posledicam uporabe sodobnih orožij in karakteristikam vojne v sodobnih pogojih z upoštevanjem lastnih pogojev in

možnosti. Ocene morajo biti izdelane in ažurirane najkasneje do konca tega leta.

4. Nadaljevati je treba z ustanavljanjem splošnih enot CZ v stanovanjskih in stanovanjsko-poslovnih zgradbah in ulicah. Ob pomoči in sodelovanju štabov za CZ v krajevnih skupnostih in drugih organov krajevnih skupnosti, predvsem krajevnih konferenc SZDL, samoupravne stanovanjske skupnosti in ob pomoči občinskega sekretariata za ljudsko obrambo je treba angažirati vse hišne svete za organizacijo CZ v stanovanjskih hišah.

5. V temeljnih in drugih OZD je treba nadalje krepiti vse obstoječe enote CZ. Posebno skrb je treba posvetiti ustanavljanju novih, predvsem splošnih enot CZ, ki v združenem delu predstavljajo najširšo osnovo zaščite delavcev in materialnih sredstev, specializirane enote kot interventne enote CZ pa predvsem kadrovske krepiti. V skrb za razvoj CZ v delovnih okoljih se morajo vključiti vsi dejavniki v združenem delu, predvsem pa samoupravni organi in osnovne organizacije sindikata.

6. V krajevnih skupnostih je treba nadaljevati s krepitvijo specializiranih enot, predvsem v novih krajevnih skupnostih pa pohitati z njihovim formiranjem.

7. Kadrovske je treba okrepiti štabe za CZ predvsem z mlajšimi obvezniki CZ, ki so strokovnjaki za posamezna področja in več pozornosti nameniti strokovnemu usposabljanju štabov in njihovem angažiranju na praktičnih vajah v okviru akcij NNNP. V štabe za CZ v krajevnih skupnostih je treba vključevati tudi najspособnejše kadre iz združenega dela na njihovem področju.

8. V krajevnih skupnostih in občini je treba pospešiti ustanavljanje ekip za uporabo in vzdrževanje zaklonišč.

9. V enote in štabe za CZ moramo v večji meri vključevati ženske, predvsem v enote za RBK zaščito, tehnično-reševalne enote in gasilske enote.

10. Pri kadrovanju novih obveznikov CZ je treba v večji meri upoštevati pridobljena znanja, sposobnosti, nagnjenja in želje obveznikov, kar bo prispevalo k večji motiviranosti, iniciativnosti in ustvarjalnosti pri delu CZ.

11. V vseh enotah in štabih je treba dosledno odpraviti dvoje med seboj izključujoče razporede obveznikov CZ. V enote in štabe za CZ pa ne vključevati delovnih ljudi in občanov, ki po zakonu niso obvezniki CZ (bolni in invalidi, matere z otroci do 6. leta starosti itd.).

12. Vlogo vseh štabov za CZ je treba krepiti v funkciji družbene samozaščite.

13. Enote in štabe za CZ v občini je treba krepiti v njihovi preventivni vlogi, s čimer lahko v znatni meri preprečimo nesreče in zmanjšamo morebitne posledice. V ta namen morajo predvsem štabi za CZ opera-

tivno usmerjati, povezovati in usklajevati aktivnosti posameznih družbenih dejavnikov pri odkrivanju nevarnosti in preprečevanju naravnih in drugih hudih nesreč ter v pripravah za zaščito in reševanje ob nesrečah, izrednih razmerah in v vojni.

14. Z družbenimi organizacijami in društvi, ki se zaradi narave svoje dejavnosti vključujejo v izvajanje ukrepov CZ, predvsem Rdeči križ, gasilska društva, taborniki, radioamaterji, jamarji itd., moramo poglobiti sodelovanje in tudi v materialnem pogledu finančno podpreti njihove programe, ki so pomembni za zaščito in reševanje.

15. Spodbuditi je treba še tesnejše medsebojno sodelovanje pri načrtovanju, organiziranju in izvajanju priprav ter delovanju CZ med temeljnimi in drugimi OZD in samoupravnimi skupnostmi, krajevnimi skupnostmi in občino.

16. V pogledu krepitve podružbljanja priprav morajo vsi nosilci CZ tekoče seznanjati vse nosilce nalog z njihovimi dolžnostmi, obveznostmi in odgovornostmi.

17. Občinski načrt CZ in načrte CZ v krajevnih skupnostih je treba uskladiti z načrti CZ v temeljnih in drugih OZD in skupnostih, ki so posebnega pomena za CZ.

18. Vsi nosilci načrtov CZ morajo izdelati manjkajoče ukrepe CZ z ustreznimi prilogami.

19. Izpopolniti je treba operativne načrte za skupno delovanje CZ, enot JLA, TO, NZ in organov za notranje zadeve.

20. Mobilizacijske načrte CZ je treba stalno izpopolnjevati, skrajševati potrebni čas za mobilizacijo, kar zlasti velja za specializirane enote. Načrte je treba izpopolniti tudi v pogledu smotnega organiziranja štabov in enot po izvršeni mobilizaciji.

21. Enote in štabe za CZ je treba opremljati v skladu s srednjeročnim razvojnim načrtom. Prednost pri opremljanju je treba dati tistim enotam CZ, ki so glede na ocene ogroženosti najpomembnejše za izvajanje reševalnih akcij. Več rešitev je treba poiskati tudi v okviru angažiranja opreme iz obstoječih materialnih virov (sredstva iz popisa). Skladiščenju opreme je treba posvetiti večjo skrb in nadalje iskati najprimernejše rešitve.

22. Večjo pozornost je treba dati opremljenosti prebivalstva z osebniimi zaščitnimi sredstvi.

Ljubljana, junij 1982

IZVRŠNI SVET

(Poročilo o stanju in razvoju civilne zaščite v občini Ljubljana Center je pripravil sekretariat za ljudsko obrambo občine Ljubljana Center, predhodno pa ga je obravnaval občinski štab za civilno zaščito.)

ODLOK O DOLOČITVI STOPNJE ZA OBRAČUNAVANJE AMORTIZACIJE ZA OSNOVNA SREDSTVA DOLOČENIH UPORABNIKOV DRUŽBENIH SREDSTEV V OBČINI LJUBLJANA CENTER

Osnutek

Na podlagi 41. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o amortizaciji osnovnih sredstev temeljnih organizacij združenega dela in drugih uporabnikov družbenih sredstev (Ur. list SFRJ, št. 65/81) in 164. in 173. člena statuta občine Ljubljana Center (Ur. list SRS, št. 2/78 in 35/81) je skupščina občine Ljubljana Center na _____ seji zбора združenega dela, dne, _____ in na _____ seji zбора krajevnih skupnosti, dne _____ sprejela

ODLOK

o določitvi stopnje za obračunavanje amortizacije za osnovna sredstva določenih uporabnikov družbenih sredstev v občini Ljubljana Center

1. člen

Upravni in pravosodni organi in organizacije družbenopolitičnih skupnosti, krajevne skupnosti ter družbenopolitične in družbene organizacije v občini Ljubljana Center, ki se financirajo iz proračuna, obračunavajo amortizacijo za osnovna sredstva v letu 1982 v višini 40%, v letu 1983 v višini 60%, v letu 1984 v višini 80% in v letu 1985 v višini 100% od najnižjih stopenj, ki so z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o amortizaciji osnovnih sredstev temeljnih organizacij združenega dela in drugih uporabnikov družbenih sredstev (Ur. list SFRJ, št. 65/81) določene za posamezne skupine osnovnih sredstev.

2. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS, uporablja pa se od 1. januarja 1982 dalje.

SKUPŠČINA OBČINE
LJUBLJANA CENTER

Številka: 428-1/82
Datum:

PREDSEDNIK SKUPŠČINE
Albin VENĠUST

OBRAZLOŽITEV

Za osnovna sredstva in sredstva za skupno porabo organov in organizacij družbenopolitičnih skupnosti in njihovih delovnih skupnosti ter družbenopolitičnih in družbenih organizacij, katerih dejavnost se financira iz proračuna, se lahko do konca leta 1985 zmanjšajo amortizacijske stopnje do višine sredstev, ki jih organ ali organizacija oziroma delovna skupnost dobi iz proračuna.

V letu 1981 je bilo v republiškem zakonu o določitvi stopnje za obračunavanje amortizacije za osnovna sredstva določeno, da se amortizacija obračunava v višini 20% od najnižjih stopenj, ki so bile predpisane z zveznim zakonom. V proračunu za leto 1982 so bila planirana sredstva za obračun amortizacije v višini 40% od najnižjih stopenj.

V letu 1981 je znašala amortizacija osnovnih sredstev upravnih organov občine Ljubljana Center 3.131.202,74 din, od tega je znašala 20% amortizacija 610.847,00 din.

V letu 1982 znaša amortizacija izračunana po minimalnih stopnjah 8.607.476,83 din, 40% od tega pa je 3.442.990,70 din.

Izvršni svet je osnutek odloka o določitvi stopnje za obračunavanje amortizacije za osnovna sredstva določenih uporabnikov družbenih sredstev v občini Ljubljana Center obravnaval na 8. seji, dne 2/6-1982 in ga predlagal zborom občinske skupščine v obravnavo in sprejem.

IZVRŠNI SVET

